Vals. Bibl. maj. S. J.

10 2

DIRECTORIVM IN EXERCITIA SPIRITVALIA B. P. N. IGNATII.

ROMÆ,
In Collegio Romano eiuſdem Societatis.
Anno Domini. M. DC. XV.

SVPERIORVM PERMISSV.

DIrectorium Exercitiorū ſpiritualiū ante aliquod annos typis excuſum eo conſilio ad Prouincias miſſum fuit, vt antequam ſuprema manus operi imponeretur, vſus atque experientia docerent, an aliquid addi, aut detrahi, vel etiam commodius dici poſſe videretur: atque in hunc finem omnes monuimus, vt ſi alicui tale quidpiam occurreret per ſuos Superiores ad R. P. N. Generalem Romam mitteret. cum autē quædam à nonnullis obſeruata, ac Romam tranſmiſſa fuiſſent, ijs omnibus in quinta Congregatione Generali à Deputatis Patribus ad Directorium recognoſcendum diligenter, atque

exacte diſcuſsis, iterumque à R. P. N. Patribuſque Aſsiſtentibus accurate perpenſis, ad hunc tandem modum Directorium accommodari poſſe viſum eſt. ſperamuſq. laborem hunc non ſolum probatum iri, ſed etiam ijs, qui ſpiritualia Exercitia tradituri ſunt valde vtilem fore. Reliquum eſt, vt hac occaſione noſtri (vt plenius ad Prouinciales communibus litteris ſcriptum eſt) in poſterum ad Exercitia ſpiritualia frequentanda ſtudioſius incumbant, & alijs etiam maiori cum vtilitate tradere ſtudeant. Datum Romæ Kalendis Octobr. 1599.

Mandato R. P. N. Generalis

Iacobus Dominicus Secretarius.

PROOEMIVM
DE DIGNITATE ET VTILITATE EXERCITIORVM, ET DE NECESSITATE DIRECTORII.

INTER alia inſtrumenta, quæ Deus pro ſua bonitate, ac clementia, Societati noſtræ tum ad propriam, tum ad proximorum ſalutem, perfectionemque procurandam largiri dignatus eſt, non poſtremum locum habent ſpiritualia Exercitia. Conſt. p. 4. c.8. § 5.p.7. c 4.§.8. *Inſtrumenta ſalutis.*

2 Hæc enim ſunt ſpiritualia quædam documenta, quæ vt in huius libri præfatione dicitur, non tam ex libris, quã ex vnctione Spiritus ſancti, & ex interna experientia, & vſu, noſter in Chriſto B. Pater Ignatius cōpoſuit. Hæc ſunt lumina, quæ ei Dominus in ipſo primo conuerſionis feruore inſpirauit, ac deinde in omni progreſſu eius virtutis, & ſanctitatis ſemper confirmauit. *Documenta ex vnctione Spiritus ſancti.*

Neceſſaria ad bene orandum directio.

3 Quemadmodum igitur Dominus Deus ideam totam Societatis noſtræ, tum exteriorem, tum etiam quæ ad interiorem virtutum formam pertineret, ei tanquam capiti, & fundatori communicauit; ita etiam cum oratio, & communicatio cum Deo ſit tanti momenti, vt magna ex parte religioſa obſeruantia, ac ſpiritualis profectus ex ea pendeat; plurimum referebat habere hanc methodum, & directionem ad orationem faciendam ab eodem Capite noſtro, quam nos quoque omnes ſequeremur, & præ oculis ſemper habere conaremur.

Vſus Exerc. magnopere à B.P.N.cōmendatus.

4 Atque hæc cauſa eſt, cur ipſe B.P.N. Ignatius in omni ſermone, vt accepimus, & vero praxi ipſa tantopere noſtris commendare ſoleret vſum horum Exercitiorum; ac in Conſtitutionibus quoque tam crebro eorum mentionem faciat, & præſertim parte 4.c. 8.§.5. vbi dicitur, omnes operam dare debere, vt in hoc armorum ſpiritualium genere tractando, quod tantopere conferre cernitur ad Dei obſequium, dexteritatem habeant. Extat etiam eius epiſtola ad Sacerdotem quendam Mionam nomine, qui Pariſijs fuerat eius Confeſſarius, in quo ſatis manifeſte oſtendit, quid ille ſentiret de his Exercitijs. Monet enim eum, atque etiam inſtanter rogat, vt ea faciat diligenter: & ſi fecerit, promittit ei magnam vtilitatem ſpiritualem, tum in ſe ipſo, tum ad alios quamplurimos iuuandos, idque verbis valde grauibus, & ſignificantibus.

5 Idem

5 Idem vero teſtimonium dederunt alij, & plurimi, & quidem inſignes viri, & doctrina, & virtute, & rerum humanarum experientia, ac præcipue etiam ſpiritualium peritia: qui cum hæc Exercitia re ipſa experti eſſent, ita ea probarunt, vt illorum vſu, maiorem quam ſperare auſi eſſent, ſuarum animarum fructum ſe conſequutos eſſe tum verbo, tum ſcripto libenter prædicarent. Ab alijs eorum cõmendatio.

6 Sed præ omnibus eſt auctoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ diligenti examine doctorum virorum præmiſſo hæc Exercitia approbauit anno M. D. XLVIII. vt pietate & ſanctitate plena (hæc enim ſunt eius verba) & ad ædificationem ſpiritualemque fidelium profectum valde vtilia. Auctoritate Pontificia Approbata.

7 Poſtremo eſt etiam ipſa experientia ingentis, ac prope incredibilis vtilitatis, quæ ex his Exercitijs faciendis ſubſequi ſolet. Primum enim plurimi ex noſtris, præſertim primis temporibus, hoc modo ſpiritum vocationis acceperunt, vt vere dici poſſit, Societatem noſtram hoc maxime medio, & initio coaluiſſe, & poſtea incrementum accepiſſe. Deinde plurimi etiam alij relicto mundo alios Religioſos ordines ingreſſi ſunt: multi iam ingreſſi, egregie reformati ſunt, nec ſinguli tantum, ſed ſæpe integra Cœnobia. Complures etiam in ſeculo ipſo cum ita vitijs addicti eſſent, vt nullo modo neque cohortationibus, neque concionibus auelli poſſent, hoc vno ſeſe conuer- Vtilitas eorum maxima multor. experientia cõprobata.

terunt, & ad meliorem vitam conſtanter ducendam reuocarunt. Denique negari non poteſt; quin valde magnus fructus in omni hominum genere, & ſtatu, & conditione effectus ſit, & vbi eorum vſus magis viget, ibi etiam multo maior morum reformatio cernitur.

Exercit. præcipui fructus.

8 Nec debet aliquis mirari, quod tanti effectus conſequantur, & quidem non admodum longo tempore, addo etiam, non adeo magno labore. Nam cum Dei voluntas ſit ſanctificatio noſtra, vt ait Apoſtolus, & ideo bonitas illa immenſa ſemper parata ſit ſua dona effundere ſuper creaturam ſuam; ſine dubio, ſi ipſamet non poneret impedimentum, ſed potius ſeipſam diſponeret, facile, ac breui magnas à Deo gratias conſequeretur. Hoc igitur faciunt hæc Exercitia, & ſane valde efficaciter, vt animam diſponant, ad hæc dona accipienda. Primum enim remouent eam ab omni aliarum, rerum ac negotiorum occupatione, & quaſi ad ſolitudinem quandam ducunt, vt & Deus ad eius cor loquatur, & ipſa faciat quod dicitur in Pſalm. Vacate, & videte, quoniam ego ſum Deus. Deinde vero poſito ſtatim ante oculos vltimo hominis fine, nempe æterna beatitudine, oſtendunt primum quantum hactenus aberrauerit, & ita peccatorum dolorem, & odium ingenerant; deinde virtutum pulchritudinem aperiunt, & Chriſti Domini exemplo ad eius imitationem accendunt. Denique etiam mo-

dum

dum tradunt totius vitæ ex Dei regula, ac voluntate reformandæ, ſiue ſtatus ipſe mutandus ſit, ſiue non mutandus, verum in melius corrigendus.

9 Cum ergo horum Exercitiorum tantæ ſint vtilitates, tantuſq. fructus, facile apparet, quam eorum vſus noſtris omnibus commendatus eſſe debeat, ſi præſertim illud addamus, quod cum humilitate cognoſcere poſſumus, & certe etiam debemus, hoc totum quodcunque eſt, nempe peculiarem hanc inſtructionem, ac modum meditandi, & peculiaria hæc documenta tam vtilia, tamque ſolida eſſe præclarum quoddam donum, ac munus à Deo datum Societati noſtræ. Quare cum id Deus nobis donarit, & ideo donarit, vt vteremur, non eſt dubium quin hoc ipſum excitare omnes debeat, vt auidius vtamur, nec talem theſaurum abſconditum, & quaſi defoſſum inutiliter teneamus. Noſtris cōrum vſus cōmendatur.

10 Verum quam vtilis eſt hic Exercitiorum vſus, quem dicimus, tam etiam eſt neceſſarium aliquam methodum habere in ijs tradendis: tum quia non omnes eandem peritiam, aut dexteritatem habere poſſunt, tum quia non omnia hoc Exercitiorum ſpiritualium libro comprehendi potuerant (& ideo ſunt in eo aliqua paulo obſcuriora, quod ad praxim attinet) tum denique etiam, vt ſeruetur à noſtris omnibus vniformitas, & non ſuo quiſque ingenio, & placito Exercitia interpretetur, ex qua noui, ac varij Methodus neceſſaria in Exercit. tradendis.

ſubin-

ſubinde modi introducerentur.

Cong 1. gener. auctoritate Direct. confectum.

11 Has igitur ob cauſas Congregatio prima generalis inter alia, quæ neceſſaria iudicauit ad proximos iuuandos, & noſtros operarios dirigendos, hoc etiam conſtituit tit. 6. decr. 28. vt conficeretur Directorium tradendorum Exercitiorum, eiuſque rei curam Generali Præpoſito commendauit.

Antiquioribus Patribus diſcutiend. datur.

12 In quo cum aliqui Patres diligenter laboraſſent, vel pro ſua deuotione, vel Superiorum iuſſu, viſum eſt P. N. Claudio Aquauiuæ, tum hunc eorum laborem,tum etiam quæ nonnulli alij adumbrauerant,quibuſdam antiquioribus Patribus in Societate mittere, vt ea viderent, & iudicium de ijs ferrent, & præterea ſiquid occurreret, quod addi poſſet, id ſcriptis mandarent. Ex quorum omnium ſententijs,ac iudicijs ea, quæ ad noſtrum propoſitum accommodatiora viſa ſunt, in hoc Directorium ſelecta, & ſuis locis digeſta ſunt, ad Dei Domini gloriam, & Societatis noſtræ, proximorumq. ſpiritualem profectum.

* *
*

QVO-

QVOMODO INDVCENDI *ſint homines ad Exercitia.*

CAP. I.

DICITVR in noſtris Conſtitutionibus cum Exercitiorum ratio redditur, non ſolum id agi debere, vt alijs ſatisfiat; ſed etiam vt in alijs deſiderium excitetur, vt eiſdem iuuari velint. Ex quo apparet oportere hoc eſſe noſtris propoſitum, vt quotquot poſſunt ad agenda Exercitia ſuauiter inducant: quoniam cum charitas, & zelus animarum nos mouere debeat ad deſiderãdam & procurandam earum ſalutem, & perfectionem, eadem etiam impellere debet ad eam rem, quæ adeo apta, & adeo efficax eſt ad illud vtrunque in eis operandum. Par. 4. c. 8. lit. E. In aliis excitandum deſiderium.

2 Eſt tamen opus prudentia, vt id diſcrete, & modeſte fiat, nempe tempore, & loco conuenienti, ſine moleſtia, aut offenſione, & nominatim cauendo, ne ſuſpicio præbeatur, quod ad religioſum ſtatum trahere velimus. Hunc autem modum prudentem, & cautum inuitandi ad Exercitia ſuggeret ſua cuique prudentia, & Spiritus ſancti vnctio, quæ vt in alijs, ita in hoc diriget, & iuuabit ſuos operarios. Diſcrete; & modeſte fiat

3 B. Pater N. Ignatius ita ſentiebat, & monebat optimum modum eſſe in confeſsione non impor- Quinam modus tenendus.

importune, atque ex abrupto, ſed aliqua commode occaſione, vel è re nata, vel dextre accerſita: aut etiam extra confeſsionem, cum cernitur aliquis non adeo contentus ſtatu ſuo, ſiue propter aliquem ſcrupulum intrinſecum, ſiue propter moleſtiam extrinſecam, vt ſi non bene ei ſuccedant negotia, vel ſi non bene á ſuis tractetur, vel ob aliam ſimilem cauſam. Interdum etiam optima eſt commoditas ex ipſis vitijs, aut lapſibus alicuius, cum præſertim aliquo Dei lumine afflatus ea cognoſcit, & dolet, & cupit emendationem. Tunc enim ſæpe opportunum eſt proponere ei hoc quaſi remedium eius infirmitatis.

Exercitiorũ fructus indicandi.

4 Quæcunque vero occaſio accipiatur, indicandi ſunt magni fructus, qui ex his Exercitijs conſequi ſolent, pax, & quies animæ, lumen interius, & cognitio ad bonam gubernationem totius vitæ quocunque in ſtatu.

Exempla qui fecerunt proponenda.

5 Iuuat etiam proponere aliqua exempla aliquorum, qui ea fecerint cum fructu, ita vt poſtea valde contenti fuerint; ipſaque morum mutatione teſtati ſint, quantum in eis profecerint: & ad hoc etiam confert indicare conſolationes ſpirituales, & guſtus, quos habuerunt, nimirum ne labore deterreantur. Verum in his exemplis commemorandis abſtinendum eſſet ab ijs, qui religionem ingreſsi ſunt (vel certe hoc poſtremum tacendum) & ij potius narrandi, qui in melius mutati in ſeculo manſerunt

ſerunt, quoniam facile fieri poteſt, vt quem hortari volumus, idem ſibi timeat, & ideo refugiat Exercitia.

6 Immo vero hæc ipſa opinio eripienda eſſet hominibus, vt putent ſolis religioſis, aut ijs, qui religioſi fieri volunt, conuenire Exercitia. Nam cum omnes egeant gratia Dei, non ſolum religioſi, ſed etiam ſeculares propter pericula in quibus aſsidue viuunt, ideo ipſi quoque debent ea adiumenta quærere, ex quibus ad hanc gratiam hauriendam quam maxime diſponantur. Omnibus neceſſaria.

7 Notandum eſt tamen ſi loquamur de integris, & plenis Exercitijs eam fuiſſe B. P. Ignatij ſententiam, vt non omnibus paſsim darentur, ſed ſelectis tantum, & qui habiles ad maiora viderentur. Quod ita eſſe aperte videmus ex quadam inſtructione, quæ conſcripta dicitur ipſo dictante, quæ ſic habet. Non mihi videtur „ expedire quenquam hortari ad facienda Exer- „ citia, niſi has conditiones, vel ſaltem præcipuas „ habeat. Primo vt eiuſmodi ſit, qui ſperari poſ- „ ſit valde vtilis futurus domui Dei, ſi ad eius ob- „ ſequium vocatus fuerit. Secundo ſi nondum ha- „ beat eiuſmodi talenta iam acquiſita artium, ac „ ſcientiarum, quæ hoc præſeferunt, ſalutem vt „ eius ætatis atque ingenij ſit, vt ad ea aliquando „ peruenire poſſe videatur. Tertio vt liberum ſit „ ei de ſe ipſo ſtatuere, etiam quoad ſtatum perfe- „ ctionis amplectendum, ſi Deo placeret eum vo- „ care. Quarto vt ad ſpiritualia affectus videatur, „ Qualis mens B. P. N. & quibus danda exerc.

habi-

„ habitumque corporis honeſtum, ac decentem
„ habeat. Quinto vt non ita alicui rei ſit addictus,
„ vt ab ea difficulter videatur poſſe dimoueri,
„ & ad eam æqualitatem perduci, quæ requiritur
„ ad hoc negotium animæ cum Deo recte tractan-
„ dum; ac quanto magis quiſque dubius eſt de
„ vitæ ſuæ rationibus, & cupidus ſciendi quid fa-
„ cere debeat de ſua perſona: denique quanto ap-
„ tior ad Eccleſiam iuuandam, tanto etiam ma-
„ gis ſimpliciter loquendo, idoneus erit ad Exer-
„ citia facienda. Qui vero has conditiones non
„ haberent, vel qui matrimonio iuncti fuerint,
„ aut alioquin inhabiles, nō debent ijs tradi Exer-
„ citia omni, amaxime ſi alij aptiores ea peterent,
„ vel noſtri alijs occupationibus diſtinerentur.
„ Poſſent tamen dari eis aliquæ meditationes pri-
„ mæ hebdomadæ, idque ſi fieri poſsit, in ipſis eo-
„ rum domibus, hortando eos, vt in aliqua remo-
„ tiori domus parte ſe colligant, vnde non niſi ad
„ Miſſam, & Veſperas egrediantur, aut quando
„ ad meditationes accipiendas veniunt. hiſque
„ addi poterunt ſi ita videatur, aliqua Exercitia,
„ vt triplex modus orandi, & ſimilia. Hæc B. Pater
Ignatius, quæ eadem licet paulo breuius haben-
tur etiam in Conſt. p.7. c.4. lit. F.

QVO-

QVOMODO DISPOSITVS *eſſe debeat, qui ad Exercitia facienda accedit.*

CAP. II.

QVi ad Exercitia agenda aggreditur, primo eniti debet, vt intelligat quanta ſit res, quam aggreditur, nempe quæ non ſolum ad animam pertineat, ſed ita pertineat, vt ſi modo ea diligenter præſtet, quæ debet, iacturus ſit fundamenta ſpiritualis ſui profectus, quæ deinde tota eius vita vſui futura ſint. Ex quo intelligat quantam * alacritatem, & diligentiam, & fortitudinem etiam ad tantum opus, tantumque negotium afferre debeat. Itaque ſtatuat ipſe ſecum viriliter agere, & omnia impedimenta diuinæ gratiæ reijcere, & omnes animi ſui vires intendere, vt huic gratiæ cooperetur, & ſe ad eam recipiendam quam poterit optime diſponat.

Exerc. aggreſſurus eorum neceſſitatem intelligat.

Annot. 5. ex 20.

2 * Hanc ob cauſam ab omnibus alijs negocijs domeſticis prius ſe expediat, vel certe eam alijs interim committat, ac toto tempore omne ſibi amicorum, ac familiarium, immo etiam nunciorum, aut litterarum commercium interdicat. hæc enim mentem implere ſolent varijs cogitationibus, quæ deinde magnopere diſtra-

Annot. 20. A curis & negotijs ſegregatio.

hunt

hunt, & conceptum, ſi quis eſt, feruorem reſtringuunt. Immo vero omnem etiam aliam cogitationem de quauis alia re excludere curet, perinde ac ſi nullum aliud negocium in hoc mundo haberet.

Cum ſpe aggrediatur.

3 Habeat deinde magnam ſpem in Domini bonitate, & liberalitate, qui cum etiam errantes requirat, & fugientes ſequatur, multo magis qui ad ſe bono animo accedunt recipiet, & complectetur. Quare confidat in illa infinita clementia, quæ cum pium illud deſiderium dederit, dabit etiam gratiam, ac vires exequendi bene, ac fructuoſe, ſi quidem eius voluntas eſt ſanctificatio noſtra.

Qualis finis.

4 Inter cetera vero ita etiam animo conſtitutus eſſe debet, vt libenter & auide Exercitia hæc aggrediatur non tã vt ſpirituali dulcedine fruatur, quam vt Dei voluntatem de ſe intelligat, ſuumq. affectum à terrenis omnibus auellat, & eum in ſuo Creatore collocet. Illud vero maxime neceſſarium, vt præter hoc deſiderium proficiendi in ſpiritu ſit etiã bene reſignatus in beneplacito Dei, in ijs in quibus adhuc liber eſt. itaq. animo paratus ſit, vt quicquid à Deo cognouerit faciendũ eſſe, omnino exequi decreuerit.

Quomodo aggrediatur exercitia.

5 Quare non debet quiſquam deliberationem aliquam ſecum afferre, à qua dimoueri nolit. Deinde non debet etiam modum ac terminum ipſe ponere Dei donis, ita vt vſque ad quoſdam limites ſe illuminari, ac iuuari velit, nõ au-

tem

tem amplius. Nam præterquam quod valde indecens eſt, vt creatura hoc modo agat cum ſuo Creatore, valde etiam ſibi ipſi nocet, primum quia ſeipſum priuat illis maioribus donis, quæ Deus fortaſſe daturus erat: deinde quia illa ipſa illiberalitas, & reſtrictio, & ingratitudo in Deum meretur, vt ne ea quidem accipiat, quæ vellet accipere. Quare debet potius animi ſinum dilatare, vt quam maxime poſſit ſeſe cum Deo coniungere, & quã maxime ab eo ditari, & locupletari theſauris iſtis cœleſtibus deſideret. Atque hęc quidem obſeruanda ſunt ei erga Deum.

6 Erga eum vero qui daturus eſt Exercitia, ita ſe gerere debet, vt eum accipiat vt magiſtrum, & ducem huius itineris dubij, & periculoſi: & ideo etiam ſi alioqui prudens ſit, vel doctus, & in rebus agendis exercitatus, tamen pro hoc tempore non confidat ſuæ prudentiæ, vel doctrinæ, ſed totum ſeſe committat huic ſuo duci, ac quemadmodum ait Apoſtolus, Stultus fiat, vt ſit ſapiens, illudque Beati Petri monitum exequatur, Sicut modo geniti infantes ſine dolo lac concupiſcite, vt in eo creſcatis in ſalutem. Itaque inſtructorem ſuum ita intueatur, tanquam Dei inſtrumentum ad hoc ſibi miſſum, vt eum dirigat, & perducat per eam viam, quæ ad vitam ducit. Quam ob cauſam cum omni reuerentia, & alacritate, & confidentia excipere debebit, quæ ei proponet.

Qualis ſe gerat circa dantẽ Exercitia.

1. Cor. 3.
1. Pet. 2.

7 Præterea nihil eum celet, nihil diſſimu-

Nihil celandum.

let, ſed ſincere totum cor ſuum ei patefaciat, & candide referat quo modo ſingulæ meditationes ſucceſſerint, quæ in eis, vel extra eas reliquo tempore conſolationes, deſolationes, lumina, vel bona deſideria ſenſerit. Denique obediat ei in omnibus perfecte, neque alias meditationes, aut alium ordinem teneat, quam ille præſcripſerit; idemque in pœnitentijs, & corporis caſtigationibus; & in ſumma hoc ſibi perſuadeat, quo diligentius, & exactius illius ductum ſequetur, eo aptiorem fore ad Dei gratiam largius accipiendam. quia illa humilitas, & illa ſimplicitas valde Deo placet, & cum talibus eſt eius ſermonicatio. Hæc igitur neceſſaria quidem ſunt, vt plenior fructus eliciatur.

Quæ propo-nēda facien. Exercit.

8 Sed tamen ſi is, qui tradet Exercitia timeret, ne ſi omnia proponat Exercitia facturo, fortaſſe eum deterrerent, ac retraherent; melius eſſet, vel aliqua tantum horum proponere ab initio, vel non admodum exaggerare. ſed ſi poſtea cum guſtu ſpirituali eum affici viderit, magiſque capacem ad hæc portanda, tunc eum paulatim excitare ad Exercitia peragenda cum omni perfectione.

DE

DE QVIBVS MONENDVS ſit Exercitia ingrediens, & de tempore meditandi.

CAP. III.

SVnt etiam alia, de quibus monendus eſt qui facit Exercitia, ſed quia hæc continentur in annotationibus, vel regulis ſcriptis in libro Exercitiorum, nõ eſt, quod hic repetantur. Hoc tamen de ijs addendum; debere eum omnem diligentiam ponere in eis obſeruandis, quoniam quo diligentior in hoc fuerit, eo citius, & vberius inueniet fructum ſpiritualem, qui quæritur. **Exacta obſeruatio.**

2 Illud etiam in particulari attingi poteſt, non debere eum legere niſi ſcripta, quæ ei traduntur, nec libros habere in cubiculo, vt occaſio legendi præcidatur, præter Breuiarium, ſi Sacerdos ſit, aut Officium B. Virginis. ſi tamen inſtructori videbitur, poſſet in prima hebdomada legere librum Gerſonis de Imitatione Chriſti, in ſecunda aliquid ex Euangelijs, & Sanctorum vita, vt dicitur in annotationibus poſt primam meditationem ſecundæ hebdomadæ. Sed has vitas ſanctorum oporteret eſſe ſelectas, & valde accommodatas ei, qui facit Exercitia: vt ſi eſſet vxoratus, oporteret ei tradere vitam ali- **Quos libros habeat & legat.**

cuius, qui ſancte vixiſſet in ſeculo: ſimiliter in religioſis, & in alijs ſimilibus. Quare is labor, & diligentia eſſe deberet inſtructoris in idoneis ſeligendis.

Quæ myſteria legenda.

3 Porro in Euangelijs non debet legere niſi illud myſterium, quod eadem hora, vel die eſt meditaturus, vt habetur in primo notab. poſt quintam contemp. 2. hebdomadæ.

4 Tamen ſi poſt factam meditationem tædio affici videretur, ac potius tempus perdere; poſſet etiam, vt dictum eſt, addi aliquis alius liber, vt prima hebdomada, Dionyſius Carthuſianus de quatuor nouiſſimis, Confeſſiones ſancti Auguſtini, aut ſimiles; hoc aduertendo, vt non ſolum boni, & vtiles ſint, verum etiam apti, & opportuni ad gignendum illum affectum, qui eo tempore in Exercitijs quæritur, vt contritionem, vel timorem, vel Dei amorem. Quinetiam monendus eſt, & docendus vt ipſam lectionem dirigat ad meditationem, nimirum nō legendo curſim auiditate ſciendi, & videndi noua, ſed immorando, & perpendendo accurate ea quæ legit, & intrando in eoſdem affectus.

Quæ ſcribenda.

5 Quod de legendo dicitur, idem de ſcribendo dicendum. Nihil enim aliud ſcribi debet præter ea quæ pertinent ad orationem, nempe puncta aliqua, quæ Dominus communicauerit in meditatione, vel etiam extra meditationem: quæ tamen breuiſſime notanda ſunt, non diffuſe per modum ſermonis. Hæc autem pun-

cta

ĉta poſſunt eſſe duplicis generis, vel practica quæ pertinent ad agendum, vt ſunt deſideria quædam, aut firmæ deliberationes faciendi aliquid; vel quæ pertinent ad cognoſcendum, vt ſunt quædam veritates, aut lumina circa aliquam materiam, vt alicuius virtutis v. g. humilitatis, contemptus mundi, patientiæ, &c. vel etiam in aliqua materia meditationis, vt Incarnationis, vel Paſſionis Domini, & ſimilia eiuſmodi præſertim, quæ ſint quaſi axiomata quædam, & viam aperiant ad bene percipiendas, & meditandas illas materias.

6 Sed illud cauendum ne, vel legendi, vel ſcribendi dulcedine ita ſe quiſpiam diſtineri ſinat, vt tempus eripiatur meditationi, aut etiam præparationi ad meditationem. Semper enim aliquanto ante meditationem debet omnia relinquere, & omnino ſuam cogitationem conuertere ad puncta illius Exercitij, quod iam inſtat. Addo etiam, cauendum hoc quoque, ne nimis legendo, aut ſcribendo defatigetur animus, & quaſi vires eius exhauriantur: oportet enim ſaluam ſemper relinqui meditationem, & cetera omnia huic vni ſeruire. Lectionis & ſcriptionis moderatio.

7 Qui Exercitia exacte facere volunt, vireſque idoneas habeant, ijs * quinque horæ meditandi quotidie præſcribi ſolent: prima circa mediam noctem, quod tempus propter quietem, ac profundum ſilentium valde aptum eſt meditationi; ſecunda ſub auroram, tertia paulo ante Quot horis orandum. Ex 2. hebd. notab. 2. & 3. poſt Exercitia primæ diei pag. 56. & ex 3. heb-

dom. poſt 2.contempl. notab.2.

prandium, quarta poſt meridiem, quinta ſub veſperam, & poſt vniuſcuiuſque horæ meditationem quadrans etiam ad examen precedentis meditationis.

Quibus cum diſpenſandū.

8 Cum alijs, qui debilioris ſunt valetudinis, vel tam exactum modum ſeruare non poſſunt, diſpenſari poterit de horæ mediæ noctis, ita tamen vt quinque horæ maneant, aut etiam pauciores, ſi inſtructor ita expedire iudicauerit. Vt vero plures ſint quam quinque, raro continget, vt expediat. Nam cum nimis continuantur hæc Exercitia mentis, ita retundi ſolet, vt obtuſior etiam reddatur intellectus, & voluntas minus efficax.

DE LOCO EXERCITIIS IDONEO, & de quibuſdam particularibus.

CAP. IV.

LOcus ad facienda Exercitia non eſt dubium, quin debeat eſſe remotus ab hominum concurſu, & aſpectu etiam, maxime familiarium. Ita enim monet B. Pater N. Ignatius annot. vltima, vbi etiam tres eius rei commemorat vtilitates. Quare ſi Exercitia ſuſcepturus alibi, tam commode, & tam fructuoſe non poteſt, & Superiori ita videatur, poterit excipi domi noſtræ, ſed in aliquo cubiculo, quod ſit quam maxime ſeparatum ab alijs cubiculis, & officinis domeſticis, vt quam minime videat, vel audiat, quæ à noſtris fiunt. **Locus Exercitiorum.**

2. Quod vero ad expenſas attinet, cum ille in domum noſtram venerit, conſulatur ſuperior: ad cuius prudentiam pertinebit, ita omnia moderari, vt neque domus nimium grauetur, neque contra occaſione domus non grauandæ minuatur numerus eorum, qui Exercitia facere poſſunt. videntur autem communiter nec recuſandæ, ſi offerantur præſertim à ditioribus: nec ſi non offerantur, requirendæ. Abſit vero ſemper quicquid in eo genere ſordi- **Expenſæ à quibus faciendæ.**

dum aut indecorum videri poſſit.

Qualis is qui inſeruiet exercitanti. 3 In hoc loco præter inſtructorem debet etiam eſſe qui ei inſeruiat, & neceſſaria ad victum deferat. Hunc autem oportet eſſe fidelem, diſcretum, taciturnum, quique ſua modeſtia, & humilitatis, ac deuotionis exemplo ædificet. Nihil autem loquetur, niſi de ijs, quæ ad victum, aut cubiculum, & miniſterium ſuum pertineant, idque pauciſſimis, omnia ſemper ad inſtructorem reijciendo, quem etiam de ſingulis certiorem faciet, nec rem vllam ei deferet, etiam poſtulatus, niſi illo conſulto.

Lectum cõponet, &c. 4 Componet lectum, & cubiculum verret opportuno tempore, quod fere erit tempore miſſæ. Cetera etiam quæ opus erit, munda, & apta afferet, præſeferendo ſemper magnam charitatem, & diligentiam: atque inter alia meminerit etiam pro ipſo orare quotidie.

Interdum notus deputandus. 5 Aliquando etiam profuit huic miniſterio eum deputare, qui notus, aut familiaris eſſet Exercitanti, idque iuuat non ſolum ad conſolationem quandam ipſius, ſed etiam ad profectum ſpiritualem, quoniam aliqui interdum confidentius ſe aperiunt amicis huiuſmodi, quam ipſi Inſtructori, ſi eum nunquam antea norant. Sed hoc totum pendere debet ex iudicio eius, qui tradit Exercitia, vt videat quatenus hic progredi debeat, quid loqui, & quomodo. Debet enim vti eo tanquam inſtrumento ſuo iuxta id quod intelliget conuenire ad maiorem vti-

litatem

litatem exercitantis.

6 Quod ad victum attinet, quærendum eſt ab eo quid ſibi parari velit, idque ei afferendum, quod ille petierit. De Victu.

7 Præter hunc qui ei miniſtrat, vt plurimum non debet ab alijs viſitari. Nam de ſecularibus quidem nulla eſt dubitatio, niſi aliqua neceſſitas vrgeret. Ex noſtris autem aliquis mitti poſſet, cum vel qui facit Exercitia, id peteret ab inſtructore, vel inſtructor etiam illo non petente ita iudicaret ad eius conſolationem vel profectum. An & à quibus viſitandus.

8 Quicunque autem eat, cauere debet, vt nullus niſi vtilis ſermo habeatur, ac de rebus ſpiritualibus, nulla tamen ſignificatione quod eum ad hunc, vel illum vitæ ſtatum impellere velit, præſertim vero ad Societatem. Nam præterquam quod vocatio debet eſſe libera, & à Deo venire, ipſi etiam qui in hac deliberatione verſantur, ſi id intelligant, aut ſuſpicentur, eo magis retrahi ſolent: & contra, vt experientia ſæpe oſtendit, eo magis incitari, cum in noſtris nullam talem cupiditatem animaduertunt. Qui ſermones miſcendi.

QVA-

QVALIS ESSE, ET QVID FACERE *debeat qui Exercitia tradit.*

CAP. V.

Qualis ſit Exercitiorũ magiſter.

QVod ad illum attinet, qui Exercitia traditurus eſt, illud primum à B.P.N. Ignatio 4.par.cap.8.§.5. præcipitur, vt prius ea in ſe ipſo ſit expertus, vt rationem eorum reddere poſsit, & dexteritatem in ijs tradendis habere. Quod vt facilius aſſequatur (vt ibidem dicitur in declaratione) prius quibuſdam tradere deberet, in quibus minor eſſet iactura, ſi quid erretur; vt verbi gratia, Iunioribus, aut ijs, qui non ingreſſuri ſunt electionem de vitæ ſtatu. Deinde etiam proderit conferre ſuum modum procedendi cum aliquo magis exercitato, bene adnotando quid magis vel minus conuenire deprehenderit. Itaque hoc primum & præcipuum eſſe debet, vt ſit bene verſatus in rebus ſpiritualibus, & nominatim in his Exercitijs.

Eius partes. Annot. 7. ex 20.

2 Præterea ſit prudens, & diſcretus, parcus, & moderatus, conſideratus in ſermone.* Sit etiam ſuauis potius, quam auſterus, maxime cum ijs, qui tentationes, vel etiam deſolationes, aut ariditates, & tædia patiuntur, quos conſolari, animare, & erigere debet opportunis conſilijs, &

precibus

precibus tum ſuis, tum aliorum. Expedit etiam vt gratus ei ſit, qui facit Exercitia, quoniam hoc modo magis ei confidet, ſeque magis aperiet.

3 Porro in agendo cum ipſo meminerit auctoritatem quandam ſemper retinere, ſeruata quadam maturitate, & grauitate, eoque etiam magis, quo is qui in Exercitijs verſatur, maior ipſe fuerit. Hoc enim valde expedit ad eius ſpiritualem profectum, vt locum, & perſonam Magiſtri, vt vere eſt, tueatur. Et ſi hæc auctoritas temperata eſſe debet humilitate religioſa, quæ eluceat in omnibus eius dictis, & factis; ita vt ne veſtigium quidem vllius vanitatis conſpiciatur: ſed in hoc Chriſtum imitari debet, qui cum forma eſſet omnis modeſtiæ, tamen, ſicut ſcriptum eſt, Loquebatur tanquam poteſtatem habens. Itaque cum omni libertate officium ſuum exequi debebit, tum docendo, tum monendo, tum dirigendo, vbi quippiam curuum, aut diſtortum eſſe viderit. Auctoritas cum maturitate ſeruanda.

4 Caueat, cum bonum aliquem effectum viderit in ijs, qui ſe exercent, quicquam ſuæ induſtriæ, aut peritiæ tribuere, cum hi omnes effectus gratiæ ſint à ſolo Deo; & conſilia extrinſecus adhibita (præterquam quod ſi bona ſunt, ab eodem Deo ſunt) tantam vim habeant, & tantum operentur, quantum concurrit, & cooperatur Deus. Ex altera tamen parte multum confidat in Domino, & ab eo ſperet certum au- Deo referendum, ſi quid fructus.

xilium

xilium tum ſibi, tum ei qui facit Exercitia.

5 Illud autem valde obſeruandum, vt nihil de ſuo apponat, ſed cum eiuſmodi conſilia debeant ex diuina inſpiratione ſuſcipi, caueat ne indiſcreto zelo conetur aliquid ei ſuadere: ſed ſinat Deum, de ſua creatura diſponere iuxta placitum bonitatis ſuæ. * Quod vt melius, & facilius in opere præſtet, ſeruet ſe in animo plane indifferentem, & in nihil aliud eius voluntas feratur, niſi vt ſanctiſſimum Dei beneplacitum in anima illa plene, & perfecte compleatur: & ipſe tantum in eo laboret, vt qui ſe exercet, id inueſtigare ſciat, & ſciat ſe à dæmonis deceptionibus expedire, quibus homines retardare ſolet.

Annot. 15. ex. 20.

Perſpecta ſit conditio Exercit. facientis.

6 Curet etiam perſpectum habere eum, qui facit Exercitia non tantum quo ad ſtatum, & conditionem, ſi nobilis ſit, vel plebeus, doctus vel indoctus, &c. ſed etiam quoad peculiares quaſdam partes, vt ſi ſimplex, vel prudens ſit, prouectus in rebus ſpiritualibus, an adhuc rudis, ac nouus, ſi intelligens, & capax, an vero hebetior, & tardior. Nam cum diuerſis diuerſo modo agendum eſt, vt rudioribus ſunt res explicatius proponendæ, alijs autem breuius, &c.

Perſpectum habeat lib. Exercit.

7 Illud autem in primis neceſſarium, vt qui Exercitia traditurus eſt totum librum Exercitiorum perlegerit, eumq. præ manibus habeat, & præſertim annotationes & regulas. Neque ſufficit curſim ea videre, ſed omnia accurate,

immo

immo ſingulas pene voces expendere oportet, quoniam quædam ſunt in ijs breuiſſime dicta, quæ magnum pondus habent, & ignorata, aut præterita damnum afferunt. Itaque tum antea accurate ea vidiſſe oportebit, tum vero in dandis Exercitijs relegenda erunt accuratius, præſertim quæ pertinent ad illud tempus, in quo tum verſatur ille, qui ſuſcipit.

8 Iuuabit etiam vt ſingula Exercitia, antequam ea tradat, aliquantulum ipſe meditetur, ſi fieri poterit, vt melius imprimat alteri. Prius ipſe meditetur.

DE VISITANDO EO qui exercetur.

CAP. VI.

1 Quoties viſitandus. COeptis Exercitijs ſit diligẽs in viſitando ſuis temporibus eo, qui exercetur. Videtur autem expedire, vt quotidie ſemel eum adeat, neque tamen ſæpius, niſi aliqua occurreret neceſſitas, vt aliquando accidit prima hebdomada propter rei nouitatem, aut ſecunda propter difficultatem electionis.

Quando nõ viſitandus. 2 Immo cum aliquibus hominibus grauibus, & bene introductis in ſpiritu, & deuotione, poſſet etiam aliquando eſſe vtilius, vt aliquis dies omitteretur. De tempore autem eum viſitandi, videat ipſe quod ſit commodius & aptius. Ex natura quidem ſua videtur matutinum, quia tunc animus eſt magis diſpoſitus ad res percipiendas & penetrandas. Quamquam ſub veſperam ſolet eſſe maior neceſſitas, quia tunc interdum magis creſcunt tentationes, & deſolationes, quia animus eſt minus aptus ad contemplandum, & ideo interdum incidit in moroſitatem quandam, & magis eſt expoſitus tentationibus.

3 Videat

3 Videat etiam inſtructor, an aliquando ex peculiari cauſa expediat, vt ſtatim à prandio, vel à cœna ipſe, vel aliquis alius maturus, & diſcretus ab eo deſignandus cum eo qui eſt in Exercitijs maneat ad honeſtam recreationem. An quis pro recreatione deſignandus.

DE EXIGENDA RATIONE meditationis.

CAP. VII.

Quomodo interrogandus.

IGitur quodcunque tempus elegerit ad eum inuiſendum, cum ad ipſum venerit, interrogabit quomodo ſe habuerit ab ea hora, qua illum poſtremo vidit, & præſertim in meditatione, nimirum quem modum tenuit in meditando, quos mentis diſcurſus, quas voluntatis motiones habuerit, quas conſolationes ſenſerit, & in quibus punctis.

Quid ſi conſolationes abũdent.

2 Si bene procedit, & conſolationibus abundat, non valde laudare oportet, ne ſibi complaceat, ſed primum doceat quomodo ſolidum fructum ex illis conſolationibus elicere debeat. Nam ſi nihil aliud fiat, abeunte illo ſuaui ſenſu, qui fere non diu durare ſolet, nullus fructus remaneret. Quare inſtruendus eſt, vt eas conſolationes dirigat ad morum emendationem, vitæque totius inſtitutionem, quia vt ſcriptum eſt, Non auditores legis, ſed factores iuſtificantur. Atque hic etiam monendus eſt, * vt breuiter in ſcripto ponat notabiliores conſolationes, & lumina, deſideria quoque & firmas deliberationes faciendi aliquid, quoniam proderũt mul-

Annot. 20.

tum

tum alio tempore, cum ea non habebit.

3 Deinde vero præparet illum ad tempus deſolationis, & ariditatis, quæ ſolet frequenter contingere, ne deinde cum contigerit, imparatus ſit. Atque hoc tempore cum res bene ſuccedit, non oportet diu cum ipſo remanere, ſed ſinendum, vt creator cum creatura ſua, & hæc viciſſim cum illo tranſigat, niſi neceſſarium videretur ad eum vel dirigendum, vel etiam recreandũ, ſi nimis abſorptus eſſet cogitationibus illis. Diſponen. pro tempore deſolationis.

4 Contra vero ſi exercitans aridus ſit, & deſolatus, aut diſtractus in meditando, percunctari debet, quomodo ſe geſſerit in meditatione, & nominatim quomodo obſeruarit additiones, & ſi in aliqua remiſſum inuenerit, moneat, & inſtruat. Annotat. 6. ex 20. Quid cum abundat deſolatio.

5 Aperiat etiam ei viam ad meditationem, attingendo, & quaſi indicando aliquos conceptus, quos deinde ipſe cogitatione proſequatur. Viam meditationis aperiat.

6 Hortetur ad patientiam, & longanimitatem, ne ſe obrui ſinat tædio, ac propter moleſtiam, & laborem auertatur ab oratione, quia ſi fortiter cum ſpe, ac fiducia perſeueret pulſare ad oſtium miſericordiæ diuinæ, non poterit non aperire iuxta illud, * Si moram fecerit, expecta eum, quia veniet, & non tardabit. Ad quæ hortandus. Annot. 13. ex 20. Habac. 2.

7 Moneat etiam optimum remedium conſequendi à Deo deuotionem eſſe, vt humilietur ſub potenti manu Dei, & ſe ſubijciat, ac reſignet eius diuinæ voluntati: ſæpe enim illa diſpli- Annot. 7. ex 20. reg. 8. ad motus animi diſcernẽdos. Modus conſequendi deuotionem.

centia, & amaritudo non tam venit ex feruore, quam ex tacita quadam ſuperbia, qua homo confidit in ſua diligentia; vel quia in eo etiam vellet excellere; aut ex amore proprio quia amat conſolationem. Quare hoc omnino obſeruandum eſt, vt cum fecerit quod in ſe eſt, cetera permittat diuinæ voluntati, & caritati, & confidat, quod illa ipſa ariditas ideo permittitur à Deo, quia ſibi ſic expedit. Et hic ipſe affectus humilitatis, & ſubiectionis erga Deum ſæpe magis efficax eſt, vt concedat gratiam bene orandi.

Nulla detur ſuſpicandi occaſio.

8 In primis autem caueat Inſtructor, ne vnquam det ei occaſionem ſuſpicandi, quod minus bonam opinionem de ſe habeat, etiam ſi non ita ſe bene geſſerit: ſed oſtendat illi ſemper ſe bene ſperare, & ſua ſpe etiam illi animum, ac ſpem addat.

DE

DE PROPONENDA meditatione.

CAP. VIII.

1 IN proponendis punctis meditationum * non oportebit ea valde exaggerare, aut etiam ita enucleare, vt qui meditatur, ipſe nihil noui per ſe inuenire poſſit, aut certe ægre. Experientia enim docet magis omnes delectari, & moueri etiam ijs, quæ per ſe inueniunt. & ideo ſatis erit, quaſi digito indicare venam, quam deinde ſibi quiſque effodiat. Si tamen eſſent aliqui parum capaces, ijs poſſent paulo magis declarari. Annotat. 2. ex 20. Quomodo proponenda puncta meditationis.

2 Ipſæ autem meditationes dari ſolent in ſcriptis, ne fatigetur memoria exercitantis, quod ſolet impedire deuotionem, cum vires omnes ſint integræ reſeruandæ intellectui, & voluntati. Medit. dentur ſcriptæ.

3 Denique inter alia, quæ Inſtructor attendere debet, eſt etiam illud, ne qui exercetur caput lædat nimia attentione orandi. Eſt enim magnum huius periculum, tum tempore deſolationis, quo anima magis conniti ſolet, quaſi aduerſo flumine, tum etiam conſolationis cum ſe totam dat propitijs ventis. Quare non ſufficit monere de moderatione ſeruanda: nam cum ij Præcauenda capitis læſio.

qui Exercitia faciunt, vt plurimum ſint rudes, & noui in meditando, non ita poſſunt cognoſcere, quid ſibi nociturum eſt; ſed oportet interrogare, quem modum ſeruent in eleuanda mente in Deum, & in ea retinenda in Deo, & nominatim in compoſitione loci: ac ſi appareat eos ſibi vim facere, docendi ſunt de modo, ac ratione cogitandi ſuauiter de diuinis, primo quia alioquin durari non poteſt, & impeditur meditatio; deinde etiam quia ſolidus fructus conſiſtit in cognitione illarum veritatum, & voluntatis motione, quæ procedunt ex lumine intimo, non autem in hac attentione violenta, aut in coactitijs illis lachrymis, quas merito irridet Caſſianus. Poſtremo quia hoc negotium orationis etiam ſi noſtram quoque cooperationem exigat, maiori tamen ex parte pendet à Deo, & eſt donum Dei. Quare ad hoc potius ſe anima diſponere debet per humilitatem, & puritatem, quam confidere in ſua præparatione, & induſtria.

De quibus in vniuerſum monendus Inſtructor.

4 Reliqua quæ in vniuerſum monendus eſſet Inſtructor, fere continentur in libro Exercitiorum, partim in meditationibus ipſis, partim in annotationibus, partim etiam in regulis illis diſcernendi ſpiritus, quæ ſunt valde vtiles, & quaſi lucem præferunt in omni hoc itinere ſpirituali, tum prima hebdomada, tum omnibus ſequentibus. Et ideo iterum repetendum quod ſupra attigimus, debere hunc librum admodum familia-

rem eſſe Inſtructori, eiuſque memoriam renouandam eo tempore, quo Exercitia traduntur, quia quoties eum leget, toties nouum lumen, & intelligentiam hauriet.

5 In quo etiam admonendus eſt, etiam ſi ex vna parte omnem eius ordinem, ac methodum, & particularia documenta exacte ſeruare debeat, & * quo exactius ſeruabit, eo magis concurret Dominus: tamen ex altera parte multa permitti eius prudentiæ, pro varietate vel perſonarum, quæ faciunt Exercitia, vel ſpirituum, quibus agitantur, vt vel iſta Exercitia moderari, vel etiam aliqua alia pręſenti earum neceſſitati opportuna præſcribere poſſit, vt aperte dicitur Annot. 17. & 18. ex primis, & alibi. Quando mutare liceat ordinem ac methodum. Ex. 5. exerc. 1. hebd. extremo.

DE VARIIS HOMINVM generibus, quibus dari poſſunt Exercitia.

CAP. IX.

Duæ claſſes exercitandium.

1 QVibus Exercitia dari poſſunt, in vniuerſum in duas claſſes diuidi poſſe videntur. Alij enim ſunt, qui omnes illas conditiones habent, quas Cap. primo diximus requiri, vt integra Exercitia peragant, & de his nihil hic in particulari dicendum eſt: ad eos enim pertinent omnia, quæ toto hoc Directorio dicentur, maxime ſi de totius vitæ ſtatu deliberare velint. Alij igitur ſunt, quibus non ſunt tradenda plena Exercitia, vel quia iam in ſtatu ſunt, vt matrimonio vincti, & alij quibus ob alias cauſas non expedit dari electionem, vel quia propter negocia publica, aliasve occupationes tempus, aut locum non habent, vt ſunt Magiſtratus, & quidam aliquando nobiles, aut patresfamilias, & ſimiles; vel quia non aliam vtilitatem quærunt ex Exercitijs, quam vt generalem Confeſſionem faciant, & ad reliquam vitam bene dirigendam inſtruantur; vel quia non admodum capaces ſunt, vt ſunt rudes, & illiterati, qui tamen iuuandi ſunt iuxta eorum captum.

3 Igitur quod attinet ad religioſos (non agimus hic de noſtris, quia de his ſeparatim agemus capite ſequenti) ſi antea nullum mentalis orationis vſum habuerunt, eadem eſt ratio quod ad eos inſtruendos attinet, quæ alterius cuiuſuis ſecularis, maxime ſi antea laxiorem, & liberiorẽ vitam duxiſſent. Tunc enim diligenter exercendi eſſent prima hebdomada, vt habeant cognitionem, & contritionem ſuorum peccatorũ, tum quæ in ſeculo, tum quæ in religione cõmiſiſſent, quia hoc eſt fundamentum ad reformationem, & correctionem totius vitæ. Si vero antea etiam dediti fuiſſent orationi mentali, & deuotioni, tunc prima hebdomada breuius percurri poterit, vt diligentius immorentur in meditatione vitæ Chriſti. Quomodo cum religioſis.

4 Illud vero in prima hebdomada, & deinceps præcipue curandum erit, vt in ſua vocatione confirmentur, & ſibi perſuadeant hanc viam ſibi conſtitutam eſſe ad beatitudinem cõſequendam, vt regulas ſui ordinis plurimi faciant, & eas quam diligentiſſime obſeruent, & ad ſuum inſtitutum quam maxime afficiantur; vt cauſas intelligant, quare adhuc minus profecerint, & ad hunc finem meditationes, & examina dirigant. quod ab initio explicandum erit, & deinde ſemper continuandum. Finis religioſorum in Exercit.

5 Denique etiam vt zelum concipiant iuuandi alios, ſiue proximos iuxta ſuum inſtitutum, Zelus proximos iuuandi.

ſiue etiam fratres eiuſdem inſtituti & exemplo & opere.

Quid de electione.

6 Electio ſtatus non eſt eis danda, ſed tamen iuuabit tradere regulas, & inſtructiones eius, vt poſſint deinde alios iuuare, vel etiam de rebus occurrentibus deliberare eodem modo, quo infra dicetur de hominibus Societatis.

An liber cōmunicandus

7 Quin etiam finitis Exercitijs poſſet eis magno tum cum delectu, & ſpe fructus, nec ſine facultate Prouincialis communicari liber, ſi ipſi cuperent, & eo bene vſuri viderentur: & denique doceri etiam poſſent de modo tradendi alijs Exercitia.

Magna vtilitas Exercitiorum in religioſis.

8 Ceterum ſciant noſtri vix fructuoſius operam poni poſſe, quam cum religioſis, quoniam non in ipſis tantum fructus ille reſidet, ſed ordinarie manat ad alios: primum quidem ad eorum fratres, qui ipſorum exemplo iuuari poſſunt, deinde etiam ad ſeculares, quorum animas illi tractant. Et ideo licet omnibus religioſis vtilia ſemper ſint Exercitia, tamen ijs maxime, à quibus vel ratione officij, vel alterius eiuſmodi cauſæ vtilitas in alios deriuari poteſt, vt ſunt Magiſtri Nouitiorum, Superiores, Baccalaurei, Concionatores, & alij eiuſmodi. Quo fiet ſæpe, vt vno reformato alij multi reformentur: idque commodius eſt, quam vt nos ipſi id per nos præſtemus, ne videamur velle eſſe aliarum religionum reformatores, quod ſolet eſſet odioſum.

Si

9 Si ſint coniugati, aut patresfamilias, dirigenda erunt Exercitia ad eum finem, vt iuxta diuina præcepta familiam regant, liberos & ſeruos inſtruant: præterea vt reditibus, & facultatibus iuſte, ac pie, & ſobrie vtantur, & eleemoſynas faciant pro viribus ſuis, neque excedant in ſumptibus, aliaque ſimilia de quibus agitur in lib. Exercitiorum in fine ſecundæ hebdomadæ. Hi autem effectus, quos diximus, plerumque ſolent in anima conſequi ex meditationibus ipſis quamquã alterius materiæ: quoniam cũ vere timor, vel amor Dei ingeneratus fuerit, facile etiã reliqua vita tota reformatur. *Sed tamen ſi Inſtructori videretur propriam aliquam directionem de his dare, vel extra orationem, vel in ipſa oratione per aliquam meditationem, poſſet etiam hoc fieri. quod idem intelligimus de alijs quoque hominum generibus, de quibus ſtatim dicemus.

Quid ſi ſint coniugati.

Annot. 17. ex. 20.

10 Si ſint Eccleſiaſtici, ita erunt inſtituendi in Exercitijs, vt cognoſcant quantam virtutem exigat ille ſtatus, eamque acquirere cupiant, & doleant, ſi non hactenus habuerint. Quare ita dirigendi ſunt, vt vitia, & prauos affectus exuere decernant, & contrarijs ſe virtutibus ornare, quæ Eccleſiaſtico homini neceſſaria ſunt; vt ſemper meminerint, ſe diuino cultui, & Eccleſiæ miniſterio dicatos, & conſecratos eſſe, ideoq. munus ſuum implere ſatagant: vt etiam beneficio-

Quid ſi ſint Eccleſiaſtici.

rum

rum prouentus recte diſpenſare, & in eos vſus, quos oportet, erogare ſtudeant: denique vt etiam zelum Dei habeant, & pro animarum ſalute iuxta vires, & talentum, & officium elaborent.

Quid cum ſunt Magnates viri.

11 Si ſint Magnates, aut Magiſtratum aliquem gerant, ijs quoque debebunt ſua præcepta, & documenta tradi, vt iuſtitiam adminiſtrēt, vt auaritiam & ſuperbiam fugiant, vt pauperes ſubleuent, vt ſe Dei miniſtros in illo opere eſſe ſentiant, vt ſemper Dei timorem, atque honorem omnibus rebus præponant, & alia, quæ Inſtructor ſua prudentia per ſe videre poterit, & ad ea dirigere eum, quem inſtruit.

Quid de valde occupatis. Annot. 19. ex 20.

12 Quod ſi eiuſmodi homines propter publica negocia, quæ gerunt, vel ob alias honeſtas cauſas non poterunt omnino vacare Exercitijs; * oportebit accipere, quod poſſunt, vt ſcilicet aliquas ſaltem horas quotidie meditationi tribuant. Et tunc etiam poterunt manere in domo ſua, ita vt Inſtructor adeat ad ipſos ſuis temporibus. quod aliquando melius eſſe poſſet, quam vt ipſi domum noſtram veniant ad Inſtructorem, præſertim cum ſunt perſonæ illuſtriores, quia ſic facilius res celatur.

Annot. 20. Locus remotus pro Exercitijs.

13 * Illud tamen longe vtilius, ſi poſſent in aliquod prædiũ, aut cœnobium ſecedere, vt fecit B.P.N. Ignatius in monte Caſſinate. In ipſis autem Exercitijs ita procedendũ erit, vt res, ac tē-

pus

pus poſtulabit. Nam ſi minus temporis ſpatium quotidie impendant meditationi, eo magis prorogunda erit prima hebdomada, & confeſſio generalis, & reliqua. Si vero plures horas meditando inſumant, poterunt iſta omnia celerius expediri, vt magis vel minus accedatur ad conſuetam formam Exercitiorum.

14 His autem electiones non ſunt dandæ, niſi forte deliberare vellent de officio, vel dignitate aliqua ſuſcipienda, vel deponenda, aut etiã de vitæ ſtatu ij, quibus integrum eſt. Monendi autem ſunt, vt ſaltem horis illis, quibus meditationi vacant, ab omnibus aliarum rerum cogitationibus ſe expediant, quantum fieri poteſt. **His quando electiones dandæ.**

15 Si ſint rudes & illiterati, non erit multum temporis cum eis inſumendum, nec tradenda ſunt eis integra Exercitia, ſed ſeruandus eſt modus, qui indicatur in annot. 18. ex viginti. **De rudibus & illiteratis.**

16 Ad hoc autem caput pertinent etiam fœminæ, quarum aliquæ interdum expetunt Exercitia, atque ideo cum ijs idem modus ſeruari debet, qui cum rudibus, niſi eſſet aliqua tam bono iudicio, & ita capax rerum ſpiritualium, tantumque ocij domi haberet, vt exacte omnia, aut maiorem partem facere poſsit: tunc enim nihil impediret etiam hæc fieri. ſed illud obſeruari deberet, quod prudentia eſt, vt ipſæ in eccleſiam noſtram veniant ad accipiendas meditationes; & ita caute procedatur, ne vlla **De fœmin.**

ſuſpi-

ſuſpicio, aut ſcandalum ſequatur. quam etiam ob cauſam fortaſſe expediet, vt non dentur meditationes in ſcriptis, ſed voce, ne homines exiſtiment aliquas eſſe epiſtolas. Quod ſi ſcripto vtendum erit, fiat omnino diſcrete.

DE MODO TRADENDI noſtris Exercitia.

CAP. X.

1 QVod ad noſtros attinet, primum quidem ijs, qui Societatem ingrediuntur, omnino debent dari Exercitia omnia integra, & iuxta formam in lib. præſcriptam. Cum enim hoc ſit vnũ ex experimentis, quod B.N.P. Ignatius requirit, requiritur etiam, vt fiant plane vt iacent, excepta tamen electione, idque ſingulas meditationes ſingulis pagellis deſcriptas quotidie afferendo: neq. enim liber ipſe dari debet hac prima vice. Pro Societatem ingredientibus. Exam. c. 4. §. 10.

2 Præterea in progreſſu temporis cum contigerit, vt ſe colligant ad facienda Exercitia, debebunt hæc ipſa aliquoties, vt bis, vel ter facere, ſi non integre, ſaltem ea quæ ſunt primæ hebdomadæ, & aliquot meditationes ex ſequentibus, vt de regno Chriſti, Incarnatione, tentatione Domini, inſtitutione ſanctiſſimi Sacramenti, Paſſione, & illa, quæ eſt de amore excitando, prout opportunum fuerit, & tempus conceſſerit. Pro iam prouectis.

3 Quod propterea faciendum eſt, quia cum deinde Exercitia alijs daturi ſint, omnino oportet, * vt ipſi ea prius bene nota, & perſpecta ſibi fecerint. Quam etiam ob cauſam oportet, Cauſa noſtros exercen. in Exercitijs. Conſt. p. 4. c. 8. §. 5.

vt præ-

vt præter meditationes bene intelligant, ac teneant vſum quarundam regularum, & annotationum v. g. annotationes viginti initio libri Exercitiorum poſitas, examina, additiones decem in fine primæ hæbdomadæ, regulas electionum, diſcretionis ſpirituum & alia eiuſmodi. & ideo legere debebunt librum, & bene intelligere, ac de quo dubitabunt, quærere ab eo, qui eis tradit Exercitia.

Quid poſt repetitiones.

4 Ceterum poſtquam ea, vt dictum eſt, aliquando fecerint, & repetierint reliquo deinde tempore dum nondum ita exercitati erunt in vſu meditationum; & ſi in quotidianis meditationibus poteſt quiſque pro ſua deuotione, vel neceſſitate ea meditari, quæ Dominus ſuggeſſerit, ex Euangelio, Scripturis, vel alia (re tamen pro ſecuriore directione, ac vtilitate maiore cum Præfecto rerum ſpiritualium, aut cum Superiore communicata) tamen cum agitur de tempore aliquo certo meditationibus, & ſeceſſioni tribuendo, quod nos communiter Exercitiorum vocabulo appellamus, quia fere expedit ab aliqua purgatione inchoare, conuenit vt aliqua Exercitia purgatiua non prætermittant, vt de morte, & de peccatis, præſertim reflectendo ad ea, quæ in religione admiſerint.

Ne dentur alia Exercit. ſcripta.

5 Neque tamen expedit dare in ſcriptis Exercitia iſta acommodata religioſo ſtatui, vt Exercitia B. P. N. Ignatij integra, vt ſunt, conſeruentur, nulla re addita, vel transformata, ac præte-

præterea quia etiam ipſi maiorem ſine dubio guſtum & motum ſentient ex ijs, quæ ipſimet inuenerint, quam quæ ab alio ita minute enucleata acceperint. Sed tamen Inſtructor poteſt aliquam inſtructionem, aut lucem dare, & tanquam in via ponere; monendo eum qui exercetur, vt ipſe ſibi applicare conſueſcat, vt v. g. in fundamento, poſtquam cogitauerit finem hominis, actuet hunc finem in eo ſtatu, in quo nunc eſt, vt quoniam iam non poteſt eſſe indifferens ad diuitias, & paupertatem, applicet hanc indifferentiam ad eas materias, quæ occurrunt in Societate, & ſic de alijs.

6 Notandum eſt etiam, primam hebdomadam debere in noſtris, ſi ſemel exacte Exercitia fecerint, ordinarie ſatis breui tempore expediri, ita vt etiam interdum minori ſpatio quam tridui, vel etiam aliquando bidui expediri poſſit, ſi ita videatur, vt gradus fiat ad ſecundam hebdomadam, in qua vt plurimum, diutius immorandum eſt. Quare hoc potiſſimum ex Inſtitutoris iudicio pendere debebit, qui ſi viderit aliquem maiore purgatione indigere, poterit, & debebit eum diutius in ea retinere, ante omnia conando, vt eum inducat ad deſiderandam ſui ipſius reformationem perfectam. *Exerc. 1. heb dom. cum noſtris.* *Annotat. 4. ex. 20.*

7 Materia autem, circa quam hęc reformatio verſari debet, hæc fere eſt, paſſiones non bene domitæ, mali habitus, peruerſæ inclinationes vt ad honorem, & æſtimationem propriam, vel *Materia reformationis quæ.*

pro-

propriam voluntatem, ad corporis commoditates, &c. tentationes ab extrinſeco prouenientes præſertim vehementes, & crebræ; deinde etiam miniſteria Societatis, vt concionari, audire confeſſiones, habere ſcholam; denique omnes actiones, quas aliquis componere, & ordinare velit, vt comedere, dormire, ſtudere, agere cum externis, vel cum noſtris, & alia.

Sui cognitio in primis neceſſaria.

8 Quare hoc primum curari debet in eo, qui facit Exercitia, vt quam maximam ſui ipſius acquirat cognitionem, percurrendo tempus ante actum, & occupationes, vel officia, & in ijs perpendendo tum multitudinem defectuum ſuorum, tum etiam grauitatem ratione ſtatus, & obligationis, tum denique etiam conſiderando cauſas, & origines, & radices eorum vitiorum.

Pro ſpirituali reform. cõfeſs. gener. vtilis.

9 Ad quam etiam reformationem valde vtile eſt, vt in fine primæ hebdomadæ fiat confeſſio generalis de toto tempore religionis, non quidem ſemper quoties Exercitia repetuntur, ſed cum aliquis peculiariter motus à Deo vellet inſtituere nouam vitam, ſeque perfectius reformare. Hoc enim vſu compertum eſt magnopere multis profuiſſe, & valde iuuiſſe ad cognitionem ſui, & emendationem.

Quando alię meditationes addendæ.

10 Quod ſi viderit Inſtructor, eum qui exercetur, hac ratione iuuandum ad eum finem conſequendum, qui intenditur; poterit etiã aliquas meditationes ſtatui cuiuſque vel neceſſitati pręſenti

ſenti accommodatas addere, vt de beneficio vocationis, de tribus votis, de cauſis cur vota renouantur, & de ipſa formula votorum noſtrorum, de diuinis beneficijs, de periculo tepiditatis,& huiuſmodi. Interdum etiam ex Summario Conſtitutionum prȩſertim ex prȩcipuis regulis, quibus religioſa fere perfectio continetur,vt 11. & 17. & ſimiles, & in vniuerſum eæ ſint materiæ, quæ ad timorem, & amorem Dei, ad ſui ipſius odium, virtutis ſtudium, rerum viſibilium contemptum, æternarum deſiderium, atque charitatis ardorem augendum pertinent.

11 Ad faciliorem etiam introductionem eorum, quibus vel non eſt facultas, vel non vacat per ſe inuenire, poterit via aperiri ad myſteria vitæ, & paſſionis Domini, ſi nonnullæ veritates Theologicæ proponantur. v. g. cum de Incarnatione agitur, ſi cauſæ eius, & fructus explicentur; aut cum de paſſione, ſi cauſæ acerbitatis eius: ſi etiam inſinuentur modi eam meditandi,v. g. ad compatiendum, ad imitandum, ad admirationem, & ſic de alijs. **Modus meditandi cum parum inſtructis.**

12 Poſtremo qui ſunt iam prouectiores in rebus ſpiritualibus, & meditando magis exercitati, de quibus par. *6*. c. *3*. *§*. 1. ijs ſi interdum ad ſpiritum colligendum, & feruorem hauriendum ſe recipiunt, vel ad aliquod opus aggrediendum vt miſſionem, aut aliquid eiuſmodi, cum nec eadem ſit omnium diſpoſitio, nec vna menſura, non videtur quicquam prȩſcribendum **Quid cum prouectioribus.**

circa materiam, ſed poſſunt ea meditari, quæ ſibi vtilia putauerint ad eum finem conſequendum, quem intendunt. Credendum eſt enim quod ex notitia, quam ex Exercitijs B. Patris N. Ignatij antea iam habebant, & ex vnctione ſpiritus adiuti, inoffenſo pede, immo magna cum vtilitate per hanc viam current.

Electio noſtris minime danda.

13 Quod attinet ad electionem ſtatus, ea non eſt noſtris danda in Exercitijs. De electione autem negocij, aut actionis alicuius conſultare non eſt proprium Exercitiorum; ſed poteſt fieri etiam extra Exercitia omni tempore, & occaſione: & ideo in hac etiam diligenter inſtruendi ſunt noſtri, vt ſciant bene vti regulis eligendi ad indagandam Dei voluntatem, & beneplacitum, vt cum Superiores debent ſtatuere de re aliqua dubia, maxime ſi non poſſint cum ſuis conſultare, vt dicitur 16. reg. Prouincialis, & denique in rebus omnibus, quas coram Deo conſtituere, ac definire oporteat, ſemper admodum iuuat illa praxis, quæ in eligendo præſcribitur, de qua infra prolixius agemus, & inde peti poterunt, quæ noſtros iuuare poſſint ad intelligendam Dei voluntatem in omni eiuſmodi re, iuxta cuiuſque rei qualitatem.

DE

DE PRIMA HEBDOMADA in vniuerſum.

CAP. XI.

1 OMnia hæc Exercitia à B. Patre Noſtro Ignatio in quatuor hebdomadas diſtributa ſunt. quæ quidem hebdomadæ non tam numero dierum, quam materię genere diſtinguntur: & ideo non neceſſe eſt, vt ſeptem, vel octo dierum circulus in ſingulis conſumatur, ſed ſufficit vt illi affectus vel fructus inueniantur, qui in vnaquaque exquiruntur. Annot. 4. ex 20. Exerc. B. P. N. in 4. hebdom. diſtributa.

2 Prima continet conſiderationem peccatorum, vt eorum fœditatem cognoſcamus, vereque deteſtemur cum dolore, & ſatisfactione conuenienti. Secunda proponit vitam Chriſti ad excitandum in nobis deſiderium, ac ſtudium eam imitãdi. quam imitationem, vt melius perficiamus, proponitur etiam modus eligendi vel vitæ ſtatum, qui ſit maxime ex voluntate Dei; vel ſi iam eligi non poſſit, dantur quędam monita ad eum in quo quiſque ſit, reformandum. Tertia continet Paſsionem Chriſti, qua miſeratio, dolor, confuſio generatur, & illud imitationis deſiderium vna cum Dei amore vehementius inflammatur. Quarta demum eſt de Reſur- Quid ſingulæ hebd. cõtineant.

rectione Chriſti,eiuſq. glorioſis apparitionibus, & de beneficijs diuinis, & ſimilibus, quę pertinent ad Dei amorem in nobis excitandum.

In 1. hebd. ſunt media animæ purgandæ.

3 Igitur in hac prima hebdomada proponuntur media, quę ad animam purgandam per contritionem, confeſsionem pertinent, & ad veram pœnitentiam in nobis gignendam iuuare poſſunt. Quare huc omnia dirigere debet, qui facit Exercitia, vt peccati malitiā, ſuamq. abiectionem, & vilitatem agnoſcat, eamq. ex animo intime ſentiat. Quam ob cauſam expediret, vt hoc tempore ſi ſacerdos ſit, ex hoc ſpiritu humilitatis abſtineat à quotidiana celebratione (niſi deuotio, aut profectus ſpiritualis, aut aliqua obligatio ad id impellat) vt poſtea generali confeſſione peracta, maiori cum prępratione, fiducia ac reuerentia ad ſacrificium altaris redeat.

1. Hebd. cū ſit baſis ceterarum nūquam omittenda.

4 Notandum etiam hanc primam hebdomadam eſſe fundamentum, ac baſim ceterarum, & ideo nunquam prætermitti debere. Vnde etiā ſi quis alia Exercitia huius hebdomadæ, aut etiā omnia integra fecisset, & denuo ea repetere vellet, tamen hinc incipiendum eſſet, quamuis breuius expediri poſſet.

Quid ante Exerc. faciēdum.

5 Igitur poſtquam aliquis in eum locum venerit, vbi Exercitijs vacaturus eſt, ea ipſe die debet Inſtructor ad eum adire, & priuſquam tradat fundamentum, debet ei explicare aliquas ex annotationibus, nempe primam, & quintam, & ex decima ſeptima illam admonitionem de ani-

mo

mo aperiendo, item ex vigeſima id quod dicitur de vtilitate ſeceſſus in loco ſeparato. Quod etiam opportunitatem ei dabit, vt eum moneat de ijs, quæ ſupra cap. 2. diximus eum eſſe monendum, cum ea tamen dexteritate, quam ibi diximus, nempe vt non omnia ſimul, ſed quantum prudentia dictabit.

6 Annotatio autem illa ante fundamentum, quæ incipit, In primis, expediet magis hoc tempore, vt non proponatur ita in genere, quando quis incipit Exercitia, ſed in diſcurſu Exercitiorum, ſi quid dubium, vel obſcurum occurrat, aut ob aliquam eius, qui exercetur diffidentiam, videatur opportunum, tunc ei explicari poterit. **De 1. annotatione ante fundamentum.**

DE FVNDAMENTO.

CAP. XII.

De 1. ingreſſu 1. hebd.

1 PRimus ingreſſus in hanc primam hebdomadam fit per conſiderationem vltimi finis, quæ conſideratio ideo dicitur Fundamentum, quia eſt baſis totius ædificij moralis, & ſpiritualis.

Diuidi poteſt in tres partes.

2 Poteſt autem diuidi in tres partes, primo in finem, propter quem homo creatus eſt: ſecundo in media ad conſequendum hunc finem: tertio in difficultatem eligendi hoc, vel illud medium, cum ignoremus quid magis aptum ſit ad huius finis conſecutionem: omnis autem error in hac parte non poſſit eſſe non damnoſus & periculoſus. Ex quo naſcetur etiam quartum, vt homo ponat ſe in illa omnimoda indifferentia, & æquilibrio.

Indifferētia magni momenti.

3 Hæc autem indifferentia eſt maximi momenti, & admonendus eſt qui ſe exercet quanto altius hoc fundamentum iecerit, tanto firmius futurum ædificium: idque etiam indicauit B. P. N. Ignatius annot. decima quinta, & decima ſexta ex viginti.

Medit. fund. ne videatur aridior, iuuanda.

4 In danda hac meditatione maxime, quia nonnullis cum nondum aſſueuerint orationi, videri

deri poteſt aridior, addi poterunt aliquæ excurſiones ad meditandum, vt in eo quod dicitur creatum eſſe hominem, poteſt ſimul cogitari à Deo eſſe creatum de nihilo, & ſimul quot, & quanta in creatione habuerit, & præterea quomodo ſemper ab illo in eſſe conſeruetur.

5 Sed horum conſideratio non tam dirigenda eſt ad gratitudinem, vt fit cum conſiderantur beneficia Dei, verum ad ſcopum huius fundamenti, nempe, quod illa omnia à Deo data ſint, vt perueniremus ad illum vltimum finem. Vnde etiam poteſt homo in hac meditatione reflectere cogitationem ad ſeipſum, quomodo hactenus habuerit ſe ad finem, & ad media, quantum aberrauerit, quod creaturis abuſus ſit, quæ illi adiumento eſſe debuerunt, vt iam quaſi in generali iaciat fundamenta ad cognoſcendam deformitatem vitæ ſuæ, quod poſtea vberius, & magis particulariter faciet in meditatione peccatorum. Quis ſcopus huius meditationis.

6 In meditatione huius fundamenti liber Exercitiorum non præſcribit certas horas, vt fit in Exercitijs ſequentibus: ſed vt facili initio inchoemus, vnuſquiſque pro viribus, & pro deuotione ſua ad id tempus ſibi aſſumat: vel ſi opus ſit, Inſtructor ei præſcribat. Tempus huius meditat. quale.

7 Debet autem curare vt cognitio huius veritatis, quæ in fundamento tractatur, quam Firmiter animo hæreat hæc medit.

maxime menti infigatur: quoniam vt fundamentum fabricæ totam ipſam ſuſtinet, ita hæc veritas influit in omnia Exercitia, & præſertim in ipſam electionem ſtatus, quæ tota fere hinc pendet. & ideo quo melius hæc meditatio ſucceſſerit, eo etiam melius reliqua ſuccedunt.

DE DVPLICI EXAMINE.

CAP. XIII.

1 DVm durat meditatio fundamenti, debet inſtructor exercitantem aliquoties viſitare, & ſemper ei aliquid noui in ſcriptis afferre, quia ſic videtur quodammodo leuari tædium, & melius etiam percipi quæ ſingula proponuntur. Quid faciendum Inſtructori tempore huius meditationis.

2 Igitur in primo congreſſu poſt datum fundamentum datur examen particulare, in quo tradendo ſignificandum eſt, in quouis homine vnum, aut alterum vitium ſiue peccatum eſſe ſolere præcipuum, & quod in eo ſit quaſi cauſa, & radix aliorum. Examen particulare quando dandum.

3 Et licet in aliquo plura eſſent præcipua, expedire tamen, vt vnum deligatur, ad quod extirpandum toti incumbamus, vt eo ſuperato ad aliud, & aliud deinceps peculiarem hunc conatum, & ſtudium transferamus. Vitiorum extirpatio.

4 Huic igitur rei ſeruet examen particulare, cuius vſus etſi poſt peracta Exercitia eſſe debet toto vitæ tempore, nunc tamen inchoatur, tum vt aliqua eius peritia acquiratur, tum etiam quia hoc examine vti oportet circa Exercitia, & eorum additiones. Perutile examen particulare.

Eſt

Huius examinis vſus commendandus.

5 Eſt autem multum commendandus huius examinis vſus propter magnam eius vtilitatem, præſertim ad conſequendam animi puritatem, vt docet Caſſianus Colla. 4. & 5. Bernardus ſæpe. Itaque in fine Exercitiorum cum diſcedenti dantur præcepta vitæ bene inſtituendę, hoc in primis inculcandum eſt. Additiones autem illæ quatuor dictandæ ne ſint, an verbo tantum explicandæ, prudentiæ Inſtructoris relinquatur.

Quando, & quomodo dandum examen.

6 Deinde eadem die, & ſequenti datur examen generale, & quotidianum. Non autem datur per modum meditationis, ſed inſtructionis cuiuſdam, & vt homo incipiat aperire oculos ad cognoſcenda peccata vitæ præteritæ.

Aliunde petendæ ſpecies peccatorum.

7 Quod vero attinet ad examen generale, non eſt dubium, quin aliæ etiam multæ ſint peccatorum ſpecies, quæ hic non ponuntur; ſed vel hic ea tantum peccata attinguntur, quæ frequentius accidunt, reliqua autem peti poſſunt ab alijs auctoribus, qui ex profeſſo de hoc agunt: vel hoc examen pro ijs tantum conſcriptum eſt, qui iam paulo magis ſpirituales ſunt, & ab alijs grauioribus peccatis abſtinent, in hæc autem frequentius incidere ſolent. Itaq. non fuit mens B. P. N. Ignatij tam breui tractatione omnia peccata comprehendere, ſed tantum, vt dictum eſt, pios animos admonere de ijs, quæ frequentiora ſunt.

Por-

8 Porro examen quotidianum, quod quinque puncta complectitur, dictetur prout iacet. Ad illud autem faciendum iuuat illa lux, quam præbet examen generale per illam diſtinctionem peccatorum, quæ fiunt, cogitatione, locutione, & opere. Examen quotidianũ.

DE PRIMO EXERCITIO primæ hebdomadæ.

CAP. XIV.

Quis ordo in tradendis Exercitijs.

1 CIrca ordinem tradendi Exercitia ſequendus eſt is, qui ponitur in ipſo libro Exercitiorum, nempe vt prima hora fiat Exercitium trium potentiarum; ſecunda autem peccatorum; tertia vero & quarta repetitiones vtriuſque: ſi autem addatur etiam quinta hora, fiat de inferno. Sin fiant tantum quatuor horæ, hoc Exercitium de inferno differendum erit in diem ſequentem. quo eodem die poſſunt dari etiam alia Exercitia de morte, de iudicio, cum ſuis repetitionibus. Tertio die proponenda erit eadem materia, ſed cum aliquibus nouis punctis, vt in materia peccati, proponendo effectus, quos facit in animo, aut aliquid eiuſmodi, ſic enim tollitur tædium, & materiæ profundius penetrantur.

1. Exercitiũ trium potentiarum.

2 Porro primum Exercitium illud eſt, quod appellatur trium potentiarum, non quia in alijs etiam non exerceantur hæ tres potententiæ; ſed voluit B.P.N.Ignatius in hoc quaſi aditu, & principio omnium Exercitiorum viam monſtrare, quæ in meditando tenenda eſt, nempe, vt per memoriam adiuuaretur ratio ad diſcurrendum, ſiue

ſiue ratiocinandum: per diſcurſum autem excitaretur voluntas, & affectus, idque actuare voluit in materia peccati, quæ prima occurrebat ad meditandum.

3 Itaque in hoc primo Exercitio ſunt ſigillatim explicanda Exercitia ſumenti omnia, quę in ſequentibus Exercitijs futura ſunt vſui, quis ſcilicet modus ſeruandus, vt cum attentione, & ſine capitis lęſione perſeuerari poſſit, & quomodo ſe animus colligere, collectumque tenere debeat, & quod licet adhibendus ſit intellectus ad cogitandum, maior tamen habenda eſt cura affectus, & interioris guſtus, quam vt multi conceptus quantumuis pulchri, & acuti formentur, & alia eiuſmodi. Quid in 1. Exercit. explicandum.

4 Hic etiam declaranda ſunt præludia, quorum vſus præſcribitur in omnibus Exercitijs: & in primis quid ſit compoſitio loci, quæ nihil aliud eſt, quam fingere ſibi, & quaſi videre oculis imaginationis locum illum, in quo res, quam meditamur, geſta eſt, vt ſtabulum in quo Chriſtus natus eſt, aut cœnaculum grande ſtratum, in quo Apoſtolorum pedes lauit, aut montem in quo paſſus eſt. Prælũ. quænam ſint declaranda.

5 Hac enim loci compoſitione valde iuuamur ad attentionem, & motionem animæ, quæ hoc modo quaſi alligata phantaſia rei illi certę, alligatur ipſa quoq. quodammodo ne euagetur, aut ſi quando diuertat, habet ad manum, quo ſe facile colligat, & reuocet in ſitũ illum ſuum, Ad quid iuuat loci cõpoſitio.

in

in quo ſe ab initio compoſuit. Vnde S. Bonauentura in procemio de Vita Chriſti, Tu inquit, ſi fructum ex his ſumere cupis, ita te præſentem exhibeas ijs, quæ per D. N. Ieſum Chriſtum dicta, & facta narrantur, ac ſi tuis oculis ea videres, & tuis auribus audires toto mentis affectu diligenter, delectabiliter & moroſe, omnibus alijs curis, & ſolicitudinibus tuis omiſsis.

In quo locũ habeat.

6 Atque hoc quidem locum habet in meditatione rerũ corporearum: nam in rebus incorporeis, vt eſt peccatum, & ſimilia, alia quædam eſt inſtituenda compoſitio loci, de qua dicitur ſatis clare in lib. Exercitiorum in Exercitio trium potentiarum.

Quid in cõpoſiti one loci vitandũ.

7 Denique in hac loci repræſentatione vitandum eſt diligenter, ne nimis in ea fabricanda immoremur, vim capiti faciamus, quia non conſiſtit in ea fructus præcipuus meditationis, ſed eſt tantum via, & inſtrumentum ad ipſum fructum. Nec eſt dubium, quin aliqui maiorem in hac re habeant facilitatem, in quibus videlicet acrior eſt vis potentię imaginatiuę. Alij vero, quibus hoc difficilius eſt, non ita laborare debent, vt caput obtundant, quo ipſam meditationem impedirent.

* *
*

DE ALIIS EXERCITIIS primæ hebdomadæ.

CAP. XV.

1 IN ſecundo Exercitio, in primo puncto monendus eſt exercitans ne deſcendat ad examinanda peccata ſigillatim, vt fieri ſolet, cum quis ſe ad confeſſionem parat; hoc enim poſtea facturus eſt extra meditationem: ſed hoc tempore in genere tantum proponat ſibi ſua peccata, eorumque multitudinem, & magnitudinem, vt concipiat confuſionem, & dolorem. Ad hoc autem confert percurrere loca, negotia, & perſonas, vt hic dicitur. In 2. Exerc. de quo monendus exercitans.

2 Tertium, & quartum Exercitium conſtat ex repetitione primi & ſecundi. Harum autem repetitionum vſus eſt valde vtilis, ſæpe enim fit, vt cum eiuſmodi materiæ primum cogitantur, intellectus paſcatur illa rerum nouitate, ac curioſitate quadam; poſtea vero cum ſpeculationem moderamur, magis aperitur via internis affectibus, in quibus potiſſimum conſiſtit fructus. Quare in his repetitionibus vitandi ſunt longi diſcurſus, ſed tantum proponere ſibi oportet, & quaſi percurrere, quæ prius meditati ſumus, & in ijs immorandum voluntate, & affectu: & Quis vſus repetitionum Exercitiorũ.

hæc

hæc etiam eſt cauſa, cur plura hic colloquia ſint, quam in prioribus Exercitijs.

Intelligentia 3. Exer. 1. hebdom.

3 Quod autem dicitur in lib. Exerc. in III. Exerc. primæ hebd. repetitionem hanc faciendam de ijs, in quibus antea maiorem conſolationem, aut deſolationem ſenſerimus; ita intelligendum eſt, vt præcipue repeti debeant ea, quæ lumen, aut feruorem attulerunt: ſed etiam expedit illa puncta repetere, in quibus ariditatem ſenſimus. quia ſępe contingit, vt deinde in ipſis maiorem conſolationis copiam ſentiamus. Immo etiam bis repeti poteſt idem, ſi magna ſentitur conſolatio, aut alius bonus, & ſpiritualis affectus, & hoc potiſſimum in prima hebdomada.

Præter quinque alia poſſunt addi.

4 Præter quinq. hæc Exercitia B.P.N. Ignatij poſſunt addi alia, vt in fine quinti Exercitij dicitur, vt de alijs peccati pœnis, de morte, de iudicio, vel de alijs cruciatibus Inferni. & quidem hæc rariſſime omittenda videntur, quia multum habent momenti, vt auocetur animus ab inordinato amore rerum harum viſibilium: & in his meditationibus concipit anima timorem ſanctum Domini, vt pariat ſpiritum ſalutis.

Quando facienda colloquia.

5 In fine cuiuſlibet Exercitij ſemper fieri debet colloquium, vt in libro Exercitiorum pręſcribitur: nec tamen prohibetur, quin iuxta cuiuſque deuotionem etiam in principio, & in medio alia colloquia, & petitiones fieri poſſint, immo etiam aliquando expedit. Proprius tamen locus eſt in fine, cum anima ex meditatione

ne magis eleuatam ſe ſentit: illa enim ſunt aptiſſima colloquia, quæ formantur ex affectu interiori varia, vt ipſe affectus varius eſt.

6 * Interdum enim homo agit cum Deo, vt filius cum patre: interdum, vt ſeruus cum Domino; modo, vt amicus cum amico; modo etiã, vt reus cum Iudice; aliquando etiam petens aliquod donum; aliquando gratias agens de beneficijs acceptis; alias accuſando ſe ipſum; alias communicando cum eo familiariter. **Ex 1. Exer. 1 hebdom. Varij modi agendi cum Deo.**

7 In quo notandum quod dicitur in tertia annotatione ex viginti, hæc colloquia, quando fiunt cum Deo, aut cum Sanctis, requirere maiorem reuerentiam, quam ipſas meditationes, & ſpeculationes. In particulari vero colloquium ſecundum ad Chriſtum vt impetret à Patre, explicandum erit rudioribus, hoc intelligi, non vt eſt Deus, ſed vt homo mediator, & aduocatus, vt interpellet pro nobis. **Intelligentia 3. annotat. ex 20.**

8 Additiones, quæ in libro Exercitiorum ponuntur in fine primæ hebdomadæ, dandæ ſunt pridie quam incipiantur Exercitia (nempe meditatio, quæ dicitur trium potentiarum, & reliquæ) quia in ijs agitur de multis, quę adiuuant meditationem. Decima tamen additio poſſet differri in ſequentem diem, quia non eſt adeo neceſſarium vt detur illo die. Deinde ſequentibus diebus dandæ ſunt reliquæ additiones, & regulæ de diſcernendis ſpiritibus, quæ conueniunt primæ hebdomadæ, & quæ conuenire videbun- **Addit. 1. hebdom. quando dandæ.**

E tur

tur exercitanti. quas tamen non erit ſemper neceſſe ſcripto dare, ſed id Inſtructoris iudicio permittitur.

Addit. exacte ſeruandæ.

9 Hæ additiones curandum eſt, vt exacte ſeruentur, quia ex ipſis valde pendet fructus ſpiritualis Exercitiorum: quamquam ex altera parte caueri etiam debet omnis exceſſus, & habenda eſt ratio perſonarum, & complexionum, vt ſi qui eſſent natura melancholici, non debent nimium coarctari, immo potius dilatandus eſt eis animus, & idem de perſonis imbecillioris valetudinis, & inſuetis ad hos labores: & ideo opus eſt prudentia, & diſcretione. experientia enim oſtendit quibuſdam profuiſſe, quod eis concederetur aliqua laxitas in his regulis ſeruandis, alijs autem profuit ſeueritas, & rigor, ſemper tamen mixtus ſuauitate.

* * *

DE

DE CONFESSIONE generali.

CAP. XVI.

1 SIue qui ſe exercet, verſetur in primis quinque Exercitijs, ſiue alia adiungantur, cum iam id ſatis conſecutus videbitur, quod in hac hebdomada vt finis proponitur, nimirum cognitionem intimam peccatorum, & veram contritionem; & ad id ſerio conatus, & diuinæ gratiæ cooperatus, tam per Exercitia, quam per additiones iudicabitur; moneri debet, vt ſe ad generalem confeſſionem diſponat. & niſi Inſtructori nimiū fatigatus videatur, poterit adhuc pergere in meditando per vnam, aut alteram horam aliquid quod ad compunctionem peccatorum faciat, vel ſi id magis expedire iudicetur, aliquid legendo ad eum finem. Quando ad gen. coſeſ. excitandus.

2 Vt autem hoc diligentius, & accuratius faciat, indicandum eſt ei quantæ ſint vtilitates huius confeſſionis generalis, de quibus vtilitatibus agitur in ipſo libro Exercitiorum poſt examen generale. Quod ſi nulla alia eſſet, hoc certe ſatis eſſe deberet, quod experimur homines plerumque, aut ſine examine ſufficienti, aut ſine debito dolore, nullo vel valde infirmo me- Indicandæ vtilitates conf. gen.

lioris vitæ propoſito ad confeſſionem accedere, ac propterea ad conſequendam pacem conſcientiæ, & ad tollendos ſcrupulos, qui ſi non antea, ſaltem in puncto mortis animam excruciare, & in periculum ſalutis æternæ adducere ſolent, multum prodeſt, ſemel ſe ab omnibus anteactæ vitæ peccatis abluere.

Quæ diligētia ſeruanda in huiuſmodi conf.

3 Quam etiam ob cauſam, etſi cauendum eſt à nimia anxietate in facienda hac confeſſione, ne ſemper deinde maneant ſcrupuli, ac reliquiæ, vt quibuſdam contingit; tamen ex altera parte ſtudendum, & conandum eſt, vt ita diligenter, atque accurate fiat, vt poſtea ſecura eſſe poſsit anima, ſe feciſſe quod in ſe erat: nam ſine hoc numquam frui poterit illa pace animi, & tranquillitate conſcientiæ, quam diximus. Ideo præter proprium ſtudium, & diligentiam ipſius qui Exercitia ſuſcipit, iuuandus eſt etiam aliqua via, & methodo, nempe Directorio aliquo ad bene confitendum, cuiuſmodi iam multa extant bona, & apta, ſi opus fuerit, & pro cuiuſque indigentia.

Quibus Nauar. ſumma legenda.

4 Aliquando etiam, præſertim inſigniori-bus hominibus, proderit dare legendam Summam Nauarri, vbi agit de ſtatibus, vt attente conſiderent, quæ ad ſuum ſtatum pertinent. Sic enim melius videbunt in quibus defecerint, quæ ſi noſtri per ſe proponerent, fortaſſe non tantum ijs fidem haberent, & poſſent putare eos eſſe nimios in vrgendis conſcientijs.

Hanc

2 Qui abſolutis Exercitijs primæ hebdomadæ ad reliqua progreſſurus eſt, poſtquam generaliter confeſſus fuerit, & communionem ſumpſerit, ſaltem per vnum diem vacare debet ab illo labore tam intenſo meditandi. Interim tamen poſſet in mente verſare parabolam illam filij prodigi, applicando eam ad ſeipſum, aut aliquid eiuſmodi. Porro ad communionem eſt ita etiam diſponendus, vt ad eam accedat cum reuerentia, & fide, & guſtu, & ob eam cauſam danda eſt ei aliqua meditatio ad hoc apta.

DE SECVNDA HEBDOMADA & primo de fine, qui in ea prætenditur.

CAP. XVIII.

Scopus Exerc. I. hebdomadæ.

1 FInis, & ſcopus, qui Exercitijs omnibus primæ hebdomadæ præfixus eſt, hic præcipue eſt cognoſcere quod errauimus ab ea via, quæ nos ducere debebat ad vltimum illum finem, cuius cauſa creati ſumus; & conſequenter dolere de tali, & tanto errore, & concipere intenſum deſiderium redeundi in illam viam, & in ea ſemper perſeuerandi.

Finis ſecundæ.

2 In hac autem ſecunda hebdomada finis eſt proponere ſibi Chriſtum Dominum, ac Saluatorem noſtrum, vt veram viam, iuxta illud, quod ipſe dixit. Ego ſum via, veritas, & vita, &, Nemo venit ad Patrem niſi per me.

Ioan. 14.

Ipſe enim eſt exemplar à Patre hominibus propoſitum, cuius imitatione emendemus, & componamus mores noſtros corruptos, & dirigamus pedes noſtros in viam pacis. Quare cum Chriſti vita ſit perfectiſſima, & ipſa idea virtutis, & ſanctitatis; ſequitur, vt quo vita noſtra propius ad eam imitatione acceſſerit, ipſa

quoque

quoque perfectior ſit, immo & propius accedat ad vltimum finem ſuum, ideoque eo etiam felicior ſit.

3 Propter hanc cauſam hæc ſecunda hebdomada reſpondet viæ illuminatiuæ, quia Chriſtus eſt ſol iuſtitiæ, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: & ad hoc venit, vt illuminaret ſedentes in tenebris, & vmbra mortis. & quoniam peccata, & prauæ affectiones obtenebrant animam, eamque impediunt, & retrahunt à Chriſti imitatione, ideo hæc prius eradicanda ex corde erant primis illis Exercitijs, & meditationibus. 2. Heb. reſpondet viæ illuminatiuæ.

4 Diſpoſitio quam B. P. N. Ignatius requirebat in ijs, qui facturi eſſent Exercitia huius hebdomadæ, eſt, vt oſtendant feruorem, ac deſiderium progrediendi vlterius ad deliberandum de ſtatu vitæ. Quare qui hoc nollet, vel tepide vellet etiam ſi cuperet progredi in meditationibus, melius eſſet eum differre ad vnum, aut alterum menſem. Hoc enim negocium eiuſmodi eſt, vt niſi cum feruore ſpiritus ſuſcipiatur, non poſsit habere bonum ſucceſſum: requirit enim magnum, & fortem, & conſtantem animum, qui ex augmento deuotionis proueniat. Quænam diſpoſitio in facientibus Exercit. requirebatur à N. B. P.

5 Verum eſt, quod ſi quis eſſet, à quo nihil magnum ſperari poſſet, quia non eſſet admodum capax, vel impeditus eſſet ſtatu matrimonij, poſſet pro eius captu, aliquid addi de ſequentibus hebdomadis, vt dirigatur in ſtatu, Quãdo quis non eſt admodum capax.

in quo eſt, ad bene viuendum in eo.

Cum fame relinquendi. 6 Ceteros autem melius eſt relinquere cum fame, vt ſciant adhuc ſibi reſtare aliquid, quod faciant. Contingit enim ſæpe, vt hac dilatione experientia ipſa apertius eis detegat ſuas neceſsitates, & infirmitates; quod facit, vt deinde ardentiores, & magis diſpoſiti redeant.

DE PRIMIS QVATVOR *Exercitijs ſecundæ hebdomadæ.*

CAP. XIX.

1 PRimum Exercitium in hac ſecunda, eſt de Regno Chriſti, quod tamen non cõputatur inter meditationes, quia prima eſt de Incarnatione Domini. Eſt igitur quaſi fundamentum quoddam, aut procemium totius huius tractatus; & ſumma, ac compendium vitæ, & operum Chriſti Domini in eo negotio, quod ei commiſerat Pater, de quo Eſaias, * Opus illius coram eo; & ipſe Dominus, * Opus quod dediſti mihi, vt facerem. Et ſtatim addit, quid nam id eſſet, Clarificaui te ſuper terram, manifeſtaui nomen tuum hominibus. Vocat autem omnes homines in ſocietatẽ tanti, & tam glorioſi operis, vnumquemque iuxta ſuum gradum. Ex quo iam incipit apparere diuerſitas graduum in imitatione Chriſti.

1. Exerc. 2. hebd. quid ſit.

Eſai. 62.

Ioan. 17.

2 Diſpoſitio autem, quę requiritur in anima eius, qui facit Exercitia, hæc eſt, vt quantum eſt ex ſua parte, tendat in id quod perfectius eſt, ſi Dominus dederit gratiam, & vires. Vnde aperte colligitur ex hoc iam loco, animam incipere præparari, & diſponi ad electionem ſtatus, quæ poſtea ſuo loco expreſſius proponetur. Sic enim mira-

Quæ diſpoſitio neceſſaria.

mirabili quodam artificio Spiritus ſancti hic anima excitatur ad perfectionem, vt deinde hanc eandem perfectionem eliciat, & indaget in omnibus ſequentibus meditationibus, Incarnationis, Natiuitatis, & aliarum; & ita perfectionis ſemina, quæ hic ſpargũtur, per illas deinde meditationes latenter creſcant, & promoueantur, donec in tempore electionis ſuum fructum ferant. Atque hoc bene notandum eſt Inſtructori pro ſua directione, non quod de hoc monere debeat Exercitantem, ſed potius ſinat res ipſas per ſe in eius anima operari, vimque ſuam exercere.

Cui danda hæc meditatio.

3 Neque hoc tamen impedit, quin hæc meditatio, ſicut etiã quæ deinde ſequitur de duobus vexillis, tradi poſſit etiam ijs, qui nõ ſunt facturi electionem, quoniam etiam hi ea iuuari poſſunt: ſi quidem in genere tantum agunt de ijs, quæ ad maiorem Dei gloriam ab vnoquoque fieri poſſunt in Dei obſequio pro cuiuſque capacitate.

Quare in 2. hebd. vnum præludium.

4 In hac ſecunda hebdomada notandum eſt, addi hic vnum præludium. Nam cum in prima hebdomada, primum præludium ſit conſtitutio loci, hic ante conſtitutionem loci ponitur quædam repræſentatio hiſtoriæ, ſeu myſterij quod meditandum occurrit. Hoc autem non ita intelligendum eſt, vt tunc immorari debeamus in meditando illo myſterio, ſic enim nihil differret præludium à meditatione; ſed ita eſt accipiendum, vt in primo illo præludio propona-

ponatur hiſtoria generatim, & quaſi tota in cõmuni; vt ſciatur materia, de qua tunc cogitandum eſt, & anima incipiat in ea actuari, & ad eã eleuari: deinde vero in ipſa meditatione incipiat in ſingulis eius partibus immorari, eaſque ponderare, & penetrare. Vt cum quis conijcit oculos in tabulam aliquam pictam, in qua ſit varietas rerum pictarum, prius vnico intuitu omnia confuſe cernit, & ſcit quid in ea tabula contineatur: poſtea vero figit oculos in ſingulis particularibus rebus, quæ ibi pictæ ſunt, eaſque ſigillatim melius, & accuratius perpendit.

5 Quod autem attinet ad puncta harum meditationum, ſumenda erunt in fine libelli Exercitiorum, vbi myſteria vitæ Chriſti ordine poſita ſunt, diſtincta fere ſingula tribus punctis: etſi ſimplicioribus, qui ea non legerint, aut legere non poſſint in Euangelijs, explicatius tradi oportebit, addita breui declaratione, vt dicitur ſecunda Annotatione ex viginti. Vnde quod in meditatione Incarnationis, & Natiuitatis etiã dicitur de contemplandis perſonis, & earum verbis, & operibus, intelligi debet, referendo ad illam, quam diximus diſtributionem, quæ in fine libri ponitur, nempe cogitando hæc in ſingulis punctis, vt occurrunt ordine ſuo; non autem quod neceſſarium ſit omnes prius perſonas totius myſterij, deinde omnia verba eiuſdem, ac demum opera ſeparatim meditari; hoc enim præſertim in quibuſdam meditationibus, pare- Vnde ſumẽda puncta harum meditationum.

ret

ret confuſionem.

Cur meditatio in punctis.

6 Quare hoc tantum voluit B. P. Ignatius, regulam dare in ſingulis punctis, quo meditantis intentio ferri debeat, primum quidem in ipſas perſonas, quæ in illo puncto occurrant, tum ad verba, ſi prius verba, vel ad facta, ſi prius occurrant facta. Et ita abſoluto vno puncto tranſeatur ad illud, eundem ordinem in eo ſeruando.

Alia præterea addi poſſunt puncta.

7 Ceterum etſi hic tantum mentio fit de his tribus, non tamen prohibetur, quin poſſint etiam addi alia puncta, vt v. g. cogitationes, & affectus perſonarum interiores, tum etiam virtutes, & præterea modus, & finis myſteriorum, quæ occurrunt, cauſa item, & effectus, tempus, & reliquæ circunſtantiæ, vt fœcundior ſit meditatio, & maior eius fructus.

DE

DE QVINTO EXERCITIO ſecundæ hebdomadæ, quod eſt, applicatio ſenſuum.

CAP. XX.

1 EXercitium quintum, quod eſt applicatio ſenſuum, eſt facile valde, & vtile, imaginando nos videre perſonas & audire verba, aut ſtrepitum ſi qui ſit, vel tangere, aut oſculari ſiue loca, ſiue perſonas, quod tamen fieri debet cum omni reuerentia & modeſtia, ac timore. Olfactum B. P. N. Ignatius refert ad odorandam fragrantiam animæ ex donis Dei, & guſtum ad guſtandum eius dulcedinem, quod vtrunque ſignificat præſentiam quandam rei, vel perſonarum, quas meditamur cum guſtu & amore earum tenero. De 5. Exer. videlicet de applicatione ſenſuum.

2 Quod autem hic dicitur facta meditatione Incarnationis, & Natiuitatis, faciendam deinde ſeparatim hanc applicationem ſenſuum. intelligendum eſt idem deinceps fieri debere in reliquis meditationibus vitæ Chriſti. Quod non ita accipiendum eſt, quaſi hanc applicationem debeamus habere ſeiunctam ab omni materia meditationis, ſed vt præcipuus ſcopus circa myſterij conſiderationem ſit ſenſuum applicatio. Intelligentia illius notandi poſt meditar. de Incarn. & Natiu. faciendam eſſe applic. ſenſuũ.

Dif-

In quo differt applicatio ſenſuum à meditatione.

3 Differt autem applicatio iſta ſenſuum à meditatione, quoniam meditatio eſt magis intellectualis, & magis verſatur in ratiocinatione, & omnino eſt altior: diſcurrit enim per cauſas illorum myſteriorum, & effecta, & in eis inueſtigat attributa Dei, vt bonitatem, ſapientiam, charitatem, & reliqua. At vero applicatio non diſcurrit, ſed tantum inhæret in illis ſenſibilibus, vt in aſpectu, & auditu, & reliquis eiuſmodi, quibus fruitur, & delectatur cum profectu ſpirituali.

Eius duplex vtilitas.

4 Eſt autem eius duplex vtilitas, interdum enim cum anima non poteſt profundiora ſpeculari, dum in his immoratur paulatim diſponitur, & eleuatur ad illa altiora. Interdum autem contra, anima iam impinguata, feruens deuotione ex cognitione illorum myſteriorum altiorum, deſcendens deinde ad hæc ſenſibilia, in omnibus inuenit paſtum, & conſolationem, & fructum ex abundantia amoris, qui facit vt minima quæque, ac vel ipſi nutus magnificant; & materiam amoris, & conſolationis præbeant.

Vnde ſumēda Chriſti myſteria.

5 In myſterijs Chriſti tradendis debet Inſtructor ea deſumere ex ipſo libro Exercitiorum in fine, vbi, vt dictum eſt, deſcripta ſunt cum ſuis punctis. Quare qui magis verſati ſunt in meditando, ijs ſatis erit dictare, vel dare in ſcriptis puncta, vt ibi habentur, admonendo, vt ſemper eandem formam teneant,

quam

quam prima die. Cum alijs autem minus verſatis oportebit ad particularia magis deſcendere, accommodando præludia ad materiam, & introducendo eos, vt ſciant ſibi proponere perſonas cum ſuis circunſtantijs, tum earum verba, & facta, &c.

DE MEDITATIONVM HORIS, lectione ſpirituali, & eo qui exercetur viſitando.

CAP. XXI.

Ex notabili vnico in die ſecundo, 2. hebdomad. Exercitanti quando danda relaxatio.

1 SI qui ſe exercet, fatigatus videatur, immo etiam ſi non adeo fatigatus ſit, tamen vt melius durare poſſit, expedit, vt detur illi aliqua relaxatio in horis meditandi, & tunc omitti poterit meditatio, quæ fit media nocte, & retineri aliæ quatuor horæ.

De lectione in 2. hebdomad.

2 Poteſt etiam in hac hebdomada, & ſequentibus poſt abſolutas meditationes reliquo tempore legi aliquis liber, ſed eiuſmodi, qui pietatem potius nutriat, quam intellectum nouitatibus exerceat, vt ſunt aliqua ex operibus Sancti Bernardi, vel Gerſon de Imitatione Chriſti, vel Granata. * Si vero liber hic contineret aliquem tractatum de Chriſti myſterijs, non expediret, vt ea legerentur, de quibus poſtea faciendæ ſunt meditationes, ſed de quibus iam factæ ſunt, vel quæ eo die ſunt faciendæ.

Ex notab. 1. 2. hebd. poſt meditat. 1. diei.

Quando viſitandus.

3 Quod attinet ad viſitandum eum, qui exercetur, ſemel ſaltē eſſet viſitandus in die, excepto tempore electionis, quo tempore ſolent incidere frequentiores deſolationes, & perplexitates, quæ crebriorem viſitationem requirunt.

DE ELECTIONE, QVANTI momenti ſit, & quis ordo in hac materia ſeruandus.

CAP. XXII.

1 IN omnibus Exercitijs nullus eſt difficilior locus, aut qui maiorē dexteritatem, & diſcretionē ſpiritualem requirat, quam electionis: quoniam hoc tempus expoſitum eſt diuerſis motibus animi, & ſæpe etiam erroribus, cum homo non ſolum à malo vincatur, ſed plerumque etiam boni, & recti imagine fallatur. Electionis difficultas.

2 In hac ergo materia illud ante omnia intelligendum videtur, & ante oculos tenendum, quanti referat eligere ſtatum vitæ. Nam ſi homo, vt rationalis, debet omnino ſuis actionibus ponere finem congruentem rationi, Chriſtianus autem debet omnia opera ſua dirigere ad finem ſupernaturalem: ſi hæc ergo in ſingulis actibus fieri debent, quanto magis in capiendo ſtatu, ex quo ſcilicet conſequuntur fere omnia opera vitæ noſtræ, ita vt, ſi finis ipſius ſtatus ſit vitioſus, ea etiam quæ ad finem conſequuntur, oportet eſſe vitioſa. Attenden. electionis neceſsitas, & grauitas.

3 Deinde vt in corpore animantis plura ſunt membra, neque omnia membra ſunt ocu- Indifferentia ad electionem.

1. Cor. 12. lus, aut omnia pedes, vt ait S. Paulus, ita in hoc corpore Eccleſiæ oportet eſſe varios gradus, & ſtatus. Huius autem diuiſionis, & partitionis auctor eſt Spiritus ſanctus, ad quem pertinet ſingulis ſuum locum tribuere. Vnde Apoſtolus eodem loco, Diuiſiones gratiarum ſunt, idem autem Spiritus; & diuiſiones miniſtrationum ſunt, idem autē dominus; & diuiſiones operationum ſunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Ex quo conſtat, vt famuli à ſuo domino, ſuo quiſq. operi, ac muneri deſtinātur; ſic homines à Deo: ac proinde non debere hominē impedire in ſe ipſo id, quod Deus in eo, & de eo agere vult; ſed oportere vt ei fideliter ſeruiat in quacunque re eius maieſtas voluerit.

Vtilitas talis electionis. 4 Accedit etiam propria vtilitas, eaq. magna, quoniam pertinet ad ſalutem æternam. Nam etſi Deus nemini negat auxilium neceſſarium ad ſalutem, tamen non eſt dubium, quin ijs multo abundantius gratiam ſuam, & lumen, atque opem communicet, qui non ſe in aliquem vitæ ſtatum ex libito ſuo intruſerunt, ſed eum elegerunt, quem præmiſſa diligenti conſideratione putarunt eſſe iuxta Diuinum beneplacitum.

Dei non autem noſtra ſequenda voluntas. 5 Denique ſi nos in tanta re noſtro iudicio, ac placito gubernare velimus, facile in maximos & maxime pernicioſos errores incidemus: ſi vero Dei voluntatem executi fuerimus, ille vt pater, & creator noſter, nihil de nobis ſtatuet, quod nobis vtile, & ſalutare non ſit, immo vero

etiam

etiam aptum, & accommodatum nobis, quoniam ipſe noſcit figmentum noſtrum.

6 Hæc igitur, & alia in hanc ſententiam non ſolum Inſtructori vtilia erunt, vt in hoc negotio magnum ſtudium adhibeat; ſed multo magis ei, qui facit Exercitia, vt videat quo animo aggredi debeat rem adeo neceſſariam. Hæc omnia ſuggerenda.

7 Igitur, vt in hoc tractando aliquis ordo ſeruetur, primo dicemus quales eſſe debeant, qui ad electionem admittuntur; ſecundo quales ij qui eos dirigunt; tertio quæ ſint res, de quibus eſt electio; quarto quæ in ea regulæ ſeruandæ; quinto, quis ſit ordo, & praxis electionis faciendæ. Partitio ſequentium capitum.

QVALES ESSE DEBEANT, QVI ad electionem admittuntur.

CAP. XXIII.

Quinam ad electionem admittendi.

1 CIrca primum, apertum eſt non omnes eſſe admittendos ad electionem ſtatus. Qui enim iam tenent ſtatum determinatum, vt coniugati, aut religioſi, non debent de hoc agere, ſed tantum iuuari debent, vt in ſuo quiſque ſtatu ad perfectionem tendat pro menſura gratiæ, quam ei Dominus Deus concedat. Qui autem adhuc ſtatum non habent, non tamen omnibus indifferenter dari debet electio, vt habetur in ſeptima parte Conſt. c.4. lit. F. vbi dicitur, quod non niſi paucis, iiſque huiuſmodi, vt ex eorum profectu non vulgaris ad Dei gloriam fructus ſperetur. Igitur qui vel incapaces eſſent huius perfectionis (cuiuſmodi ſunt leues natura, & inconſtantes, quos in primis explorare oportebit, nec vllo modo admittere ad electionem; aut quos conſtet habere paſſiones quaſdam indomitas, aut malos habitus, qui videantur incorrigibiles) non eſſent admittendi, niſi tam certa ſigna eſſent peculiaris cuiuſdam gratiæ, vt hæc omnia ſuppleret.

Neceſſariũ eſt deſideriũ & petitio.

2 Secundo, præter naturam, & mores aptos, requiritur etiam vt ille cui datur electio, eam ipſe

ipſe deſideret, & petat. Et hoc omnino neceſſarium eſt; & nullo modo alioquin dari debet, multo autem minus ingeri & obtrudi non cupienti. Nam præterquam quod, qui ſic affectus eſt; omnia quæ ei dicentur, cum ſuſpicione accipiet, & ideo ijs iuuari non poterit; eſt etiam ea cauſa, quod in electione facienda multæ & magnę incidunt difficultates, etiam cum voluntas bona, & feruens eſt. quare multo erunt maiores, cum voluntas languet, & ideo nunquam eas ſuperare poterit.

3 Tertio valde expedit, vt qui ingreditur electionem, ſtudeat eſſe liber ab omni affectu inordinato, & plane ad omnia indifferens: ad hoc vero vnum inclinatus, vt ſanctum Dei beneplacitum ſequatur, quodcunque illud eſſe cognouerit. Quare ſi cerneretur eum nimis propendere ad diuitias, minus autem ad paupertatem, non eſſet bene diſpoſitus, nec ſperandus eſſet bonus exitus in electione. Ille enim affectus auerſus à via perfectiori, & ad imperfectiorem conuerſus intellectum traheret ad excogitandas rationes tali affectui conſentaneas. Ac cum, vt dici ſolet, quicquid recipitur, recipiatur ad modum recipientis, facile fieret, vt exiſtimaret illam eſſe Dei voluntatem, quæ eſt ipſius voluntas. Oportet igitur vt perueniat ad tertium gradum humilitatis, qui ponitur in libro Exercitiorum, aut ſaltem ad ſecundum, cui comparando ſeruiunt meditationes de Vexillis, & de Tribus claſſibus, &

Electurus ſit ab omni affectu liber.

aliæ, de quibus infra dicetur: & ideo eſſet in ijs meditationibus diutius retinendus, vt paulatim diſponatur ad hoc æquilibrium animi, partim conando propria diligentia, partim id à Deo petendo feruentibus orationibus. Quod ſi ad hanc reſignationem, & indifferentiam non peruenerit, tota tractatio de modo eligendi relinquenda eſt. & tunc ſi ita expedire videbitur, procedendũ in reliquis Exercitijs faciendis, vt ſi fieri poteſt, per ea ad maiorẽ maturitatem perducatur, vel poſt breue tẽpus finis eis imponendus.

Quæ nam optima diſpoſitio ad electionem.

4 Quarto omnium optima eſt illa diſpoſitio, vt non modo non magis propendeat ad terrena retinenda, ſed quoad fieri poteſt, voluntatem ſuam ſemper inflectere conetur ad id, quod perfectius eſt. Nam licet re ipſa non id electurus ſit quia fortaſſe Deus non eum vocet ad talem ſtatum, tamen nihil ei nocebit, immo plurimum proderit tale deſiderium; ac proinde in his Exercitijs ſemper proponitur via perfectior, tamquã magis optanda, & à Deo petenda. In quo valde notanda eſt ſententia quadã B. P. N. Ignatij, quæ inuenta eſt in quodã eius ſcripto, vbi ita ait, Debere Inſtructorem ita diſponere eum, qui eſt in Exercitijs, vt omnino reſignatus ſit, tam ad cõſilia ſequenda, quam ad præcepta; immo vero quantum in ipſo eſt magis inclinatus ſit ad conſilia, ſi id maius Dei obſequium fuerit: & addit, Maiora vtique ſigna requiri ad ſtatuendũ, quod ea ſit Dei voluntas, vt quis in eo ſtatu maneat,

in

in quo ſatis ſit ſeruare præcepta; quam vt viam conſiliorum ingrediatur, quia Dominus tam aperte ad conſilia exhortatus eſt, at vero in illo ſtatu magna oſtendit eſſe pericula.

5 Vltima eſt ea diſpoſitio, quam idem B. P. Ignatius eodem loco præcipit, nempe, vt qui facit electionem, colligat ſe totum intra ſe, & toto tempore quo durat hæc deliberatio, claudat ſenſus, claudat animum omnibus alijs rebus, nihilque velit videre, aut audire, quod non de ſurſum ſit. Quibus verbis duo indicantur, primum, vt anima non ſinat ſe diſtrahi ad alias cogitationes, ſed hoc vnum agat, & huic vni intenta ſit, ceteris omnibus negocijs à ſe reiectis. Alterum eſt, * vt in hac deliberatione non admittat rationes, quæ non ſint è cęlo, ideſt, nullas admittat, quæ ſapiant carnẽ, & ſanguinẽ, aut aliquid humanum, ac terrenum, quia omnia manare debent ex vno illo principio, quod eſt deſiderium gloriæ Dei, & exequendi eius voluntatem. Hic enim eſt verus ille ſumptus ad ædificandam turrim, de qua eſt in Euangelio, & hoc magnam animæ fiduciam affert, quod Deus non ſinet eam decipi, quia cum eum in toto corde, & in veritate quærat, nunquam ſe Deus ab ea auertet, cuius ſcilicet tanta eſt bonitas, & amor in ſuam creaturam, vt etiam occurrat ſæpe non quærentibus. Quod licet ita ſit, & ea ſit perfecta electio, ad quã ſolius Dei amor impellit, tamen ſi præcipuus quidem eſſet amor Dei,

Vltima diſpoſitio eſt N.B.P.Ignatij.

Annot. 16. ex 20.

ſed præter illum aliquid etiam accederet, quod eodem inclinaret modo non repugnans Dei legi, ac voluntati, & ex ſua natura bonum, vtputa conſolatio propria, & quies ſpiritualis, ratio valetudinis, aut aliquid eiuſmodi, non propterea improbanda eſſet electio. Hæc tamen oporteret ſemper minus eſſe præcipua, & minus præcipue mouere, & hæc ipſa ad Dei amorem referri.

QVA-

QVALIS ESSE DEBEAT qui dirigit electurum.

CAP. XXIV.

1. Circa ſecundum, officium eius, qui tradit Exercitia, in hoc particulari negocio, eſt cooperari motioni diuinæ, eamque non præire, ſed ſequi; & ad hoc diſponere animam eius qui facit Exercitia, remouendo impedimenta, nempe errores, dolos, affectiones, atque inclinationes inordinatas. Non debet eum mouere vel ad vnam, vel ad aliam partem vt dicitur in 15. annotat. ex prioribus. Etſi enim ex natura ſua licitum eſt, ac meritorium etiam hortari ad perfectiora; tamen vt eiuſmodi deliberationes ſolidius fiant, & ſine vlla humana perſuaſione; multo melius eſt permittere, vt ſolus Deus cum ſua creatura tractet, nec aliquis tertius intercedat: & hoc maxime in Exercitijs, vbi ſe anima ad hoc ipſum diſponit. Ratio huius eſt, quia electio tantæ rei, vt eſt ſtatus vitæ, non debet niti perſuaſione, aut inductione humana, ſed ſola Dei voluntate, alioqui metuendum eſſet illud, quod Dominus dixit, Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus cœleſtis, eradicabitur. Et cũ in eiuſmodi via per ſe ardua, & dein-

Secundum officium tradentis exercitia.

Matth. 15.

& deinde dæmonum inuidiæ expoſita, ſine dubio ſecuturæ ſint multæ tentationes, ac difficultates; non poteſt vllum auxilium, ac ſubleuatio expectari ab homine, qui nos induxit, niſi leuemus oculos noſtros in cœlum, & dicere poſſimus, Dominus ſolus dux meus fuit, quoniam iuxta Apoſtolum ſperandum eſt, Eum qui dedit velle, daturum etiam perficere, & confirmaturum vſque in finem.

Phil. 2.

Annot. 15. ex 20. Indiff. etiam dantis exercitia.

2 Ex quo colligitur, * eum qui dirigit in hac electione, debere ipſum quoque ſuo modo indifferentem eſſe, vt fideliter peragat opus, quod ei commiſſum, & creditum eſt; idque tantum reſpiciat, & cupiat, vt Dei voluntas, & beneplacitum compleatur, nihil apponens de ſuo ſpiritu proprio. hoc enim eſt immittere falcem in meſſem Dei. & præterea poſſet aliquando præbere materiam tentationum exercitanti, quia maneret ſemper aperta dæmoni hæc porta ſuggerendi, quod hominis inſtinctu ad religionem inductus eſſet. Perſuadeat autem ſibi, illud tutum fore, ac ſine periculo, quod indagauerit iuxta regulas ſanæ electionis. Tantum diligens ſit in ſubleuando, ac dirigendo, quem Dominus eius curæ ac fidei commiſit.

Eiuſdem vigilantia.

3 Vigilet in detegendis fraudibus, & paralogiſmis dæmonis, quoniam ex falſis principijs, qualia ille ſuggeret, ſequetur non niſi falſa concluſio.

Ani-

4 Animaduertat etiam contingere ſæpe, vt quis ingrediatur in electionem cum optima diſpoſitione, & tamen in ipſo articulo eligendi inſurgat in ipſo aliquis ſiniſter affectus, qui omnia perturbet, & ſuffocet bonum ſemen: & ideo cautus ſit, & induſtrius ad hæc omnia tum prouidenda, tum præcauenda. Vt debet ingredi in electionem.

* *
*

QVAE SINT RES DE quibus eſt electio.

CAP. XXV.

Electio ſit bona.
Ex introductione ad eligendarum rerum notitiam.

1 Circa tertium, illud certum eſt rem omnem, * quæ ſub electionem cadat, oportere eſſe bonam, ſiue ſit negocium aliquod particulare, ſiue ſtatus totius vitæ.

Verſatur circa duo.

2 Electio autem ſtatus verſatur circa duo, ſit ne manendum in præceptis, an progrediendum ad conſilia.

Si conſilia ſequenda, quid agendum.

3 Si conſilia ſequenda, num in religione, an extra eam. Quanquam enim vix iam extra religionem ſeruari poſſunt, tamen poteſt eſſe talis natura, vt non ſit valde idonea ad communitatem vitæ, & obedientiam, & tamen poſſit ſeruare paupertatem & caſtitatem.

Si in religionem ingrediendũ, quæ nam eligenda.

4 Tertio ſi in religione, reſtat etiam in particulari quis ordo eligendus, quia alios vocat Dominus ad maiorem ſolitudinem, alios ad iuuandos proximos, & ipſa naturalis complexio vel corporis, vel etiam animæ alia alij inſtituto aptior eſt.

Temporis electio.

5 Quarto electa peculiari religione, deliberatur etiam de tempore, & de modo id exequendi.

Quid cauendum in electo relig.

6 In eligenda hac autem vel illa religione, cauen-

cauendum eſt primo, ne eligatur aliqua iam corrupta, vel in qua non vigeat obſeruantia. ſecundo inter illas ipſas, in quibus viget obſeruantia, præferenda eſt ea, cuius inſtitutum ſit perfectius: in quo dijudicando eſt optima doctrina S. Thomæ 2. 2. quæſt. 188. artic. 6. & habenda eſt maxime ratio perſonæ, non ſolum iuxta vires & propenſionem, ſed etiam iuxta dotes, & talenta, quæ habet propter maius Dei obſequium.

7 In tempore autem exequendi diuinam vocationem eſt interdum peculiaris difficultas, quoniam in his, quæ repugnant ſenſui, ſolet, humana infirmitas procraſtinari quantum poteſt, & cauſas morarum innectere, ſeque ipſam decipere, quærendo rationes differendi. Quare optimum eſt hanc ipſam difficultatem profligare in Exercitijs, & cogitare quod ait ſanctus Ambroſius, Neſcit tarda molimina Spiritus ſancti gratia. Imitanda eſt etiam promptitudo Apoſtolorum, relictis ſtatim retibus, & patre: valetque illa ratio, Si aliquando, cur non modo? & ſi non modo, fortaſſe nunquam. Nunc enim recens eſt Dei motio, & eius auxilium, poſtea vero facile fieri poteſt, & fit quotidie, vt refrigeſcat hic ſpiritus, & ſic multo difficilius erit reſiſtere pugnæ carnis, & diaboli. Et hæc de electione conſiliorum.

Difficultas vocationem exequendi.

8 Si quis vero eligat ſeruare precepta, reſtat adhuc conſultandum, in quo ſtatu, aut in qua

Quid ſi eligat ſeruare præcep.

qua ratione viuendi ea ſeruet. quæ ſingula diſcutienda ſunt, vt eo melius, & cum maiori luce vita inſtituatur.

In alijs particularibus vtendum ijſdem regulis.

9 Denique in alijs particularibus negocijs vt in ſuſcipienda aliqua re, vel non ſuſcipienda, vtendum eſt his ijſdem regulis, ſumendo ſcilicet eam partem ipſarum, quæ ſufficit pro qualitate rei. Modus autem, ſeu regula etiam in his omnibus particularibus actionibus, eſt omnia metiri ex Dei honore, nullo habito reſpectu ad proprias commoditates, maxime temporales, vt intentio ſemper in Deum recta ſit, nec inflectatur ob aliquid terrenum.

DE TEMPORE TRIPLICI ad electionem recte faciendam.

CAP. XXVI.

1 CIrca quartũ declaranda ſunt tantum tempora electionis faciendæ, quæ habentur in libro Exercitiorum: nam his bene cognitis, nihil fere aliud deſiderari poſſe videtur. Tempora autem dicuntur, quia cum tales anima motiones ſentit quales ibi deſcribuntur, tunc aptum eſt tempus, & opportunum electioni. Ac de primo quidem tempore pauca ſunt dicenda, cum ſcilicet adeo clare conſtat de Dei voluntate, vt ne dubitari quidem de ea poſſit, pro cuius exemplo ponitur vocatio Matthæi, & Pauli. Et quamuis iam non cõtingant eiuſmodi vocationes ita miraculoſæ, tamen & legimus, & videmus quaſdam, quæ quodammodo ad eas videntur accedere tanta claritate, & ſatiſfactione ſpiritus, tamque certa illuſtratione diuinæ voluntatis, vt ne in has quidem videatur cadere poſſe dubitatio. Sed hæc vocatio nimis extraordinaria eſt, nec cadit ſub regulam, & ideo nec à Deo petenda, aut expectanda eſt: & ob hanc etiam cauſam, cum tam raro accidat, non multum eſt in huius primi temporis conſideratione inſiſtendum, & obi-

Tria tempora electionis.

ter duntaxat declarandum ei, qui facit Exercitia.

Secundum tempus magis ordinarium.

2 Secundum igitur tempus eſt magis ordinarium, cum ſcilicet animus inſpirationibus & motionibus internis agitur, ijſque tam efficacibus, vt ſine vllo intellectus diſcurſu, aut fere nullo, voluntas feratur ad Dei ſeruitutem, & ad perfectionem.

Tertium tẽpus.

3 Tertium tempus eſt, cum intellectus ratiocinando, & ponderando rationes pro vna, & altera parte, veritatem clarius aſpicit, & veluti lumen voluntati præfert, vt voluntas id demum eligat, quod omnibus perpenſis melius fuerit iudicatum.

COM-

COMPARATIO SECVNDI temporis faciendæ electionis cum tertio.

CAP. XXVII.

1 ITaque etiam ſi hæ duæ potentiæ animæ ita coniunctæ ſint, vt vna ſine altera in eligendo operari non poſſit: eſt tamen hæc differentia, quod in primo & ſecundo tempore voluntas præcedit, intellectus vero ſequitur; & ab ea trahitur ſine vllo ſuo diſcurſu, aut cunctatione: in tertio autem præcedit intellectus ipſe, tamque multas rationes voluntati proponit, vt eam extimulet, & impellat in eam partem, quam iudicat meliorem. Et quidem hoc ſuppoſito, quod motio illa ſit immediate à Deo, ſine dubio excellentior via eſt, & altior, cum voluntas diuinitus illuſtrata præcedit ac trahit intellectum: quia etiam Ariſtoteles, vt refert S. Tho. ita ait: Illis qui mouentur ſecundum inſtinctum diuinum, non expedire conſiliari ſecundum rationem humanam, quia mouentur à meliori principio, quam ſit humana ratio. Sed poſterior via, nempe per ratiocinationem, & diſcurſum, eſt ſecurior, & tutior. Differentia volũtatis & intellectus in electione.

2 Pro notitia autem primi & ſecundi temporis, quando ſcilicet vt dictum eſt, anima affla- Quid in 1. & 2. tempore.

tu diuino permouetur, declarandum eſt exercenti ſe, quid ſit conſolatio, & quid deſolatio, de qua vtraque agitur in tertia, & quarta regula diſcernendi ſpiritus.

Quid ſit cõſolatio.

3 Hæc autem conſolatio non eſt habitus, ſed veluti ſpiritualis paſſio data ſupernaturaliter, cuius natura eſt, vt dum præſens eſt, facile exerceantur actus virtutis, immo cum delectatione & guſtu, & cum inflammatione affectus: contra vero facit, vt opera carnis deſipiant, & inſuauia videantur. Eius partes, vel modi varij ſunt, vt pax, & quies quædam interior, gaudium ſpirituale, lumen, & clarior cognitio rerum diuinarum, lacrymæ, mentis eleuatio in Deum, ſpes in Deo fixa, ſenſus rerum æternarum, conuerſio ad cœleſtia, calor ſancti amoris, & ſi qui ſunt ſimiles alij effectus vel affectus, qui ſunt omnes à ſpiritu bono.

Quid deſolatio.

4 Deſolatio contra eſt triſtitia, perturbatio animi, ſpes in rebus vel perſonis, amor rerum inferiorum, ariditas, depreſſio, & euagatio mentis in res huius mundi, quæ ſunt omnia à ſpiritu malo.

Quæ obſeruanda in his temporibus electionem faciuro.

5 Hoc igitur poſito, ad cognoſcendum, vtra ex duabus partibus, de quibus conſultatur, magis placeat Deo; debet homo in ſe ipſo notare, & animaduertere, quando ſentit conſolationem, ad quam partem eum inclinet conſolatio, & tranquillitas animæ: & contra deſolatio cum eam ſentit, ad quam partem eum magis incli-

net

net. Et cum his temporibus contrarijs videat ſe moueri ad contrarios effectus, debet pro certo habere, naſci id ex principijs contrarijs. Proprium enim eſt ſpiritus mali, inuadere animam tempore deſolationis, eamque obruere puſillanimitate, & triſtitia, & torpore. contra vero proprium eſt boni ſpiritus, afferre animæ lætitiam, & tempore lætitiæ cum ea tractare, & in eam influere. Vterque enim dat ex eo quod habet, & quo abundat, vt conſtat ex regulis diſcretionis ſpirituum, præſertim quæ huic ſecundæ hebdomadæ conueniunt, quæ valde opportunæ ſunt hoc tempore, & ſine illis fere ambulabitur in tenebris.

6 Eſt etiam altera quædam praxis huius rei quam ponit B. P. N. Ignatius illa ſimilitudine eius, qui præſentat Principi ſuo genus aliquod cibi, vt exploret quam ei arrideat. Sic anima cum profunda humilitate, & feruenti amore, ac deſiderio gratificandi Deo, offerat ei diuerſis temporibus modo vnam modo alteram rem, obſeruans quęnam ex illis à Deo magis accipiatur & admittatur, dicens ſemper, Domine quid me vis facere? Quod non ſolum ore, aut leuiori mẽtis affectu, ſed toto corde, & multis cordibus, ſi tot haberet, ei dicendum, & ſentiendum eſt. Similitudo B. P. N. Ignatij.

7 Porro inter alia iudicia diuinę voluntatis vocantis ad ſtatum perfectiorem, illud eſt optimum, ſi anima ſentit ſibi promitti tantum pecuniæ ſpiritualis, quantum neceſſe ſit ad ædifi- Optimum ſignum Dei vocantis ad perfectionẽ.

 candam

eandam hanc turrim Euangelicæ perfectionis, ideſt, ſi ſentit labores huius vitæ, qui alijs ita graues videntur, & ipſimet antea ita videri ſolebant, nunc leuiores, & faciliores reddi, ſic vt voluntaria paupertas, vel abnegatio propriæ voluntatis, caſtitatis obſeruantia, & reliquarum virtutum exercitatio, iam non adeo grauis ei videatur, vt de ſe ipſo ſcribit S. Auguſt. in libris Confeſſ. Secundum eſt indicium, ſi hæ cogitationes pergunt ſemper mouere ad bonum. Satanas enim licet ab initio diſſimulet, in progreſſu tamen non poteſt diu ſe celare, quin incipiat depromere ſuum venenum.

Vbi nam agitur de ſignis boni, & mali ſpiritus.

8 Denique de eiuſmodi ſignis boni, vel mali ſpiritus optime, & valde dilucide agitur in regulis diſcretionis ſpirituum poſterioribus lib. Exercitiorum: agit etiam Gerſon in libro de probatione ſpirituum, & Bonauentura de proceſſu relig. c. 18.

Quando ad 3. tempus progrediendum.

9 Atque hæc hactenus de primo & ſecundo tempore electionis. in quo ſi ita conſtet de diuina voluntate, vt anima plane confirmetur, & ſtabiliatur, nec deſideret maiorem certitudinem, poteſt hic conquieſcere: ſin vero non ſufficiat, poterit progredi ad tertium tempus.

DE

DE MODO PRIORE & poſteriore bonæ electionis faciendæ.

CAP. XXVIII.

1 TErtium tempus in libello Exercitiorum duobus modis diſtinguitur, qui vocantur modus prior & modus poſterior bonæ electionis; prior ſex punctis, poſterior quatuor regulis cõtinetur. Si ergo in priori non fiat electio, veniendum eſt ad poſteriorem, qui eſt vltimus modus, qui in hac materia tradi poſſit. Quot modis tempus 3. diſtinguatur.

2 Pro his autem duobus modis bene eligendi, ſicut etiam omni tempore quo durat electio, requiritur tranquillitas animæ, quoniam tempore turbationis non eſt locus electionis, cum ſcriptum ſit Eccleſ. 2. Ne feſtines in tempore obductionis. quare qui hanc tranquillitatem in ſe non ſentiret, ſatius eſſet, vt progrediatur in meditationibus, donec tempeſtas deferueat, & redeat ſerenitas, quoniam dũ turbida eſt aqua, nihil in ea perſpici poteſt. Quid in his modis eligẽdi requiratur.

3 Suppoſita ergo hac tranquillitate, proponenda ſunt ex vna parte commoda, ex altera parte incommoda prouenientia ex ea re, de qua agitur, & ſingula bene æſtimanda, & examinanda, vt videatur quænam præponderent. Poſita animi tranquillitate quid faciendum.

Rationes vn de petendæ. 4 Tantum illud obſeruandum, & actuandum hic, quod ſupra attigimus, nempe has rationes, quæ ad deliberationem adhibentur, debere omnes proficiſci ex illo principio Diuini obſequij; nec admittendos eſſe in hac conſultatione reſpectus humanos, aut terrenas cogitationes.

5 Notandum eſt etiam, quod hi duo modi quibus tertium tempus diſtinguitur, non ſolum tunc adhibendi ſunt, cum in ſecundo tempore nihil concluſum eſt; ſed etiam ſi facta ſit electio confert ad eam magis confirmandam, & ſtabiliendam. Si enim anima certa eſſet, quod illa motio ſecundi temporis eſſet à Deo, ſine dubio nihil ei eſſet amplius requirendum: ſed quia 2. Cor. 11. Angelus ſatanæ transfigurat ſe aliquando in Angelum lucis, ideo hæc generalis regula eſſe debet, valde periculoſum eſſe, cum homo vult ſe gubernare tantum per motus voluntatis, & ſenſus quoſdam interiores, non adhibendo conſiderationem debitam. Et ideo probatio & examen fieri debet per lumen, quia, vt dicit Apoſtolus, Epheſ. 5. Omne quod manifeſtatur, lumen eſt. Hoc autem lumen poſt lumen fidei eſt etiam ipſa humana ratio, adiuta tamen, & illuminata lumine fidei, quæ ipſa quoque à Deo eſt: & non poteſt vnum repugnare alteri, quia neceſſarium eſt, vt verum vero conſonum ſit.

Aliud ſignũ mali ſpiritus. 6 Itaque hoc etiam ſignum eſt ſpiritus mali, quando refugit hoc examen, *a* quia amat tenebras,

nebras, & non vult venire ad lucem, * vt non arguantur opera eius. Hanc igitur ob cauſam hic modus eligendi ſecurior eſt, quia ratio fide illuminata, & Eccleſiæ catholicæ doctrina inſtructa ſuo officio fungitur; & cum totas vires ſuas, & quicquid poteſt, exponat in inquirenda Dei voluntate, fideliter facit, quod in ipſa eſt. Ionn. 13. *a* Ex reg. 13 ad motus animi diſcernendos.

7 Si vero ad has rationes adiungatur etiam experientia, quam quis habeat ſuæ infirmitatis, vt manifeſte ſentiat ſalutem ſuam in ſeculo exponi magno diſcrimini, non eſt dubium, quin ſecurius etiam res procedat. Experientia ſuæ infirmitatis.

8 Quod ſi præterea rationes iſtæ confirmentur per aliqua ſigna ſecundi temporis, quæ ſuperius diximus, nempe pacis, conſolationis, aut guſtum, tum vero anima maiorem etiam ſatisfactionem, & claritatem accipit. Maius animæ lumen.

9 Quæret aliquis, quid faciendum ſit, ſi forte contingat, vt ſecundo tempore in aliquam rem inclinemur, tertio vero tempore in alteram contrariam, vel diſſimilem. Reſpondemus eſſe diligenter rem examinandam per regulas diſcernendi ſpiritus, & per rectam rationem, & æſtimandum pondus rerum mouentium vtroque modo. Quod ſi conſtaret clare, quod ratio aſtipuletur electioni temporis, ſecurius eſt eam ſequi, quia non eſt certum an motio illa ſecundi temporis ſit à Deo, & tunc maxime cum ratio aliud ſuadet. Contra vero ſi rationes, quæ tertio tempore Quid ſi 2. tempore ſit inclinatio.

mo-

mouent, eſſent debiles, motiones autem ſecundi temporis bene examinatæ iuxta regulas videntur eſſe à Deo, & recta ratio eis non repugnat, tota electio ſecundi temporis eſt præferenda: licet enim prius clare non conſtaret per eam de Dei voluntate, tamen rebus melius agitatis, & diſcuſſis, accedente rationis teſtimonio poteſt fieri vt conſtet.

DE

DE PRAXI ET ORDINE electionis.

CAP. XXIX.

1 RESTAT nunc vltimum, nempe tota praxis, & ordo proponendi electionem, & manuducendi eũ, qui facit Exercitia. In primis igitur hoc valde notandum eſt, quod etiam ſupra indicamus, iam tum ab initio huius ſecundæ hebdomadæ incipere diſponi animam per meditationem illam de Regno Chriſti, quæ mentem erigit à terrenis & fluxis, ad Saluatoris imitationem deſiderandam: quæ quidem diſpoſitio alenda eſt ſemper deinceps in eo, qui ſe exercet, excitando eũ, & dirigendo ad id, quod perfectius eſt per reliquas meditationes, vt Natiuitatis, Circuncíſionis, & alias, in quibus ita inſtruendus eſt, vt concipiat deſiderium aſſimilandi ſe filio Dei, & præterea quam maximam poſſit erga eum gratitudinem, qui tanta nobis dedit, & tanta pro nobis fecit. In hac autem contemplatione de regno Chriſti, exiſtimandum non eſt, verba illa, atteſtans coram infinita bonitate tua, &c. voti vim habere, cum annotatione decima quarta ex viginti ſit peculiaris admonitio, ne quis vacans Exercitijs voto ſe facile obſtringat. Praxis electionis.

2 Deinde quarto, vel quinto die inchoantur

4. vel 5. die inchoanda meditatio electionis. Præſud. circa elect. ſtatuum.

tur meditationes electionis per illud Exercitium pueri IESV, cum remanſit in templo, in quo vt dicitur * in libro Exercitiorum, cœpit dare exemplum huius Euangelicæ perfectionis, quando patre putatiuo, & naturali matre relictis voluit occupari in ijs, quæ æterni patris eſſent.

Exerc. diſponendi ad elect.

3 Igitur ad diſponendam animam electioni faciendæ, poſt hanc meditationem datur primo Exercitium duorum vexillorum, deinde eodem die meditatio de tribus hominum claſſibus, quæ ad hoc tendit, vt iuxta eas qui in Exercitijs eſt, ſe examinet, & cognoſcat affectum ſuum erga res mundanas: & ſi in prima, vel ſecunda claſſe ſe deprehenderit, conetur ſibi vim facere, vt ſe transferat in tertiam.

Pro intelligentia maiori trium claſſium.

4 Ad maiorem autem intelligentiam harum trium claſſium, notandum eſt hoc in omnibus ſupponi, modum illum, quo pecunia illa acquiſita eſt, non eſſe illicitum, ita vt obliget ad reſtitutionem. Nam alioquin non poſſet homo indifferens eſſe ad eam retinendam, vel relinquendam, quod tamen dicitur in tertia claſſe.

Alia notanda.

5 Eſt ergo hic modus, vt quando v. g. aliquis ex nimio ſtudio lucri, vel ex aliquo alio affectu humano, & vitioſo negociatur. Secundo notandum primam, & ſecundam claſſem ita inter ſe differre, quod vtraque habet quidem voluntatem quandam infirmam, & remiſſam exuendi affectum ad rem illam, ſed prima claſſis nulla vnquam adhibet media, nec cogitat de

medijs,

medijs: ſecunda vero aliquid amplius facit, quia adhibet quidem aliqua media, ſed quæ ipſi placent, non autem iuxta Dei voluntatem, ac beneplacitum; & ideo videtur ſibi parata omnia alia facere, præter illud, vt priuetur re illa quam amat. tertia porro ad hoc etiam parata eſt, ſi Deo ita placeat, idque tantum inquirit an placeat.

6 Et ſic patet totam hanc meditationem eo tendere, vt oſtendat animæ quam turpe, & peruerſum ſit, ſi non ſolum exuere nolit inordinatas cupiditates, ſed ſi velit quidem eas exuere, ſed eo modo velit, quo ipſi libeat, & ſe non reſignat in manibus Dei. Ex quo apparet, illam eſſe voluntatem admodum debilem, quia vere vult, & non vult. *Finis meditationis 3. claſſium.*

7 Vnde quia res hæc tanti momenti eſt, præſertim ad diſponendam animam electioni iam vicinæ, poſſet etiam qui Exercitia ſumit, ad maiorem claritatem, præter hanc ſimilitudinem trium mercatorum, effingere ſibi alias ſimilitudines eiuſdem tenoris, vt v.g. ſi eſſent tres ægroti, qui ſanari quidem omnes cupiunt, ſed primus nolit adhibere medicinas vllas propter earum amaritudinem, nec abſciſſionem propter dolorem. Secundus velit quidem adhibere, ſed quas ipſe probet, ac iudicet, non eas quæ aptæ ſunt eius morbo, vt v. g. ſi nollet abſtinere à vino, aut ſimilibus. Tertius denique ſe totum medico permittat, vt & dietam imperet, & vrat, *Aliæ quoq. ſimilitudines effingendæ.*

& ſe-

& ſecet ipſa etiam membra, ſi opus ſit.

Poſtea electionem facturo proponantur tres gradus humilitatis.

8 Porro ſimul cum his duabus meditationibus, quas diximus, nempe de duobus vexillis, & de tribus claſſibus, vel ſi ita melius videatur ſequenti die, poſt meditationem de tranſitu Chriſti à Nazareth, & de eius baptiſmo, proponuntur electionem facturo tres gradus humilitatis, vt quemadmodum dicitur in libro Exercitiorum, toto die eos animo verſet: ſimul tamen vnum, vel duo myſteria vitæ Chriſti eodem die ſicut in reliquis diebus, meditanda ſunt. Nam hi tres gradus non dantur pro certa hora alicuius meditationis, cum non contineant, niſi vnum punctum præcipuum, ſcilicet deſiderium attingendi tertium illum gradum humilitatis, quod toto die mente reuoluendum eſt extra meditationem, immo etiam in meditatione opportuno tempore, adhibito triplici illo colloquio de vexillis, vt ibidem dicitur.

DE

DE IPSA ELECTIONE iuxta rationem ſecundi temporis.

CAP. XXX.

1 HIs peractis accedendum iam proprius eſt ad electionem, & inprimis declarandum prçludium electionum, quod fere coincidit cum fundamento poſito ante Exercitia. & ideo, qui bene illud meditatus fuerit, nullam in hoc habebit difficultatem. Prælud. electionis declarandum.

2 Interim Inſtructor exploret voluntatem exercentis ſe, an habeat indifferentiam, de cuius neceſſitate ſupra locuti ſumus: & ſi magis propendere ad imperfectiorem ſtatum animaduerterit, explicet ei illud notabile, quod eſt in Exercitijs poſt tres claſſes, vt ſcilicet qui ſentit affectum repugnantē paupertati reali, petat à Deo, vt ipſum potius inclinet in illam partem. Cuius ratio eſt, quia virga incurua flectenda eſt in contrariam partem, vt deinde manens in medio, fiat recta: quod præſertim locum habet in hac materia, cum illa pars ſit ſecurior, & hoc nihil impediat vel Dei voluntatem, vel libertatem noſtram. Hoc ergo ſuppoſito pergendum eſt in meditationibus myſteriorum Chriſti, quæ ſunt in libro Exercitiorum, & ſimul vacandum ele- Exploranda exercentis voluntas.

ctioni, ad quam dirigendam, danda ſunt tria illa tempora recte eligendi voce vel ſcripto, vt magis videbitur Inſtructori.

Quomodo elect. peragenda. Ex 3. temp. bonæ elect.

3 Electio autem ita peragenda eſt, non vt electurus meditetur tria illa tempora toto tempore meditationis, ſed poſt peractam vnamquãque meditationẽ, vel in aliqua eius parte, cũ animus iam quietus eſt, tunc tempus propriũ eſt agendi, & ratiocinãdi circa rẽ propoſitam. Et ideo diligenter curandum eſt, vt meditationes, quemadmodum diximus, de Chriſti vita diligenter fiant ſuo tempore. Nam ſi quis omiſſis ſuis meditationibus vellet ſe totum dare cogitationi de electione ſtatus, non bene faceret. idque ei damnum afferret: quia per meditationes anima corroboratur, & illuminatur, & eleuatur à terrenis, vnde fit aptior ad Dei voluntatem & cognoſcendam, & amplectendam, & ad ſuperanda omnia impedimenta: & contra ſi ceſſaret à meditando, obſcurior fieret, & infirmior.

Miſcenda elect. meditatio.

4 Quare, vt dictum eſt, dandum eſt ſuum tempus meditationi diuinarum rerum, quæ pro varietate myſteriorũ occurrunt; & ſuum deinde tempus electioni, ne ſi anima tota occupetur in hoc negocio, hæc vna cogitatio exſugat, & exhauriat quodammodo ſuccum & florem deuotionis, & ita reddatur languidior.

Peculiaris modus in elect. tenendus.

5 Quod ſi adhuc magis in particulari quæratur, quomodo hoc faciendum ſit? dicendum, quod ſi in ſecundo tempore eligendi verſetur, debet

debet qui deliberat ſine vlla ſua ratiocinatione, aut diſcurſu adhibito, dum facit meditationem, aut colloquia: & in ſumma dum conſtitutus eſt ante Deum, proponere oculis mentis ſuæ viam conſiliorum, & obſeruare an ſentiat in anima ſua motus aliquos conſolationis, aut deſolationis. Deinde proponere ſibi viam mandatorum; & hoc idem circa eam obſeruare.

6 Nec eſt ad hoc neceſſaria particularis meditatio, vt paulo ante dictum eſt, ſed ſufficit hoc facere dum verſatur in meditationibus, & orationibus conſuetis. Et hoc idem faciat extra tempus meditationis proponendo hoc modo dicto, & obſeruando motus prædictos; nihil diſcurrendo per ſe, ſed tantum audiendo vocem Domini, & ſe ad eam audiendam, & ad motum illum accipiendum diſponendo quantum poterit; maxime renouando ſæpe reſignationem, & deſiderium cognoſcendi diuinum beneplacitum, & hoc ſemper curando, vt ceſſet omnis propria voluntas, aut inclinatio.

Nón eſt neceſſaria particularis meditatio.

7 Cum autem venerit Inſtructor, exigat ab eo rationem huiuſmodi motionum: & ſi boni vel mali ſpiritus ſigna deprehendat, vtatur regulis de diſcernendis ſpiritibus, ſed ijs præcipue, quæ ſecundæ hebdomadæ conueniunt: & declaret ei quantum ſatis eſſe iudicabit ad ipſum dirigendum vel erigendum ſi opus fuerit. Et ſi bene procedere hac via videbit, alia medi-

Exigenda ratio motionũ exercitantis.

tatione propoſita hortetur, vt eandem viam teneat circa electionem propoſitam, vt experiatur an durent eædem motiones, an aliæ contrariæ ſuccedant. quod ſi contrariæ occurrerint, conetur diſcernere per prædictas regulas, quæ ſint bonæ, quæ malæ.

DE ELECTIONE IVXTA priorem & poſteriorem modum.

CAP. XXXI.

Quid ſi hoc ſecũdo tempore non cõficitur electio.

1 SI hoc ſecundo tempore non conficitur electio, quia qui exercetur, nullam notatu dignam motionem in ſe ſentit, vel ſentit in vtramq. partem; adhibendi ſunt modi tertij temporis, prior, & poſterior, qui declarandi erunt, vt cum priori modo aliquid conſtituerit, idem deinde expendat poſteriori: & ſi idem reſultet ex vtroque, id bonum ſignum eſt bonæ electionis.

Vna detur meditatio tertio tempore.

2 Hoc autem tertio tempore poterit dari vna tantum meditatio ex ijs, quæ ſecunda hebdomada proponuntur cum ſua repetitione, vt reliquum tempus impendatur electioni. idque videtur innui in libro Exercitiorum per exemplum contemplationis baptiſmi, quæ ponitur quinta die. Quanquam cum hoc non præcipiatur, credi poteſt quod permittitur Inſtructori, vt vnam vel duas in die det meditationes, vt viderit exercitanti magis profuturum, pro difficultate quam ſentiat, & prout indigeat tempore ad faciendam hanc diſcuſſionem.

Notet ſcripto rationes.

3 Monendus etiam erit, vt notet ſcripto rationes, quæ ſe offerunt pro vtraque parte, idq.

ſeorſim. Nam rationes omnes cuiuſque partis ſimul collectæ magis veritatem oſtendunt, & maiorem vim habent ad mouendum. Has vero cum Inſtructore conferre debebit, vt ab eo melius dirigi poſſit.

Non obruendus exercitantis animus.

4 Porro illud etiam cauendum Inſtructori, ne in hoc negocio per ſe tam difficili, & laborioſo nimis obruat exercitantem, nec ſemper eum ſtimulet, & fatiget: quin potius ſinendus eſt aliquando reſpirare, ne ſemper affligatur, aut abſorbeatur triſtitia, aut tædio, & deſperatione abijciat ſe ipſum. quod tunc maxime metuendum eſt, cum præter propriam infirmitatẽ, & repugnantiam carnis, accedunt etiam dæmonum impugnationes. difficile eſt enim releuare eiuſmodi cor, cum ſemel conciderit.

Vt ſuſtinendus qui non prompte vocationi diuinæ reſpondet.

5 Immo vero etiam ſi quis cerneretur minus prompte reſpondere diuinæ voluntati, nec ſe vincere, vt deberet, ſuſtinendus tamen patienter eſſet, & expectandum, vt paulatim, & quaſi pedetentim ſuperet obices illi oppoſitos. & in hoc etiam imitandus mos diuinæ bonitatis, cui cooperamur, quæ omnia ſuauiter diſponit, & longanimiter expectat animæ moras in veniendo ad eum.

Tempore electionis nullum votum emittendum.

6 Denique hoc etiam aduertendum, quicquid eliget ſecundo, vel tertio tempore, ne votum vllum emittat, vt dicitur annot. decima quarta, & præſertim in ſecundo tempore. Sæpe enim in illo calore, vel conſolatione fiunt vota,

ta,

ta, quæ deinde diſplicent. & hoc præſertim obſeruandum cum ijs, qui natura ſunt feruenti, & præcipiti, vel parum ſtabili. Sed tamen ſi electio facta eſſet maturo conſilio, vt cum magna claritate, & indicijs haud obſcuris diuinæ vocationis, præſertim ſi ætas, aut natura hominis non eſſet ſuſpecta, & hic ſuam electionem voto firmare cuperet, vt ſe melius muniret contra oppugnationes carnis, & mundi, & Satanæ; non poteſt Inſtructor, nec debet eius deuotionem impedire, ſicut nec ad id vlla ratione impellere.

DE ORATIONE POST FACTAM electionem.

CAP. XXXII.

Quid poſt electionem factam per agendum.

1 VLtimum eſt in hac electione id, quod in libello Exercitiorum ponitur in vltimo puncto, vt homo poſt concluſam electionem ad orationem ſe conferat. Quo tempore ſi ſenſerit mentem ſuam confirmari in electione iam facta, ſentiendo in ſe motiones aliquas, vel illuſtrationes deſuper immiſſas, ita vt Deus approbare videatur quod factum eſt, & promittere vires ad exequendum; id eſt optimum indicium, & haberi debet tanquam ſigillum totius electionis.

Quid cum electio à malo ſpiritu tentatur.

2 Si vero motiones, vel affectus, vel illuſtrationes intellectus eiuſmodi eſſent, quæ infirmarent electionem factam; & examinatæ iuxta regulas ſuprapoſitas, viderentur à malo ſpiritu, vel ſaltem eſſent dubiæ, non eſt mutanda electio.

Quid ſi ſit à bono ſpiritu.

3 Si autem clare appareret eſſe à bono ſpiritu, ſignum eſt diſcurſum non fuiſſe bonum, & electionem denuo faciendam.

Quid ſi in oratione nihil notabile acciderit.

4 Quod ſi in hac oratione nihil in vtramuis partem notabile accideret, nec in affectu, nec

in intellectu, & voluntas eligentis in ſuo propoſito perſeuerat; non eſt electio in dubium reuocanda, ſed ita putandum eſt voluiſſe Deum per diſcurſum rationis voluntatem ſuam inueniri.

QVID AGENDVM INSTRVCTORI cum ſentit eum, qui electionem facit, hallucinari.

CAP. XXXIII.

Quid cum exercens hallucinatur.

1 CEterum illud quoque interdum contingere ſolet, vt Exercitia ſumens hallucinetur in electione facienda: & licet Deus illum vocet ad vitam perfectiorem, ipſe tamen vel propter dæmonis deceptionem, vel propter propriam infirmitatem imperfectiorem eligat, idque à Spiritu ſancto eſſe putet, nec ab eo dimoueri poſſit.

Erigendus eſt.

2 Tunc igitur prudentiæ eſt, vt Inſtructor non multum reluctetur (quod fruſtra faceret) ſed neque ex altera parte confirmet electionem factam, ac potius oſtendat ſibi non valde ſatiſfeciſſe, ſed ſperare, quod progreſſu temporis Dominus ei clarius indicabit voluntatem ſuam, & ſic eum relinquat aliquantum dubium, & incertum de tali electione. deinde etiam inſtruat quomodo diſponere ſe debeat, ne aditum claudat diuinæ luci.

Sæpe extra Exer. veritatem agnoſcunt.

3 Sæpe enim experientia monſtrauit quoſdam, qui ipſo conflictu Exercitiorum ſuccubuerant; deinde extra Exercitia commodius veritatem agnouiſſe. idque ex ijſdem principijs,

quæ

quæ hauſerant in ipſis Exercitijs. ſiue quia dæmon acrius oppugnat in illo articulo electionis, ſiue quod natura ipſa (præſertim in ijs, qui timidiores ſunt, & puſillanimes) vt in illa quaſi agonia quodammodo opprimitur, & ſuffocatur; ita cum deinde quodammodo reſpirat, eſt melius diſpoſita ad ratiocinandum, & percipiendum lumen Dei. ſiue denique, quia experientia deinde cognouerunt, ſe non eam vitam poſſe in ſeculo tenere, quam fortaſſe in Exercitijs vel ipſi ſibi finxerant, vel eis dæmon perſuaſerat.

DE IIS QVI IAM STATVM habent.

CAP. XXXIV.

Methodus reformationis vitæ.

1 POſt tractationem de electione ponitur á B. N. Patre methodus quædam de emendatione, ſeu reformatione vitæ: quæ doctrina maximi momenti eſt pro ijs, qui iam ſunt in ſtatu immutabili, vel ſaltem quos Deus non vocat ad mutationem ſtatus. Per hanc enim reformationem tolluntur multi abuſus, qui etiam ſi non ſint peccata, ſaltem ſunt origo multorum malorum.

Fructus huius doctrinę.

2 Hac vero doctrina id agitur, vt multi, qui iam vxorem, & familiam habent, licet in ſeculo maneant, ſuo tamen modo perfectionem ſectentur, ad quam nos quoque iuitare, & perducere eos debemus ex vocatione noſtra, itaque paſſim iubent Conſtitutiones noſtræ. Nec eſt dubium, quin ſi proximos iuuare conaremur, ac dirigere ad hanc formulam, quæ hic expreſſa eſt, valde inſignis fructus ſequeretur. Itaque hoc omnibus operarijs Societatis valde commendatum eſſe deberet.

Quis modus tenendus in iuuandis firmum ſtatū habentibus.

3 Cum his igitur hunc modum tenere oportet, vt præter Exercitia ordinaria de Myſterijs vitæ Chriſti, dentur etiam illa de duobus vexil-

lis,

lis, & tribus hominum claſſibus, immo etiam præludium electionum. Hæc enim licet non adeo neceſſaria ſint, vt ijs qui de toto vitæ ſtatu deliberaturi ſunt, non poteſt tamen dubitari quin valde ſint vtilia, vt animentur ad eam perfectionem, cuius ipſorum ſaltem ſtatus, ac conditio eſt capax.

4 Ceterum ſecundus modus eligendi non valde ad hoc negocium pertinet, ſed potius tertius modus, eiuſque membrum vtrumque. Res autem inſtituenda ita eſt, vt ſingula puncta diſcutiantur v. g. de familia, vel de expenſis: & poſt deliberationem factam de vno puncto, tranſeatur ad aliud: in ſingulis autem maius vel minus tempus inſumatur, vt fuerit negocij grauitas, vel difficultas. Aliquando enim vna hora, aut etiam plures in vno puncto inſumendæ erunt, aliquando autem plura puncta in vna hora concludentur.

Tertius modus eligendi ijs vtilior.

DE

DE TERTIA HEBDOMADA
CAP. XXXV.

In 3. hebd. ſtabilitur vitæ melioris electio.

1 IN tertia hebdomada ſtabilitur, & confirmatur electio vitæ melioris iam facta; & voluntas ſeruiendi Deo, propoſito tanto, & tali exemplo nempe paſſione Domini, & Saluatoris noſtri. In ea enim omnes eius virtutes multo inſignius, atque excellentius elucent, & efficacius nos inuitant ad ſui imitationem. Itaque magnus hic theſaurus reconditus eſt. vnde videmus ſanctos omnes in hac potiſſimum parte ſe exercuiſſe, vt apparet ex libris, quos ſcriptos reliquerunt. Et ideo in hoc etiam oportet meditantem diligenter inſtrui, quoniam hic eſſe deberet ordinarius animæ cibus.

Idem ordo harum meditationum, qui in 2 hebdomada.

2 Ordo & diſcurſus harum meditationum eſt idem, qui in præterita hebdomada, nempe intuendo perſonas, dicta, & opera. Debet tamen ijs præſertim, qui non adeo ſunt exercitati, aperiri via in hac materia per illa puncta, quæ communiter tradi ſolent, quis patiatur, quid patiatur, à quibus, & propter quos.

Quomodo in compoſitione loci quis ſe ſtatuat.

3 In compoſitione loci debet qui meditatur, ita ſe conſtituere, quaſi præſens eſſet myſterio, illi dum ageretur; & quidem ac ſi geſtum eſſet propter ſe ſolum iuxta formam illam Apo-

ſtoli.

ſtoli. Qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me. Itaque debet anima ita ſe reſpicere, quaſi ipſa cauſa fuerit tantorum dolorum, & ignominiarum, quas Dei filius perpeſſus eſt: deinde videre, quidquid bonorum ſpiritualium, quidquid gratiæ, & quod ab æternis malis liberata ſit, quod æterna bona ſe conſecuturam ſperet, hæc omnia ex Chriſti meritis ſibi prouenifſe: immo etiam conſiderare, Chriſtum dum illa pateretur, habuiſſe ante oculos & nos, & noſtra peccata in particulari omnia, & pro ijs oraſſe, eorumque remiſſionem, & gratiam nobis impetraſſe.

4 Quamquam autem affectus compaſſionis eſt valde bonus, debetque & peti cum inſtantia, & deſiderari cum humilitate, & excipi cum gratia; debent tamen ſimul etiam curari alij affectus, qui ſunt vtiliores ad profectum noſtrum ſpiritualem. Affectus curandi.

5 Primus autem eſt, quanta res ſit offendere Deum, quando ad ſatisfaciendum ei diuina ſapientia dignum putauit adhibere ipſum Filij ſui ſanguinem, & vitam. ex quo etiam naſcitur ſummum odium peccati, quod præſertim ab illa iuſtitia tam ſeueris pœnis vindicetur. quia ſi hoc in viridi, quid in arido? 1. Eſt offenſio Dei.

6 Secundo cognoſcenda, & veneranda eſt bonitas, & ſapientia Dei infinita, quæ tam aptum mediũ inuenit, vt hominum corda amo- 2. Cognitio bonitatis Dei.

re

re ſuo liquefacta ad ſe attraheret iuxta Apoſtolum: Commendat Deus charitatem ſuam in nobis, quoniam cum inimici eſſemus, &c.

3. Spei confirmatio. 7 Tertio, hic etiam confirmatur ſpes noſtra, quia, vt ait S. Auguſt. Qui dedit, quod plus eſt, nempe vnigeniti ſui ſanguinem, dabit & gloriam æternam, quæ minus eſt ſine dubio. Et ideo hic Chriſti ſanguis tenendus eſt vt arrha, & pignus tum diuini amoris, tum futuræ beatitudinis.

4. Amor in Deum. 8 Quarto, & omnium maxime, inflammatur amor in Deum conſideratione tantæ bonitatis, & tanti beneficij nobis dati, & dati tali modo.

5. Inflammatio ad imitatione Chriſti. 9 Quinto, ſic etiam animantur omnes ad perfectam imitationem, vt ait ſanctus Petrus: * Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt ſequamini viſtigia eius. Turpe enim eſſet, & intollerabile, cum ille, vt nos pro noſtra ipſorum ſalute doceret, non dedignatus ſit tam humilia perpeti; ſi nos, quorum ſalus agitur recuſemus.

1. Pet. 2.

6. Zelus animarum. 10 Denique poteſt etiam & debet concipi magnus zelus animarum, quas videlicet Deus tanti æſtimauit, & tanto affectu amauit, & tam magno pretio emit.

Pro hac hebdom. quid opus ſit. 11 Iuuat etiam habere in promptu hac hebdomada aliquas ſententias ſacræ Scripturæ ad Domini paſſionem pertinentes ex pſalmis,

vel

vel ex prophetis, & maxime ex Iſaia, vel etiam ex Euangelijs, aut ex epiſtolis Pauli; quæ vel magnitudinem dolorum, ac cruciatuum Chriſti Domini indicent, vel eius bonitatem, aut effectus mirabiles in hominum reparatione, quæ extra meditationem valde proderunt ad cor excitandum, & etiam ad tollendam neſcio quam ſatietatem, quæ ſubrepere ſolet ex continuatione earundem rerum. Hæc autem loca ſcripturæ poterit Inſtructor colligere, vel ab alio iam collecta ſuppeditare. ſunt enim multa, & paſſim occurrunt.

12 Cetera, quæ ad hanc hebdomadam pertinent, ſcripta ſunt in libro Exercitiorum clare, & diſtincte in meditationibus, & additionibus. In particulari autem quæ in fine huius hebdomadæ traduntur de regulis ad victum temperandum, non eſt, quod ſcripta dentur, ſed verbo tantum explicentur, tum ob alias cauſas, tum quia non omnibus eodem modo proponendæ ſunt, ſed adhibita diſcretione pro cuiuſque complexione, & viribus tam corporis, quam animi. *Cetera quærenda ex libello Exercitiorum.*

13 Notandum etiam, quod hæ regulæ non ſolum proponi debent hac hebdomada, ſed antea etiam aliquo opportuno tempore ſaltem, ſi tamen prius factum non eſt, hic declarentur. Fortaſſe enim in hunc locum dilatæ ſunt, ne prioribus hebdomadis nimis oneretur is, qui in Exercitijs verſatur, tot documentis extra ipſas *Quādo proponendæ hę regulæ.*

ipſas meditationes. In hac autem hebdomada, multo pauciora ſunt eiuſmodi documenta, & ſic magis vacabit Inſtructori ea explicare. Expedit enim vt ſemper aliquid noui afferat, cum illum cui tradit Exercitia, inuiſit.

DE QVARTA HEBDOMADA.

CAP. XXXVI.

1 QVARTA hebdomada videtur reſpondere viæ vnitiuæ: tota enim exercetur in amore Dei, & deſiderio æternitatis, cuius tanquam exemplar proponitur reſurrectio Chriſti, eaque gaudia, quæ etiam in hoc mundo eam conſecuta ſunt. Poſſent etiam hic addi aliquæ meditationes de gloria Paradiſi, & de futura iuſtorum felicitate, cuius pignus accepimus in hoc myſterio Reſurrectionis Chriſti: quia iuxta Apoſtolum, Deus nos etiam conreſuſcitauit, & conſedere fecit cum illo. Quare eo magis excitari debemus ad contemnenda terrena, & cœleſtia appetenda, iuxta illud eiuſdem, Si conſurrexiſtis cum Chriſto quæ ſurſum ſunt quærite, quæ ſurſum ſunt ſapite, &c. Quarta hebdomada reſpondet viæ vnitiuæ.

2 Exercitium de amore Dei eſt valde aptum ad amorem noſtrum in Deum excitandum, & continet quatuor puncta fœcundiſsima, & quæ magnam materiam ſuppeditant ad meditandum. Poteſt autem duobus modis fieri, primo ijſdem diebus cum alijs myſterijs Reſurrectionis, ita vt ſecundo die poſtquam cœpta ſint myſteria Reſurrectionis, incipiatur etiam hæc me- Exercitium de amore Dei.

ditatio de amando Deo: eique quotidie vna, aut altera hora tribuatur diſtincta à meditatione illorum myſteriorum. Alter modus eſt, vt abſoluantur prius omnia illa myſteria, & deinde integer dies, aut duo dies huic vni meditationi aſſignentur.

Quid aduertendum hã meditationẽ facienti.

3 Eſt autem bene notandum, & declarandum hanc meditationem aggredienti, quod in eo dicitur, amorem magis pendere ex operibus, quam ex verbis, & conſiſtere in mutua quadam facultatum, & omnium rerum communicatione. Per hoc enim intelligere debet non ſufficere ſibi teneriorem quendam affectum, quem in ſe ſentiat, neque eo contentum eſſe debere. Verum eſt enim quod ait S. Gregorius, Probatio amoris, exhibitio eſt operis; & amor vbi eſt, magna operatur; & vbi operari renuit, amor non eſt. Nec aliud occurrit circa hanc quartam hebdomadam.

DE

DE TRIBVS MODIS ORANDI.

CAP. XXXVII.

1 POſt Exercitia adduntur aliqua documenta aptiſſima & valde vtilia profectui ſpirituali. Primo autem loco ponuntur tres modi orãdi, non vt omnes qui iam Exercitia peregerint, in eis exerceantur (nam hoc non neceſſarium eſt) ſed ponuntur ad complementum doctrinæ, & propter rudiores, & minus capaces, qui ſcilicet non ita poſſunt habere perpetuos diſcurſus in oratione, vt diutius hæreant in vna materia. Vnde in Conſtit. part. 7. cap. 4. lit. F. dicitur Exercitia plena non niſi paucis, primam hebdomadam cum his tribus modis orandi, pluribus communicari poſſe. Documenta vtilia.

2 Primus ergo modus eſt diſcurrendo circa præcepta Dei aut Eccleſiæ, & circa ſeptem peccata capitalia, & tres potentias animæ, & quinque ſenſus: & hoc non tam ſpeculatiue, quam practice, v. g. cogitando in præceptis quomodo male ea ſeruauerit, & proponendo in poſterum melius ſeruare, & ſic de reliquis. Primus modus diſcurrendi circa præcepta Dei, &c.

3 Si vero hæ materiæ paulo altius eleuandæ eſſent, & exercitans capacior eſſet, hic modus Alter modus pro capacioribus.

præſcribi poſſet. In præceptis conſideretur primo præceptum ipſum in ſe, quam ſit bonum, & iuſtum, & ſanctum. Secundo, quam vtilis eius obſeruantia. Tertio, quomodo antea obſeruatum ſit, & ſi bene ſit obſeruatum, agendo gratias Deo; ſin contra, dolendo, & petendo veniam. Quarto, proponendo in poſterum perfectam, & exactam obſeruantiam, & petendo ad hoc gratiam per colloquium. Quo finito ſi non expleta ſit hora, tranſeatur ad aliud præceptum eodem ordine.

Circa peccata.

4 In peccatis primo videndo ſingula, quam mala ſint, & quam iuſte prohibita. Secundo, quantum noceant, ſi non fugiantur. Tertio, quomodo adhuc fugerit, vel in poſterum decreuerit fugere.

Circa ſenſus.

5 In potentijs, & ſenſibus cogitari poteſt primo, quam nobiles, & quam nobis vtiles ſint ſingulæ, vt v. g. intellectus, & deinceps aliæ. Secundo, ad quem finem datę. Tertio, quomodo ijs vſus ſit Chriſtus, vel Beatiſſima Virgo. Quarto, quomodo nos vſi ſimus, & dolendo quod male, &c. Et idem de alijs potentijs, & ſenſibus ſingillatim, & inter alia etiam de facultate loquendi, de virtute motiua, & ſimilibus.

Quid aduertendum in his modis.

6 Eſt tamen aduertendum, dum cogitamus, quomodo vſi ſimus his potentijs; vel in meditandis præceptis, quam male ea ſeruauerimus, & maxime in meditandis peccatis, non ita debere inſtitui meditationem, quaſi examinare veli-

mus

mus conſcientiam, vt fit, cum nos præparamus ad Confeſſionem, vel etiam velimus de induſtria elicere contritionem (hoc enim pertinet ad primam hebdomadam) ſed hic principalis intentio eſt cogitare ipſas materias, ex occaſione autem fit reflexio ad nos ipſos: & ideo in generali tantum debet fieri hæc reflexio, non multum deſcendendo ad particularia peccata.

7 Hoc orandi genus dicitur B.P. Franciſcus Xauerius commendare ſolitus omnibus animabus, quas tractabat, ita vt etiam pœnitentiæ loco iniungere ſoleret, vt mane & veſpere aliquod tempus huic impenderent. **Hoc genus orandi à B. Xauerio cõmendatum.**

8 Quamuis autem in libro Exercitiorum dicatur, tanto ſpatio eſſe immorandum, quo oratio dominica ter recitari poſſit; tamen ſi quis in aliquo guſtum inueniret, vel vtilitatem aliquam ſpiritualem, deberet ibi hęrere diutius, etiam ſi non poſſet abſoluere omnia præcepta, iuxta id quod dicitur in quarta addit. ad finem primæ hebdomadæ. **Quamdiu immorandum in his meditationibus.**

9 In ſecundo modo orandi notandum eſt, cum vna vox non facit ſenſum, plures debere coniungi, vt Qui es in cœlis, aut Sanctificetur nomen tuum. Aliæ ſunt voces, quæ ſolæ præbent materiam meditationis, vt Pater, vel Noſter. **Quid in ſecundo modo orãdi notandum.**

10 Quod autem hic dicitur de his orationibus, idem intelligendum eſt de aliquibus ſcripturæ locis, ac præſertim pſalmis, è quibus aliqui eligi poſſunt, vel pſalmi toti, vel eorum **Orationes iaculatoriæ.**

verſiculi, qui vberrime paſcunt & intellectum, & affectum.

Quamdiu in modis orandi perſiſtendum.

11 Notandum eſt etiam, cum qui facit Exercitia, bene procedit in hoc orandi modo, ita vt eum ſatis tenere videatur; non eſſe neceſſarium, vt multum in eo procedat, quia ſufficit, vt didicerit modum, quo deinde in poſterum vti ſciat. Quod idem intelligendum eſt de primo modo, niſi quod cum ille habeat aliquanto maiorem varietatem, vtile erit, vt faciat vnum Exercitium circa præcepta, aliud circa peccata, aliud circa potentias animæ, aliud circa ſenſus, &c.

Tertius modus orandi.

12 Tertius modus orandi ita intelligendus eſt, vt in conſiderandis ſingulis vocibus alicuius orationis tantum tempus inſumamus, quantum communiter vna reſpiratio durare ſolet. Quod ſi quis pro ſua deuotione amplius morari vellet, poterit quidem, ſed tunc potius ad ſecundum orandi modum pertinebit, quam ad hunc tertium. Iuuat autem hic modus, vt aſſueſcamus facere orationem vocalem cum attentione,& deuotione debita, vt ſeruemus illud Apoſtoli, Orabo ſpiritu, orabo & mente. Quare hoc Exercitium eſt valde vtile ijs, qui obligati ſunt ad horas canonicas, vel ad alias orationes mentales.

1. Cor. 14.

Non excluduntur alij modi orandi.

13 Quamuis autem hi tres modi orandi hic tradantur, non exiſtimandum eſt excludi alios modos, quos Spiritus ſanctus docere ſolet, &

quos

quos viri in ſpiritu exercitati ſecundum experientiam, & ſecundum rationem, & doctrinam ſanam habere ſolent; vel quos quiſque ſibi vtiles ad ſuum profectum ipſo vſu deprehenderit. Quod idem etiam de noſtris ipſis intelligendum eſt, accedente tamen ſemper approbatione, & conſenſu Superioris, vel Præfecti ſpiritualis, quibus quiſque patefacere modum debet, quem in orando tenet, eoque magis ſi paulum diſcedat ab ordinario modo. Ceterum tres hi modi non ſolum alius alijs aptior erit pro perſonarum varietate; ſed etiam perſona eadem pro varia diſpoſitione animi, vel corporis, aptior erit modo ad vnum, modo ad alium, vt v. g. cum aliquis eſt fatigatus, vel male habet, non erit bene diſpoſitus ad longiorem meditationem, & mentis excurſum, & tunc magis iuuabitur ſecundo, vel tertio modo. Quod intelligendum eſt non ſolum in hac quarta hebdomada, ſed reliquo omni tempore.

DE REGVLIS TRADENDIS.

CAP. XXXVIII.

Cur poſitæ regulæ in fine Exercitiorum.

1 REgulæ quæ additæ ſunt in fine Exercitiorum, non ideo poſitæ ſunt, vt omnibus proponantur; ſed vt quiſque eguerit, vel etiam deſiderauerit pro ſua deuotione.

De eleemoſynarum diſtributione.

2 Quare illæ, quæ agunt de diſtributione eleemoſynarum, non debebunt dari niſi ijs, qui locupletes ſunt, & qui ſolent, aut poſſunt eleemoſynas facere. Similiter quæ agunt de ſcrupulis, non eſt cur dentur ijs, qui nullis ſcrupulis agitantur.

Regulæ ad catholicã doctrinam pertinentes.

3 Illæ item, quæ ad Catholicam doctrinam pertinent, quamuis ad omnium pietatem confirmandam & fouendam valeant; ijs tamen potiſſimum, qui in locis vel cum perſonis ſuſpectis verſantur, ſecundo loco omnibus etiam operarijs, & ijs qui verbum Dei tractant, tradendæ ſunt; quia directe pugnant contra ſenſa, & dicta hæreticorum noſtri temporis.

BREVIS EXPLICATIO nonnullorum, quæ in Directorio de tribus vijs attinguntur.

CAP. XXXIX.

1 QVoniam in hoc Directorio, & in Exercitijs tradendis fit mentio viæ purgatiuæ, illuminatiuæ, & vnitiuæ, & quod his reſpondent ordine ſuo hæ quatuor hebdomadæ; ideo viſum eſt pro maiori notitia huius rei aliquid addere. Non enim hoc ita accipiendum eſt, vt intelligatur aliquis, peracta prima hebdomada, perfecte, & plene purgatus; peracta autem ſecunda & tertia, perfecte illuminatus; & deniq. abſoluta etiam quarta, perueniſſe ad plenam vnionẽ cum Deo. Hæc enim omnia indigent diuturno tempore, ſtudio, & exercitatione in extirpandis vitijs, in paſſionibus edomandis, & in virtutibus acquirendis. De vijs purgatiua, illuminatiua, &c.

2 Verum hoc indicatur, primam hebdomadam proportione quadam reſpondere viæ purgatiuæ: quoniam in ea nihil aliud agitur, quam vt peccata præterita recogitentur & ponderentur, & concipiatur de eis quã maximus dolor & contritio, & timor æternæ pœnæ: ex quibus fiat, vt animus abſtrahatur ab amore omnis rei terrenæ, & fundetur in odio, & deteſtatione peccati. Prima hebdomada reſpondet viæ purgatiuæ.

Quæ

Quæ omnia pertinent ad purgationem animæ.

Secunda hebdomada partim purgatiuæ, partim illuminatiuæ.

3 Similiter in ſecunda, & tertia hebdomada, conſiderando exemplum Domini Saluatoris tum in vita, tum in paſſione, & omnes virtutes, quæ in eo tanquam in idea fulſerunt, nos quoque diſcimus, in quo conſiſtat ſalus, & perfectio hominis, & quæ via ſit ad æternam beatitudinem conſequendam. Et præterea, cum anima purgata fuerit, fit habilis & apta ad recipiendas illuſtrationes diuinas, & illapſum, & influxum illius interni luminis; ſimulque gignitur in anima vigor quidam eijciens omnem concupiſcentiam, eamque feruentem faciens ad patiendam paupertatem, contemptum, & omnem aſperitatem, & excutiens omnem negligentiam; & diſponens ad exequenda bona opera vigilanter & ſtrenue.

Quarta hebdomada reſpondet vnitiuæ.

4 Denique in quarta debdomada primum ob Reſurrectionem & Aſcenſionem Domini, in qua ſimul etiam meditari poſſumus futuram noſtram gloriam, quoniam vt ait Paulus, ſi Chriſtus reſurrexit, & nos reſurgemus: deinde vero ex meditatione ad amorem in nobis excitandum, quæ multiplex eſt, & varia puncta ac materias complectitur, efficitur, vt anima vniatur Deo per amorem, qui concipitur meditando bonitatem Dei, & eius beneficia, & quantum noſtra cauſa egerit, atque pertulerit; tum etiam per deſiderium cœleſtis gloriæ, per conſiderationem præſentiæ Dei in omni

ni

ni re & in omni loco, gaudendo de eius perfe-ctionibus, & optando placere ei ſoli, idque propter ipſum ſolum, & nunc eum laudando, nunc magnificando, nunc admirando eius altitudinem, & alijs ſimilibus, quæ vt ante diximus, reſpondent viæ vnitiuæ.

Ratio duplex cur hæ 4 hebdomadæ reſpõdere dicantur tribus vijs.

5 Hæc igitur eſt ratio duplex, cur dicatur has quatuor hebdomadas reſpondere his tribus vijs, primum propter materias, quæ in earum quaque tractantur, pertinentes ad has vias; & quia in eis iaciuntur initia ſingularum, quæ deinde oportet proſequi cum tempore, & cum ſtudio, ſi velimus ad aliquam earum perfectionem peruenire. Deinde etiam quia diſcitur modus ac methodus, quam deinde ſeruare debemus in proſequenda vnaquaque harum viarum.

An ſemper in vna permanendum an ad priores redeundum.

6 Ex his ergo ſequitur, quod etiam ſi quis aliquem guſtum, aut ſpeciem huius viæ vnitiuæ in quarta habdomada habuit, non propterea debet aſſidue in ea hærere, ſed debet redire ad priores vias, & ſeſe diu & ordinarie continere tum in paſſionum mortificatione, tum in virtutum exercitatione, & in alijs eiuſmodi ſtudijs conſentaneis vtrique viæ: etſi nihil impedit, immo etiam ſæpe euenit, vt dum aliquis verſatur in vna via, ſentiat interdum aliquos affectus pertinentes ad aliam viam; nec ſunt reijciendi, modo vt dictum eſt, non exerceantur ordinarie ante tempus.

7 Hoc

Vnde pendet menſura profectus.

7 Hoc enim negocium non ex ſpatio temporis, ſed ex menſura profectus pendet. Nam ſi quis temere aſpirare vellet ad illam viam vnitiuam, eſſet magna confuſio, quæ impediret omnino profectum ſpiritualem; & inſuper etiam eſſet res expoſita periculis & illuſionibus. Faceret enim perinde ac ſi quis ex infima ſchola tranſire vellet ad primam non tranſeundo per medias: aut ſi ex infimis gradibus ſcalarum ſaltu traijcere vellet ad ſummos, relictis ijs, qui ſunt interiecti. Sic igitur antequam aliquis exerceat ſe ex profeſſo in via hac, quam diximus, vnitiua, oportet vt bene purgatus ſit exercitijs viæ purgatiuæ, & deinde etiam bene profecerit in via illuminatiua. Ex huius enim defectu prouenit, vt multi non ambulantes, ſed ſaltantes in via Domini, poſt multum tempus, diuerſoſque labores vacui virtutibus inueniantur, impatientes, & iracundi, & cum alijs eiuſmodi imperfectionibus.

Pendet ex electione ſpiritus.

8 Immo hic gradus ad altiorem viam non tam ex electione noſtra, & voluntate, ac conatu pendet, quam ex directione Spiritus ſancti, cuius mos eſt aſcẽſiones iſtas in anima diſponere, vt eat de virtute in virtutem: in quo tamen ad certiorem directionem, & ad præcauendos errores qui contingere poſſunt, conſulendus eſt pater ſpiritualis, qui animam gubernat, & cum eius conſilio in omnibus procedendum.

QVAE

QVAE COMMENDANDA SVNT ei, qui abſoluit Exercitia.

CAP. XL.

1 VT qui ex loco calido ad locum frigidum egreditur, facile fieri poteſt, vt cito frigeſiat, niſi diligentem curam adhibeat retinendi calorem; ita qui Exercitijs peractis redit ad communem vitam, & côuerſationem, nihil eſt facilius, quam vt feruorem, ac lumen conceptum breuiſſimo tempore perdat, præſertim quia quicquid boni acquiſiuit, nondum eſt confirmatum per modum habitus, ſed eſt tanquam paſſio quædam, quæ facile remittitur, vel etiam tota amittitur. Quod cum contingit, omnis fructus, & omnis labor Exercitiorum euaneſcit. Monita cùm ab Exercitijs prodierit.

2 Quare hoc primum commendandum eſt ei, qui Exercitia abſoluit, vt magni æſtimet hoc principium, & quaſi fundamentum vitæ bonæ, & ſpiritualis, qnod per Dei gratiam iecit in Exercitijs; idque à Deo accipiat tanquam beneficium, & quidem maximum: & omnia lumina, omnem cognitionem, quam in Exercitijs acquiſiuit, credat ſibi à Domino Deo donata peculiari quodam amore, & vt talia ea conſeruare, & tueri ſtudeat. Præterea timorem conQuid ei primum commendandũ.

cipiat, ne ſi deinceps non vixerit, vt intellexerit eſſe viuendum, grauius à Deo puniatur ob ingratitudinem; & quia ſcienti bonum, & non facienti, maius iudicium eſt ipſi.

Quid ſecundo loco.

3 Secundo loco intelligat, ſe ad huc nihil aliud feciſſe, niſi quod bonum ſemen in eius anima à Deo ſeminatum eſt. Vnde niſi hoc ſemen foueatur, & excolatur, & ad maturitatem perducatur, vt det fructum in tempore ſuo, per ſe quidem aut nihil, aut parum eſt. Itaque hoc primum cauere debet, ne eiuſmodi ſemen, vel à volucribus, ideſt, à Dæmonibus rapiatur, vel à ſpinis ſuffocetur, nempe à cogitationibus, & cupiditatibus terrenis & vitioſis. ideoque non ſolum peccata, ſed etiam earum occaſiones euitet, & illa præſertim ad quæ ante Exercitia inclinatus fuit: nam contra hæc potiſſimum ſe armare debet, quia facillime recidere poteſt.

Ad quid tertio hortandus.

4 Tertio hortandus eſt ad conſeruandam, & alendam deuotionem iam conceptam pijs, & ſpiritualibus exercitationibus, inter quas hæc potiſsimum commendari poterunt. Primo, vt conſeruet vſum meditandi quotidie per dimidiatam horam, aut etiam integram, ſi fieri poterit. Secundo, vt ſingulis diebus faciat examen conſcientiæ per quartam horæ partem. Tertio, vt octauo quoque die confiteatur, & communicet. Quarto, eligat aliquem Confeſſarium ſtabilem, eumque accipiat vt ducem huius ſpiritualis itineris, & cum eo tractet omnia, quæ ad ſuam

animam

animam pertinent. Quinto, legat ſæpe pios libros, & habeat bonorum hominum conuerſationem, malorum autem fugiat ſummopere. Sexto, curet proficere quotidie in virtutibus, præſertim in humilitate, patientia, & charitate. Et in ſumma nitatur ipſe quoque ad eam ſummam perfectionem, quam in ſuo ſtatu, & iuxta menſuram Diuinæ gratiæ acquirere poterit.

5 Hæc autem ſunt fere generalia monita, quæ omnibus dari poterunt. Alia ſunt deinde, quæ iuxta cuiuſque profeſſionem, aut ſtatum, aut particularem indigentiam addi poterunt; immo hæc ipſa augeri, & intendi ex maiori aliquorum deuotione, & progreſſu ſpirituali. quod facile aduertet bonus, & prudens Inſtructor, adiutus gratia, & lumine Domini, & Saluatoris noſtri Dei. cui ſit gloria, & honor in ſecula. Amen. Præter generalia monita ſunt alia peculiaria.

* *
*

FINIS.

IN-

INDEX
CAPITVM.

PRoœmium de dignitate, & vtilitate Exercitiorum, & neceſſitate Directorij. pag. 5
Quomodo inducendi ſint homines ad Exercitia. cap. 1. 11
Quomodo diſpoſitus eſſe debeat, qui ad Exercitia facienda accedit. cap. 2. 15
De quibus monendus ſit Exercitia ingrediens, & de tempore meditandi. cap. 3. 19
De loco Exercitijs idoneo, & de quibuſdam particularibus. cap. 4. 23
Qualis eſſe, & quid facere debeat, qui Exercitia tradit. cap. 5. 26
De viſitando eo, qui exercetur. cap. 6. 30
De exigenda ratione meditationis. cap. 7. 32
De proponenda meditatione. cap. 8. 35
De varijs hominum generibus, quibus dari poſſunt Exercitia. cap. 9. 38
De modo tradendi noſtris Exercitia. cap. 10. 45
De prima hebdomada in vniuerſum. cap. 11. 51
De fundamento. cap. 12. 54
De duplici examine. cap. 13. 57
De primo Exercitio primæ hebdomadæ. cap. 14. 60
De alijs Exercitijs primæ hebdomadæ. cap. 15. 63

De confeſſione generali. cap.16. 67
De fine primæ hebdomadæ. cap.17. 70
De ſecunda hebdomada, & primo de fine qui in ea prætenditur. cap.18. 72
De primis quatuor Exercitijs ſecundæ hebdomadæ. cap.19. 75
De quinto Exercitio ſecundæ hebdomadæ, quod eſt applicatio ſenſuum. cap.20. 79
De meditationum horis, lectione ſpirituali, & eo qui exercetur viſitando. cap.21. 82
De electione quanti momenti ſit, & quis ordo in hac materia ſeruandus. cap.22. 83
Quales eſſe debeant, qui ad electionem admittuntur. cap.23. 86
Qualis eſſe debeat, qui dirigit electurum. cap.24. 91
Quæ ſint res, de quibus eſt electio. cap.25. 94
De triplici tempore ad electionem recte faciendam. cap.26. 97
Comparatio ſecundi temporis faciendæ electionis cum tertio, & fuſior eiuſdem ſecundi explicatio. cap. 27. 99
De modo priore, & poſteriore bonæ electionis faciendæ. cap.28. 103
De praxi, & ordine electionis. cap.29. 107
De ipſa electione iuxta rationem ſecundi temporis. cap.30. 111
De eadem electione iuxta priorem, & poſteriorem modum. cap.31. 115
De oratione poſt factam electionem. cap.32. 118
Quid agendum Inſtructori, cum ſentit eum, qui electio-

electionem facit, ballucinari. cap.33. 120
De ijs, qui iam ſtatum habent. cap.34. 122
De tertia bebdomada. cap.35. 124
De quarta bebdomada. cap.36. 129
De tribus modis orandi. cap.37. 131
De regulis tradendis. cap.38. 136
Breuis explicatio nonnullorum, quæ in Directorio de tribus vijs attinguntur. cap.39. 137
Quæ commendanda ſunt ei, qui abſoluit Exercitia. cap.40. 141

INDEX RERVM.

Primus numerus indicat capita, ſecundus paragraphos, tertius paginas.

Additio.

A *Aditiones omnes ſeruandæ exactè. cap. 3. §. 1. pag. 19. & cap. 15 §. 9. pag. 66. dentur diſcrete habita ratione complexionis. cap. 15. § 9. pag. 66*

Additiones quæ ponuntur in fine primæ hebdomadæ, dandæ ante exercitia. 15. 8. 65

Additiones quatuor ad examen particulare, an dictandæ. cap. 13. §. 5. 58

Additiones de diſcernendis ſpiritibus quando, & quomodo dandæ. 15. 8. 65

Affectus.

Affectus maior ratio habenda, quam intellectus. 14. 3. 61

Affectus motio excellentior via eligendi, ſed periculoſior, quã diſcurſus. 27. 1. 99

Affectus motio ratione probanda, & cur. 28. 5. 104

Affectus qui excitandi in meditanda paſſione. 35. 4. 125

Amor.

Amor in meditatione paſſionis concipiendus. 35. 8. pag. 126 In factis magis, quã in verbis conſiſtit. 36. 3. 130

Amoris diuini meditatio aptiſſima. 36. 2. 129. Quomodo fiat. 36. 2. 129

Annotatio.

Annotationes quænam ingredienti exercitia explicandæ. 11. 5. 52

Ap-

Applicatio ſenſuum. Vide ſenſuum applicatio.

Ariditas.

Ariditatis tempore, quomodo iuuandus, qui ſuſcipit exercitia. 7. 4. pag. 33. Suauem ſe præbeat instructor. cap. 5. §. 2. 26
Ariditati præparandus, qui ſuſcipit exercitia. 7. 3. 33

Attentio.

Attentio orandi, ne ſit nimia. 8. 3. 35. & 14. 3. 61. & 14. 7. 62
Attentio violenta non eſt fructus orationis.

Christus Dominus.

Chriſtus Dominus ſol illuminans. 18. 3. 73. particularia peccata habuit ante oculos. 35. 3. 124
Chriſti Domini vita idea, & exemplum reformandi vitã. 18. 2. 72
Chriſtum Dominum à Patre impetrare, vt homo eſt, rudibus explicetur. 15. 7. 75. & 19. 7. 78
Claſſium trium meditatio explicatur. 29. 4. 108. Quo tendat. 29. 6. 109. Ægroti ſimilitudine illuſtratur. 29. 7. 109

Cognitio.

Cognitio peccatorum fundamentum ad reformationem vitæ. 9. 3. 39
Cognitio ſui, quomodo acquirenda. 10. 8. 48

Collectio.

Collectio ſui prefecta explicatur. 25. 5. 89

Colloquium.

Colloquium, quam perſonam ſuſcipiat. 15. 6. 65. fieri poteſt in principio, etiam & medio. 15. 5. 64
Colloquij proprius locus in fine cuiuſlibet exercitij. 15. 5. 64
Colloquia cum Deo, & Sanctis maiorem requirunt reuerentiam, quam meditatio. 15. 7. 65. Aptiſſima quæ varia fiunt pro vario affectu. 15. 5. 64. Plura in repetitionibus fiunt, quia maior affectus. 15. 2. 63

Communio.

Ad Communionem, quomodo quis poſt Confeſſionem generalem

ralem diſponendus. 17.2. 71
Communionis vſus poſt exercitia octauo quoque die habendus. 40.4. 142

Compoſitio loci.

Quid ſit. 14.4.61. & 35.3.124 iuuat attentionem, & motionem animi. 14.5. 61
Reuocat imaginationem, ſi euagetur. 14.5. 61
Commendatur à S. Bonauentura. 14.5. 61
non diutius fabricanda, nec vis imaginationi facienda. 14. 7. 62
in rebus incorporeis qualis ſit. 14. 6. 62

Confeſſarius.

Stabilis poſt exercitia, quaſi dux eligendus. 40.4. 142

Confeſſio.

Confeſſio generalis, valde confert ad reformationem vitæ. 10.9. 48. eius gratia quidã exercitia ſuſcipiunt. 9.2. 38
Eius vtilitates. 16.2. 67
Ad eam quaſi adhibenda diligentia. 16. 3. 68
Eam facturus non omnem intermittat meditationem. 16. 1. 67
Fere non expedit fieri cum eo, qui tradit exercitia. 16.5.69
Facienda in fine primæ hebdomadæ. 10.9.67. & 16.1. 48
Iuuanda aliquo directorio. 16. 3 68. quandoq. ſumma Nauarri. 16.4.68. poſtea parabola filij prodigi verſanda. 17.2.71. vno die vacetur ab intenſo ſtudio orãdi. 17.2.71
Confeſſionis vſus octauo quoque die poſt exercitia ineundus. 40. 4. 142

Conſilia.

Conſilia euangelica ſeruari poſſunt etiam in ſeculo. 25.3.94
Conſiliorum via cur pauciora requirat ſigna diuinæ voluntatis, quàm præceptorum. 23.4. 88
Conſilio patris ſpiritualis in omnibus procedendũ. 39.8.140

Conſolatio.

Conſolatio ſpiritualis, quid ſit ei, qui ſe exercet, declarandum. 27.2.99. eius effectus, & modi. 27.3. 100
Conſolatione præſente facile virtutis actus exercentur. 27.3. 100
Conſolatio ſi affluat, bis id quod afficit, repeti poteſt. 15.3. 64
Conſolationes ſpirituales ad mo

rum

rum emendationem dirigenda. 7.2. 32
Conſolatio quomodo notãda pro electione. 27.5. 100
Conſolationes ſpirituales ſcribenda. 7.2. 32

Contritio.

Fundamentum eſt ad reformationem vitæ. 9.3. 39

Dæmon.

Valde oppugnat electionem.33.2. 120. *tempore deſolationis inuadit*. 27.5. 100

Deſolatio.

Deſolatio, quid ſit exercenti ſe declarandum. 27.2. 99
quomodo animaduertenda tẽpore electionis. 27.5. 100
Deſolationis tempore dæmon inuadit.27.5.100. *longanimitas neceſſaria*.7.6 33. *amaritudo quæ ſentitur, interdum oritur ex amore proprio*. 7.7. 33
Deſolationis remedia. 7.4. 33

Deuotio.

Deuotio nutrienda. 40.4. 142
Deuotionis flos ne langueat, quid agendum. 30.4. 112
Deuotioni deditis percurri poterit prima hebdomada.9.3.39

Dilatio.

Sæpe deſiderium acuit. 18.6.74
Procraſtinari ſolet ſenſus in exequutione diuinæ vocationis. 25. 7. 95

Diſcretio.

Requiritur in adhibendis additionibus primæ hebdomadæ. 15.9.66. *& in electione tractanda*. 22. 1. 85

Diſpoſitio.

Diſpoſitio facturo exercitia. 2. *per totum*. 15. *quæ eſſe debeat erga Deum*. 2.1.15. *&* 2. 5. 16. *&* 19 2. 75
quæ erga inſtructorem.2.6.17
deſiderium proficiendi habeat 2. 4. 16
deliberationem fixam non afferat ad exercitia. 2.5. 16
omnibus negotijs, & cogitationibus ſe expediat.*cap*.2.§.3. *pag*. 16
fortitudinem afferat.2.1. 15
prudentiæ ſuæ non innitatur. 2. 6. 17
Diſpoſitio ad exercitia ſecundæ hebdomadæ eſt feruor ex augmento deuotionis 18 4. 73

Diſpoſitiones ad electionem faciendam. 23.1. 86. cum ipſa ſecunda hebdomada incipiunt. 29. 1. 107

Matutino tempore animus magis diſpoſitus ad orationem. 6.2.pag.30 veſpere creſcunt tentationes, & animus minus aptus contemplationi. 6. 2. 30

Domus.

Domi noſtræ excipi poſſunt qui exercitia ſumunt. 4. 1. 23. maneant ſeparati ab alijs cubiculis. 4.1. 23

Domi ſuæ poterit quis facere exercitia. 9. 12. 42

Eccleſiaſtici.

Quomodo per exercitia dirigendi. 9. 10. 41

Electio.

Electio difficilis locus, & diſcretione indigens. 22.1.83. quanti momenti ſit. 22. 2. pag 83 pertinet ad ſalutem æternam. 22 4. 84. dicitur plantatio patris cœleſtis. 24. 1. 91

Electio ſtatus verſatur circa conſilia, & præcepta. 25. 2. pag 94. & circa tempus, ac modum exequendæ vocationis 25.7.95. non danda religioſis. 9. 6. 40

Electio magnum ſtudium requirit, tam inſtructoris, quam eius qui inſtruitur. 22. 6. pag. 85

Electio quibus danda. 23. 1. 86 paucis, vnde magnus fructus ſperetur. 23. 1. 86. Ingeri, & obtrudi non debet non cupienti. 23. 2. 86. requirit indifferentiam. 23.3. pag.87. quæ niſi adſit potius relinquatur. 23. 3. 87. ideo inclinandus animus, ad id quod perfectius, & difficilius. 23.3 87. & 30.2. 111

Electio tuta, quæ fit iuxta præſcriptas regulas. 24. 2. 92. quomodo peragenda. 30. 3. 112. nō noſtro placito facienda, ſed Dei 22. 5. 84. nihil attendat, quod deſurſum non ſit. 23 5. 89. non humana perſuaſione, ſed diuina voluntate nitatur. 24. 1. 91

Electio religionis particularis non ex complexione ſolum, ſed ex talentis metienda. 25. 6. 94

Electio ratione confirmetur. 23. 5. 89. & 28.5. 89 & experientia ſui. 28.7. 105

Electio, quando in dubium reuocanda, & mutanda. 32. 2. 118. dubia, quæ incidunt

quomodo diſcutiendæ. 32. 2. 118. & 33. *per totum*. *pag.* 120
*Electionis materia cap.*25. §. 1. *pag.* 94
Electionis faciendæ tria tempora.26. 1 97. *ſecundum tempus, quomodo differat à tertio, & vtrum excellentius, aut tutius* 27 1. 99
Electionis tempus tranquillitatem animi requirit. 28. 2. *pag.* 103
Electionis meditationes, quando inchoantur. 29.2. 107
Electionis praxis. 29.1. 107
Electionis tempore, non omittenda meditatio vitæ Chriſti. 30.3.112. *vna tantum, aut altera detur meditatio*. 31. 2. 115
Electionis modus explicatur ſimilitudine eius, qui genus cibi ſuo principio offert. 27. 6. *pag.* 101
Electionis articulo ſubitæ interdum perturbationes. 24. 4. *pag.* 93
Electionis bonæ ſignum, & quaſi ſigillum. 31. 1. 115. & 32. 1. 118
Electionis regulæ particularibus negotijs applicandæ. 25. 9 96 & 34. 4. *pag.* 123. *quod fieri debet extra exercitia*. 10 13. 50
Electionis regulas, tum maxime ſuperiores attendant, cum non eſt copia conſultoris. 10. 13. 50
Electioni, quid afferat magnā fiduciam. 23. 5. 89
Electioni ſuccedat oratio. 32 1. *pag.* 118
Ad electionem qui admittendi. 23 1. 86 *non leues natura, non habitibus malis obnoxij*. 23 1. 86
Electione diuerſa exiſtente in tertio tempore, ab electione ſecundi, quid agendum.29. 9. 105
Electurus conferat cum inſtructore rationes electionis. 31. 3.115 *votum non emittat, niſi caute*. 31. 6.116. *reſpectus humanos deponat*. 28. 4. 104. & 23. 5. 89
Electurum inſtructor non moueat ad vnam potius, quàm aliam partem. 24. 1. 91

Examen.

Examen particulare, quando, & quomodo explicandum. 13.2.57. *plurimum valet ad animi puritatem*. 13.5. 58 *abſolu enti exercitia inculeandum*. 13. 5. 58.
Examen generale quando, & quomodo detur. 13.6.58. *cur non omnes peccatorū ſpecies contineat*. 13. 7. 58.

Iuuatur ab examine quotidiano. 13.8. 59
Examen quotidianum dictandum, vt iacet. 13.8. 59
abſoluenti Exercitia omnino retinendum. 40.4. 142

Exercitia.

Exercitia ſpiritualia, quid ſint & quomodo compoſita. proœ. §. 2. 5
quatuor hebdomadis continentur. 11 1. 51
ſunt inſtrumentum ad propriam & proximorum ſalutem. procem. §. 1. 5. *particulare donum à Deo Societati datum.* §. 9. 9
quem modum ſeruent, & cur tam facile ad vitam reformandam iuuent. §. 8. 8
à viris inſignibus ſunt commendata, & à Sede Apoſtolica approbata. §. 5. & 6. 9
Exercitia quibus hominum generibus danda ſint. 9 1. 38
plena, & integra non danda omnibus. 1. 7. 13. *tradenda etiam ſecularibus.* 1.6. 13
& coniugatis, & quo fine. 9. 9. 41
quomodo occupatis dentur. 9. 12. 42
Exercitia ſunt vnum experimentum Societatis. 10. 1. 45
danda plena, & integra in Societatis ingreſſu. 10. 1. 45
vt ſunt conſeruētur, nec tranſformentur accommodata Religioſo ſtatui. 10. 5. 46
Exercitia traduntur alijs religioſis. 9. 3. 39
idque fructuoſe præſertim per aliquem ex ipſis. 9. 8. 40
Exercitia duntaxat prima hebdomadæ quibus dãda. 1. 7. 13
eodem tradenda ordine quo ponuntur. 14. 1. 60
Exercitiorum fructus. procem. §. 7. 9
colligitur multo poſt ex ſeminibus, quæ in Exercitijs iacta ſunt. 40. 3. 142
Exercitiorum vſum noſtris cõmendabat B. P. Ignatius. procem. §. 4. 6
Exercitiorũ deſiderium in proximis excitandum, & ad ea ſuauiter adducendi. 1. 1. & 1. 3. 11
Exercitiorum liber exactè ſeruari debet in ijs tradendis. 8. 5. 37
quoties legitur nouum lumen præbet. 8. 4. 36
facienti Exercitia prima vice non datur. 10. 1. 45
communicari poteſt religioſis. 9. 7. 40
Exercitia facere, qui ſoleant. 1. 3. 11. & 1. 6. 13
Exercitia facturus poterit excipi domi noſtra. 4. 1. 23

vel

vel domi ſuæ manere.9. 12.42
victus ei paretur , vt petierit. 4. 6. 25. *quomodo diſpoſitus eſſe debeat*.2. *per totum*. 15
vide verbo diſpoſitio.
Exercitia faciens non viſitetur à ſecularibus. 4.7. 25
non nimis ab Inſtructore laudandus. 7.2. 32. *monendus de annotationum obſeruatione*. 3.1. 19
non tamen de omnibus ſimul. 11.5. 52
quid agere debeat , ſi prima hebdomada minus ſe diſpoſitum ſentiat. 17.1. 70
Exercitijs tractandis dexteritate opus eſt . *procem*.§ 4. 6
Exercitijs abſolutis , quæ commendanda. 40. 2. 141

Expenſæ .

Ab Exercitia facientibus nec requirendæ , nec ſi à ditioribus offerantur , recuſandæ . 4. 2. 23
Expenſarum cauſa non minuatur numerus eorũ,qui Exercitia faciunt. 4.2. 23
nec quicquam fiat ſordidum , & indecorum. 4.2. 23

Fœminæ .

Fœminis quomodo danda Exercitia. 9.16. 43

Feruor, & fructus .

Feruor , & fructus Exercitiorum ne perdatur.40. *per totum* . 141

Fundamentum .

Fundamentum quanti momenti ſit admonendus,qui exercetur. 12.3. 54
ita dicitur , quia baſis totius ædificij ſpiritualis. 12.7. 55
quot in partes diuidatur. 12. 2. 54
Fundamenti veritas cognita influit in omnia Exercitia . 12. 7. 55
Fundamentum quæ annotationes præcedant. 15.5. 52
quomodo declarandum inexpertis. 12.4.54. *quomodo ſibi applicent noſtri*. 10.5. 46
Fundamentũ non habet certas horas præſcriptas. 12.6. 55

Gloria .

Gloriæ diuinæ deſiderium eſt ſumptus ad turrim Euangelicam. 23.5.58.*ſtudium magnã affert animæ fiduciam* . 23. 5. 58
intuitus vera regula electionis. 25. 9. 66
Gloria Paradiſi addi poteſt meditæ-

ditationibus quartæ hebdomade. 35. 1. 63. & 39. 4. *pag.* 138

Gradus.

Gradus tres humilitatis, quando proponantur. 29. 8. 100. *toto vno die verſantur animo*. 29. 8. 110
Graduum in imitatione Christi diuerſitas, incipit apparere in contemplatione de Regno Christi. 19. 1. 75

Hebdomada.

Hebdomada Exercitiorum, non tam numero dierum, quàm materiæ genere distinguuntur. 11. 1. 51
nec tam numero dierum, quã effectu metiendæ. 17. 1. 70. & 39. 7. 140
respondent tribus vijs purgatiuæ, illuminatiuæ, vnitiuæ. 39. 1. 137
Hebdomadis quatuor omnia Exercitia continentur. 39. 1. *pag.* 137.
Hebdomada ſingulæ, quid contineant. 11. 2. 51

Hebdomada prima.

Hebdomada prima quem ſcopum habeat. 17. 1. *pag.* 70. & 19. 1. 75
prorogãda, quando non ſequitur fructus, & quid aliud agendum. 17. 1. 70
breuius tranſigitur ab ijs, qui ſunt dediti rebus ſpiritualibus 93. 39
Hebdomada prima respondet viæ purgatiuæ. 10. 6. *pag.* 47. & 39. 2. 137
continet conſiderationem peccatorum. 11. 2. 51
magis, vel minus in ea immorandum prout magis, vel minus neceſſaria purgatio. 10. 6. 47
Hebdomada prima, tanquam baſis numquam omittenda. 11. 4. 52
eodem ordine tradenda quo ponitur. 14. 1. 60
quid agendum cum quatuor tantum horæ fiunt. 14. 1. 60
Hebdomada prima Sacerdos Exercitia faciens, poſſet ob reuerentiam à ſacro abſtinere. 11. 3. 52

Hebdomada ſecunda.

Hebdomada ſecunda reſpondet viæ illuminatiuæ. 18. 3. 72.
quem finem habeat 18. 1. 72
quam diſpoſitionem requirat. 18. 4. 73
ipſo initio ad electionem diſponit. 29. 1. 107

vitam

vitam Chriſti Domini continet & electionem. 11,2. 51
differenda ſi deſit feruor. 18.4. pag. 73
quatuor horas fatigatis præſcribit. 21.1. 82

Hebdomada tertia.

Hebdomada tertia. 35. *per totum.* 124
continet paſſionem Chriſti Domini. 11.2. 51
qua meditatione ſtabilitur electio. 35.1. 124

Hebdomada quarta.

Hebdomada quarta reſpondet viæ vnitiuæ. 36.1. 129
continet reſurrectionem, & beneficia ad excitandum amorem. 36. 1. 129
Hebdomadæ quartæ addi poſſunt meditationes de gloria paradiſi 36. 1. 129

Hora.

Horæ meditandi quotidie ſunt quinque. 3.7. 21
præter quam forte hebdomada ſecunda. 21.1. 82

Humilitas.

Humilitas qua quis ſe Inſtructori ſubdit, valde Deo placet. 2.7. 17
Humilitas remediũ conſequendæ deuotionis, cum deſolationem quis patitur. 7.7. 33
diſponit ad orationem. 8.3. pag. 35
Humilitatis tertius gradus neceſſaria diſpoſitio ad electionem. 23.3. 87
Humilitatis tres gradus toto vno die reuoluendi. 28.8. pag. 110
quando prorogantur. cap. 29. §.8. *pag.* 110

B. P. Ignatius.

Quid ſenſerit de Exercitijs proœm. §. 4 *in epiſtola ad Patrem Mionam, magnam ab eis vtilitatem promittit proœm.* §.4. 6
in Caſſinatem ad Exercitia ſecedit. 9.13. 42
Patris Ignatij ſententia de indifferentia ad electionem neceſſaria. 23.4. 88

Illuminatiua via.

Illuſionibus patet, niſi cauti ſimus, aut ſi feſtinemus. 39 7. pag. 140

Imitatio Chriſti Domini.

In eius paſſione præcipue quærenda. 35. 9. 126
eſt reformatio vitæ noſtræ. 18. 2. 72

Indifferentia.

In fundamento quanti momenti ſit ex ſententia B.P. Ignatij. 12.2. 54
quomodo applicanda noſtris. 10. 5. 46
Indifferentia qualis. 22.3. 83
neceſſaria ad electionem. 23. 3.87. *&* 30.6. 113
diligentia, & precibus acquiritur. 23.3. 87
Indifferentia confert tertius, & ſecundus gradus humilitatis 23. 3. 87
Indifferens debet tam eligens, quam Inſtructor. 24.2. 92

Infernum.

Inferni meditatio, quando detur. 14.1. 60

Inſtructor.

Qualis eſſe debeat. 5. *per totum.* 26
non omnia initio proponat. 2. 8. 18
ſeligat ei, qui facit Exercitia vitas Sanctorum, & libros aptos. 3.4. 20
grauitatem humilitate temperet. 5.3. 27
nihil induſtriæ ſuæ tribuat, & in Deo confidat. 5.4. 27
caueat ab indiſcreto zelo, & ſinat Deum diſponere. 5. 5. 28. *&* 24.1.91. *&* 24.2.92. 19. 2. 75
perſpectum habeat eum, qui facit Exercitia. 5.6. 28
verſatus ſit in libro Exercitiorum. 5.7.28. *&* 8.4. 36
Exercitia meditatur, quæ in dies tradit. 5.8. 29
viſitet ſuis temporibus eum, quem inſtruit. 6. 1. 30
de quibus interrogare debeat. 7.1.32. *&* 8. 3. 35
Tempore conſolationis præparet ad ariditatem. 7.3. 33
bonam de altero præſeferat opinionem. 7.8. 34
particularem directionem ad reformandam vitam dare poteſt. 9.9. 41
non trasformet Exercitia ad religioſum ſtatum accommodans. 10 5. 46
lucem tamen det quomodo inter meditandum accommodari poſſint. 10.5. 46
excitet deſiderium perfectæ reformationis. 15.6. 65
Inſtructor quid attendere debeat

beat in ordine ad electionem. 19.2. 75
magnum ad eam ſtudium adhibeat. 22.6. 85
ad quam indifferentiam diſponat eum, qui eſt electurus. 23.4. 88
motionem diuinam non præire debet, ſed ſequi. 24.1. 91
non debet mouere ad vnam, vel alterã partem. 24.1. 91
debet remouere in electione impedimenta, & errores. 24.1. 91. & 24.3. 92
Quid tempore electionis admonere debeat electurum. 36.2. 129
motiones animi exigat, & ad regulas diſcretionis ſpirituũ penſet. 30.7. 113
electurum non fatiget, & obruat. 31.4. 116
toleret patienter, ſi eligens diuinæ voluntati minus reſpõdeat. 31.5. 116
quid faciat, ſi aduertat eligentem decipi. 33.1. 120
Inſtructor ſuppeditet loca ſacræ Scripturæ, pro meditanda Paſſione. 35.11. 124
det monita accommodata ei, qui abſoluit Exercitia. 40.5. 143
Inſtructoris prudentiæ multa permittuntur circa præſcriptum ordinem. 4.5. 24
Inſtructori omnia aperienda, & obediendum. 2.7.17. & 2.8. 18

Intellectus.

Intellectus etiam, & non ſola volũtas in electionibus exercenda. 27.1. 99
Maior habenda eſt ratio affectus, quam conceptuum. 14.3. 61

Iudicium.

Iudicij, & mortis meditatio rariſſime omittenda. 1 .4. 64
auocat ab amore viſibilium. 15.4. 64

Lacrimæ.

Lacrimæ quædam violẽter cocta non ſunt fructus orationis. 8.3. 35

Lectio.

Lectio ad meditationem dirigenda. 3.4. 20
Lectionis dulcedini non nimis indulgendum 3.6. 21
Qui libri legendi prima hebdomada. 3.2.19. & 3.4. 20
Legere non debet, qui ſe exercet, niſi ſcripta tradita. 3.2. 19
Legendus ſolum locus Euangelij ad

lij ad præſentem meditatio-nem. 3.3. 20
legendi potius libri, qui pietatem nutriant, quam qui intellectum exerceant. 21.2. 82
legenda non ſunt myſteria de quibus poſtea meditationes faciendæ, ſed de quibus iam factæ ſunt, aut eodem die fient. 21.2. 82
Lectionis ſpiritualis vſus poſt Exercitia habendus. 40.4. *pag.* 142

Lumen.

Lumina ſpiritualia ſcribenda. 7.2. 32
Lumen acquiſitum in Exercitijs maximi faciendum, & niſi illi cooperemur timendum. 40.2. 141

Magiſtratus, & Magnates.

Quomodo dirigendi. 9.11. 42
Quomodo faciant electionem. 9.14. 43

Matrimonio iuncti.

Ipſi etiam faciunt Exercitia, 1.7. 13
ſed poſt primam hebdomadam pauca quædam. 18.5. 73
non enim admittendi ad electionem. 23.1. 86

Meditatio.

Meditatio ſuauiter facienda. 8.3. 35
licet cooperationem noſtram deſideret, maiori tamen ex parte pendet à Deo. cap. 8. §.3. 35
In meditatione, quomodo exerceantur potentiæ animæ. 14.2. 60
Meditandi modus per perſonas verba, & opera, quomodo intelligendus. 19.5. 77
nec excludit ceteras circunſtantias. 19.7. 78
Meditanda myſteria Chriſti Domini, ac ſi pro ſingulis geſta eſſent. 35.3. 124
Meditatio fecundior fit ex conſideratione circumſtantiarum, & quæ ſint. cap. 19. §.7. *pag* 78
Meditationis puncta non nimis enucleanda. 8.1. 35
dentur in ſcriptis, nec fatigetur memoria. 8.3. 35
Meditationis fructus in quo conſiſtat. 8.3. 35
Meditatio pueri Ieſu in templo tendit ad electionem conſiliorum 29.2. 107
Meditatio Paſſionis confirmat electionem. 35.1. 124
eſt theſaurus reconditus. 35.1. 124

Sanctis familiaris. cap. 35. §. 1 *pag.* 124
ordinarius animæ cibus. 35. 1. 24
iuuatur Scripturæ ſacræ ſententijs. 35. 11. 126
Meditationi paſſionis, quæ via aperienda. 35 2 124
qui affectus maxime apti. 35. 4. 125
in ea odium peccatorum concipiendum. 35. 5. 125. & 39 2. 137
In Meditatione vitæ Chriſti, qui diutius immorari debeãt. 9.3.39. & 10.6. 47
Meditatio ad excitandũ amorem diuinum fœcundiſſima. 36. 2. 129
quibus modis fiat. cap. 36. §. 2. *pag.* 129
Meditationes quotidianæ noſtrorum. 10. 4. 46
Meditationũ vitæ Chriſti puncta in fine exercitiorum ſumenda. 19. 5. 77
Meditandi vſus poſt exercitia retinendus. cap. 40. §. 4. *pag.* 142

Modus.

Modus prior, & poſterior bonæ electionis quando adhibendi. cap. 31. §. 1 *pag.* 115. & 27. 9. 102
adhiberi poſſunt ad eam confirmandam. 28. 5. 104
quomodo exercendi. 28. 3. *pag.* 103
Modus primus orandi explicatur. 37. 2. 131
Quomodo prorogari poteſt. 37. 8. 133
plurimum commendatus à B. P. Xauerio. cap. 37. §. 7. *pag.* 133
Modus ſecundus orandi. 37. 9. *pag.* 133
Modus tertius orandi. 37. 12. *pag.* 134
Modi tres orandi ad quid ponuntur. 37. 1. 131
Modi orandi poſſunt eſſe plures quos ſpiritus Sanctus docet. 37. 13. 134
probandi ſunt iudicio patris ſpiritualis. 37. 13. 134
variandi pro orantis diſpoſitione. 37. 13. 134

Mors.

Mortis meditatio rariſſime omittenda. cap. 15. §. 4. *pag.* 64
auocat animum ab amore viſibilium. cap. 15. §. 4. *pag.* 64

Negotia.

Negotia, & actiones ex regulis electionis diriguntur. 10. 13. 50. & *cap.* 25. §. 9. *pag.* 96
Negotijs ſe expediat exercitia facturus. cap. 2. §. 3. *pag.* 16.

Noſtri.

Noſtri aliquoties etiam poſt ingreſſum faciant exercitia. 10. 2. 45
& tunc ſemper meditentur aliquid ex prima hebdomada. 10. 4. 45
* *Inter meditandum poterunt accommodare ſtatui religioſo.* 10.5. 46
alias poterunt facere meditationes. 10.10. 48
bene calleant regulas, & vſum exercitiorum. 10. 3. *pag.* 45
Noſtris quomodo tradenda exercitia. cap. 10. *per totum. pag.* 45
prima vice non detur liber exercitiorum. cap. 10. §. 1. *pag.* 45
Integra dentur exercitia in Societatis ingreſſu. 10. 1. *pag.* 45
commendanda doctrina de reformatione vitæ. 34. 2. *pag.* 115

Nox.

Nox aptum tempus meditationi. 3. 7. 25
Nocte non ſurgunt debiliores. 3. 8. 22
Nocte non ſurgitur ſecunda hebdomada. 21. 1. 82

Obſeruantia.

Obſeruantia religioſa maxime pendet ab oratione. Procem. §.3. 6
Obſeruatio annotationum conducit ad fructum exercitiorum. 3. 1. 19

Oratio.

Oratio licet etiam à noſtra cooperatione, maxime tamen pendet à Deo. cap. 8. §. 3. *pag.* 35
Orationis momentum. Procem. §.3. 6
Oratio fouet obſeruantiam religioſam. Procem. §.3. 6
Orationis methodum multum referebat habere à capite noſtro. Procem. §.3. 6

Ma-

Matutino tempore animus magis diſpoſitus ad orationem 6. 2. 30.
Orationis *ne nimia ſit attentio, & conatus*. 8. 3. 35. & 14. 3. 61. & *cap.* 14. §. 7. *pag.* 62
Orationi *deditis percurri poterit prima hebdomada*. 9. 3. *pag.* 39
Orationi *inſiſtendum tempore deſolationis*. *cap.* 7. §. 6. *pag.* 33.
Orationem *facturi non confidamus propriæ preparationi, & induſtria*. *cap.* 8. §. 3. *pag.* 35
Ad orationem diſponunt humilitas, & puritas. 8. 3. *pag.* 35
Orandi *modi tres*. 7. 1. 32. & 37. 7. 133
Orandi *modus primus*. 37. 2. *pag.* 131
Orandi *modus ſecundus*. 37. 9. 133
Orandi *modus tertius*, 37. 2. *pag.* 131
Orandi *modi plures prout Spiritus ſanctus docet*. 37. 13. *pag.* 134
iudicio patris ſpiritualis probandi. 37. 12 134
pro orantis diſpoſitione variandi. 37. 13. 134
Oratio *vocalis tertio orandi modo iuuatur*. *cap.* 37. §. 12. *pag.* 134

Paſſio.

Paſſio Domini. Vide meditatio paſſionis.
Paſſiones obtenebrant animam. 18. 3. 73
Paſſionibus obnoxij non admittendi ad electionem. 23. 1. *pag.* 86

Patientia.

Tempore deſolationis neceſſaria. 7. 6. 33

Peccata.

Peccata obtenebrant animam. 18. 3. 73
Peccata non ſigillatim examinanda ſecundo exercitio primæ hebdomadæ. *cap.* 15. §. 1. *pag.* 63
Peccator memoria iuuatur conſideratione locorum, negotiorum, perſonarum. 15. 1. *pag.* 63
Vitia quædam cuique magis familiaria, magiſque oppugnanda. *cap.* 13. §. 2. & 3. *pag.* 57

Perfectio.

Perfectionem quiſque in ſuo ſtatu poſt exercitia ſequatur. 40. 4. 142

Præcepta.

Præceptorum via maiora ſigna diuinæ voluntatis requirit, quàm conſiliorum. 23. 4. *pag.* 88

Præceptorum viam eligenti adhuc reſtat multa deliberatio. 25. 8. 95

Præludium.

Præludia declaranda in primo exercitio trium potentiarum. 14.4 61

Præludium repræſentationis hiſtoriæ additur ſecunda hebdomada. 19. 4. 76

quomodo differat à meditatione 19. 4. 76

Præludium electionis declarandum electuro. cap. 30. §. 1. *pag.* 111

coincidit cum fundamento. 30. 1. 111

poteſt tradi etiam non electuris. 34. 3. 122

Præparatio.

Præparationi, & propriæ induſtriæ non nimis fidendum. 8. 3. 35

Progreſſus.

Progreſſus cura poſt abſoluta exercitia habeatur. 40. 4. *pag.* 142

Puritas.

Puritas, & humilitas diſponunt ad orationem. 8. 3. *pag.* 35

Quarta hebdomada. Vide Hebdomada quarta.

Ratio.

Ratio lumen eſt probans, an affectus motio bene ſit. 28. 5. 104

Rationes etiam humanæ ad electionem conferunt. 23. 5. 89. & 28. 5. 104

Ratiocinatio tutior ad eligendum via, quàm motio affectus. cap. 28. §. 6. *pag.* 104. & 27. 1. 99

Rationes electionis ſcripto notandæ. 31. 3. 115

Re-

Recreatio.

A prandio, & poſt cœnam ei, qui exercetur permittetur. 6. 3. 31

Reformatio.

Reformatio perfecta in prima hebdomada deſideranda. 10. 6. 47
in quibus verſetur. 10. 6. 47
fit imitatione vitæ Chriſti. 18. 2. 72
ijs maxime conuenit, qui in ſtatu ſunt immutabili. 34. 1. 122
Reformationis doctrina Societatis operarijs commendata ſit. 34. 2. 122
Reformationis peculiarem formam dare poteſt inſtructor. 9. 9. 41

Regni Ieſu Chriſti contemplatio.

Non numeratur inter meditationes 19. 1. 75
eſt procemium, & fundamentum vitæ Chriſti meditandæ. 19. 1. 75
Oſtendit diuerſitatem graduum in imitatione Chriſti. 19. 2. 75
diſponit ad electionem ſtatus. 19. 2. 75
mentem erigit à terrenis. 29. 1. 107
nullum continet votum. 29. 2. 107
Tradenda etiam non electuris. 19. 3. 76

Regula.

Regulæ 11. & 17. *ſummarij, & ſimiles quando meditandæ.* 10. 10. 48
Regulæ diſcretionis ſpirituum valde vtiles. 5. 4. 27
Regulæ electionis particularibus negotijs applicandæ. 10. 13. 50. & 25. 9. 96
Regulæ ad victum temperandum verbo tantum explicandæ. 35. 12. 127
cum diſcretione proponendæ. 35. 12. 127
Ante tertiam hebdomadam dari poſſunt. 35. 12. 127
Regulæ, quæ ponuntur poſt exercitia, nõ omnes omnibus tradendæ. 38. 1. 136

Religio.

Religio alia alijs aptior. 25. 4. pag. 94
eligenda, in qua vigeat obſeruantia. 25. 6. 94

præferenda, cuius inſtitutum eſt perfectius. 25. 9. 96
quæ melior ex S. Thoma. 25. 6. 94
Religionis non danda ſuſpicio ei, qui ad exercitia inuitatur. 1. 2. 11 & 4. 8. 25
Religioſi ſuas regulas maximi faciant, & inſtitutum adament. 9. 4. 39
Religioſi aliorum ordinum doceri poſſunt modum dandi exercitia 9. 7. 40
Religioſis communicari poteſt liber exercitiorum. 9. 7. 40
quomodo tradenda exercitia. 9. 3. 39
non danda electio. cap. 23. §. 1. 86

Repetitio.

Repetitionis vſus, & vtilitas in meditationibus. cap. 15. §. 2. pag. 63
Repetitiones affectu magis conſtant, quàm longo diſcurſu. 15. 2. 63
affectus gratia admittunt plura colloquia. 15. 2. 63
Repetitio aliquibus punctis ad leuãdum tedium varietur. 14. 1. 60
Repeti poteſt bis locus, qui magnam attulit cõſolationem. 15. 3. 64
Repetenda loca vbi ſenſimus conſolationem, quomodo intelligendum. 15. 3. 64

Rudes.

Rudibus non integra dentur exercitia 19. 15. 43. & 18. 5. 73
meditationes explicandæ magis. cap. 19. §. 5. pag. 77. & 20. 5. 80
proponendi poſt primam hebdomadam modi orandi. 37. 1. 131
explicetur Chriſtum Dominum impetrare à Patre, vt homo eſt. 15. 7. 65

Scribere.

Scribenda ſolum, quæ pertinent ad orationem. cap. 3. §. 5. 20
Scribendo non tempus orationi, aut præparationi eripiat, nec defatigetur qui eſt in exercitijs. 3. 6. 21
Scriptionis dulcedini non indulgendum 3. 6. 21
Scribendi notabiliores animi affectus. cap. 3. §. 5. pag. 20. & 7. 2. 32

Scrupulus.

Scrupulos tollit confeſſio generalis. 6.3. 68
Scrupuloſis tantum regulæ de ſcrupulis dandæ. cap.38.§.2. pag. 136
Secunda hebdomada. Vide hebdomada ſecunda.

Senſuum applicatio.

Quomodo exercenda. cap. 20. §. 1. 79
Quomodo differat à meditatione. 20. 3. 80
Senſuum applicationis vtilitas. 20. 4. 80

Seruio.

Facienti exercitia inſeruiens qualis ſit, & quid præſtet. cap.4. §.3. 24

Signum.

Signum mali ſpiritus. 28. 6. pag. 104
Signum bonæ electionis. 31. 1. 115. & 32.1. 118
Signum diuinæ voluntatis. cap.27. §.7. 101

Societas Ieſu.

Societatis totam ideam Deus B.P. Ignatio communicauit. Prœm. §.3. 6
Societati à Deo data exercitia, vt inſtrumentum ad ſalutem. Prœm. §.1. 5
Societatem ingredientibus integra dantur exercitia. cap. 10. §. 1. 45

Spes.

Spes in Deo habenda aggredienti exercitia. cap.2. §.3. pag. 16
Spes diuinæ miſericordiæ excitanda tempore deſolationis. 7. 9. 34
Spes noſtra in paſſione Domini erigitur. 35.7. 126

Spiritus ſanctus.

Spiritus Sanctus auctor ſpirituum variorum. 22.3. 83. *diſponit aſcenſiones vſque ad viam illuminatiuam.* 39.8. pag. 140

Spiritus.

Spiritus boni, & mali proprietates. 27.5. 100

Sta-

Status.

Status duplex conſiliorum, & præceptorum. 25.2. 94
Statum conſequuntur omnia fere opera vitæ. 22.2. 83
Statum habẽtes ad electionem non admittendi. 23.1. 86
Statuum variorum auctor Spiritus ſanctus. 22.3. 83

Suauitas.

Suauitate rigor miſcendus. 15.9. 66
Suauiter cogitandum de diuinis. 8.3. 35

Superior.

Superiores, cùm non eſt conſultandi facultas, regulas attendant electionis.

Tempus.

Tempus orandi quinque horæ quotidie. 3.7. 21
aut pauciores, ſi quis ſit debilior. 3.8. 22
Tempus exercitiorum prorogandum cum pauciores quotidie horæ impenduntur; minuendum, cum plures. cap. 9. §. 3. 42
Tempus hebdomadis aſſignatum non dierum numero, ſed materiæ genere definitur. 7.1.32. & 39.7. 140
Tempora tria electionis faciendæ. 26. *per totum.* 97
Tempus primum electionis faciendæ, quale. 26.1. 97
Tempus ſecundum electionis. 26.2. 97
Tempus tertium electionis, & quomodo differat à ſecundo, & vtrum perfectius aut tutius. 27.1. 99
Tempus tertium electionis cum duplici modo tradi poteſt etiam habentibus ſtatum immutabilem. 34.4. 123
Tertia hebdomada. Vide Hebdomada tertia.

Trium potentiarum exercitium.

Cur ita dicatur, & quale ſit. 14.2. 60
Trium claſſium meditatio. Vide Claſſium meditatio.

Vexillorum meditatio.

Seruit gradibus humilitatis comparandis. 23.3. 87
perducit ad indifferentiam, & diſponit ad electionem. 29.3. 108

poteſt

poteſt dari etiam non facturis electionem. 19. 3 76

Viæ.

Viæ purgatiuæ, illuminatiuæ, vnitiuæ, reſpondent exercitia. 39. *per totum.* 137
*Viæ tres ſpirituales non temere tranſiliendæ. cap.*39.§.7. *pag.* 140
Viarum trium affectus nonnunquam permiſcendi. 39. 6. 139

Viſitatio.

Viſitandus à noſtris, non à ſecularibus, qui eſt in exercitijs. 4.7.25 *&* 6.3. 31
*Viſitans eum, qui eſt in exercitijs, ſermonem habeat de rebus ſpiritualibus.cap.*4.§.8. *pag.* 25
Viſitandus ab inſtructore, quando, & quomodo ſit is, qui exercetur. 6.1. 30. *&* 7. 1. 32. *&* 21. 3. 82
Viſitans inſtructor tempore conſolationis parum moretur. 7. 3. 33

Vita Chriſti Domini.

Quomodo meditanda. cap. 20. §. 5. 80
Idea virtutum. 39.3. 138. *&* 18. 2. 72
Vitæ Chriſti imitatio eſt noſtra reformatio. 18.2. 72
non intermittenda tempore electionis. 30.2. 111
*Vitæ Chriſti diutius immorandum ijs, qui deuotioni dediti ſunt. cap.*9.§.3.*pag.*39. *&* 10. 6. 47

Vitia.

*Vitia quædam cuique magis familiaria, magiſque oppugnanda.*13.3.57. *&* 40. 3. *pag.* 142

Vnitiua via.

Præpropere ſuſcepta patet illuſionibus. 39.7. 140
illi quarta hebdomada reſpondet. 36.1. 129
illam expertus redire debet ad alias. 39. 6. 139

Vocatio,

*Libera eſſe debet, & à Deo.*4.8. *pag.* 25
Vocationis exequutio, ſub electionem cadit, & velox eſſe debet. 27.1. 99

Voluntas.

Voluntas ſine intellectu nõ operatur recte ad electionem. 27. 1. 99
Voluntas debilis ſe non perfecte reſignans in manibus Dei. 29. 6. 109
Voluntatis diuinæ indicia. 27. 7. 101
Voluntatis diuinæ exequendæ deſiderium. 23. 5. 89

Votum.

Votum non emittitur in contemplatione regni Ieſu Chriſti, 29. 1. 107

Zelus.

Zelus animarum in paſſionis meditatione concipiendus. 35. 10. 126
Zelus iuuandi alios religioſi concipiant, cum faciunt exercitia. 9. 1. 38

LAVS DEO.

con-
Chri
107

ſionis
dus,
126
igioſe
exer
38

9 puissances - Exempl

Colloquia in decury

utilité de la conf. gén

French

AC9PH 1583987
02-11269